Resultaten van een inwonersraadpleging over samenleven met nieuwkomers

Een onderzoek voor de gemeente Houten

Oktober 2026

POPULYTICS
What would you do?

Colofon

Deze raadpleging is uitgevoerd door Populytics in opdracht van gemeente Houten.

Auteurs

Mark Beumer (mark@populytics.nl)
Jetske Mulder (jetske@populytics.nl)
Annamarie de Ruijter (annamarie@populytics.nl)

Datum

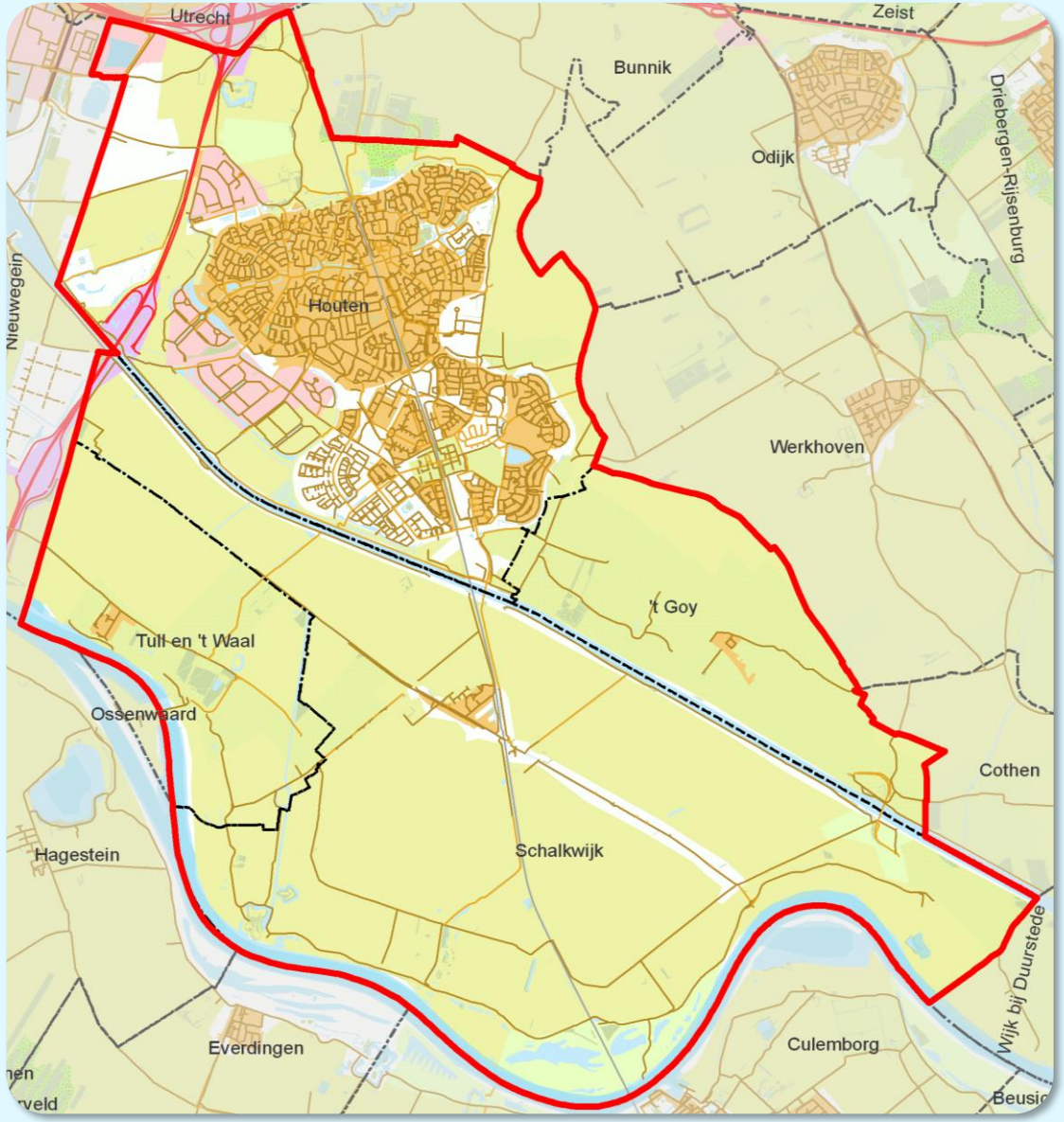
8 oktober 2026

Versie

Definitief

Contact

Populytics b.v.
Strawinskylaan 239
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl
www.populytics.nl

* Afbeelding: Wikimedia Commons / Jan-Willem van Aalst CC BY-SA 4.0

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	Een samenvatting van de raadpleging en de hoofdresultaten.
2	Aanleiding, globale opzet en respons	Hoe zag de raadpleging er globaal uit? Wie hebben er meegedaan?
3	Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen	Wat is de houding van inwoners tegenover nieuwkomers?
4	Belangrijke doelen bij samenleven met nieuwkomers	Welke doelen vinden inwoners belangrijk binnen samenleven met nieuwkomers?
5	Verwachtingen over samenleven	Welke normen en waarden vinden inwoners belangrijk?
6	Specifieke groepen nieuwkomers	Wat vinden inwoners belangrijk bij het samenleven met specifieke groepen nieuwkomers?
7	Over de raadpleging	Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
8	Methodologie	Hoe is de raadpleging tot stand gekomen? Hoe zijn de data geanalyseerd?

1 Samenvatting

- Uitkomsten over samenleven met nieuwkomers in het algemeen
- Uitkomsten over samenleven met zes specifieke groepen nieuwkomers
- In beeld: Het spectrum van perspectieven op samenleven met nieuwkomers in Houten

Samenvatting

Inwoners van Houten delen een aantal concrete wensen en verwachtingen over het samenleven met nieuwkomers in het algemeen

Het eerste deel van de raadpleging ging over samenleven met nieuwkomers in het algemeen.

→ **Inwoners van Houten hebben verschillende houdingen naar nieuwkomers.** 42% staat (licht) positief tegenover nieuwkomers in het algemeen, 41% (licht) negatief en 17% circa neutraal (Figuur 3.2). Deze grondhouding naar nieuwkomers voorspelt veel van de wensen en zorgen bij het samenleven. Daarom onderscheiden we vijf houding-groepen, van negatief tot positief. Over deze groepen heen zien we verschillen en overeenkomsten.

→ **Een breed gedeelde wens over alle houding-groepen is dat nieuwkomers bijdragen aan de Nederlandse samenleving.** 95% van de Houtenaren vindt het belangrijk dat nieuwkomers hun best doen om bij te dragen (Fig. 5.7). Bijvoorbeeld door werk of vrijwilligerswerk. Dit is voor veel inwoners niet vrijblijvend, maar een duidelijke verwachting. Veel inwoners zien een rol voor de gemeente door nieuwkomers hierbij te helpen (Fig. 5.8).

→ **Ook veiligheid is een belangrijke, breed gedeelde prioriteit.** Inwoners in alle houding-groepen geven prioriteit aan het doel 'dat iedereen zich veilig voelt' (Fig. 4.4). Inwoners met een negatieve houding tegenover nieuwkomers willen vooral dat Houten veilig blijft. Inwoners met een positieve houding willen veiligheid voor inwoners én nieuwkomers.

→ **Vrijwel alle inwoners vinden het belangrijk dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren.** Ook dit doel krijgt prioriteit in alle houding-groepen (Fig. 4.4). Bij inwoners een negatieve houding is taal een voorwaarde om mee te doen en een kwestie van respect. Bij inwoners met een positieve houding de sleutel tot werk en contact.

→ **Inwoners verschillen vooral van mening over:**

- **Dat de gemeente Houten zich aan afspraken houdt en inwoners goed informeert.** Inwoners met een negatieve houding vinden dit belangrijke doelen (Fig. 4.4). Inwoners met een positieve houding vinden dit ook belangrijk, maar geven minder punten vanuit het vertrouwen dat de gemeente dit zal doen.
- **Dat er voldoende woningen zijn voor inwoners en nieuwkomers.** Vrijwel alle inwoners vinden het belangrijk dat er voldoende woningen moeten zijn. Inwoners met een negatieve houding geven dit doel minder prioriteit, omdat ze het oneens zijn met het gedeelte 'en nieuwkomers'. Zij willen vaker dat Houtenaren voorrang krijgen.
- **Dat nieuwkomers en inwoners met elkaar in contact komen en blijven.** Inwoners met een positieve houding geven dit doel veel prioriteit, inwoners met een negatieve houding weinig (Fig. 4.4).

Globaal: Hoe zat deze raadpleging in elkaar?

→ In deze raadpleging konden inwoners van Houten zich uitspreken over diverse aspecten van het samenleven met nieuwkomers.

→ Met nieuwkomers bedoelt de gemeente Houten: asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen, arbeidsmigranten, expats en gezinsmigranten. Die definitie volgen wij in deze raadpleging.

→ In deze raadpleging stonden vier vragen over samenleven met nieuwkomers centraal:

1. Wat is de houding van inwoners tegenover nieuwkomers in het algemeen en naar specifieke groepen nieuwkomers?
2. Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij samenleven met nieuwkomers?
3. Welke normen en waarden vinden inwoners belangrijk?
4. Wat vinden inwoners belangrijk bij het samenleven met specifieke groepen nieuwkomers?

→ De raadpleging is uitgezet op twee manieren: een *gesloten* en een *open* raadpleging. De vragen waren identiek. De versies verschillen in welke inwoners zijn benaderd en op welke manier. Aan de gesloten raadpleging hebben 1.613 mensen meegedaan, aan de open raadpleging 1.579 mensen.

→ Op basis van de gesloten raadpleging kunnen we representatieve uitspraken doen voor alle inwoners van Houten op basis van de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingsniveau met een betrouwbaarheidsniveau van 95%.

Samenvatting

Inwoners van Houten staan in meerderheid positief tegenover de meeste groepen nieuwkomers. De toon en houding verschilt per groep

Het tweede deel van de raadpleging ging over samenleven met zes specifieke groepen nieuwkomers: asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen, arbeidsmigranten, expats en gezinsmigranten. Wat valt op over deze groepen nieuwkomers heen?

- **Wie positief staat tegenover nieuwkomers in het algemeen, is dat gemiddeld genomen ook tegenover de zes specifieke groepen, en omgekeerd (Fig. 3.4).** Zo heeft de groep met een negatieve houding tegenover nieuwkomers in het algemeen ook een overwegend negatieve houding tegenover alle zes de specifieke groepen. Zo is twee derde van deze groep (licht) negatief over Oekraïense vluchtelingen – de groep nieuwkomers waar Houtenaren gemiddeld genomen het meest positief tegenover staan.
- **Gemiddeld genomen staan Houtenaren in meerderheid (licht) positief tegenover vijf van de zes groepen (Fig. 3.3).** Alleen tegenover asielzoekers staan meer mensen (licht) negatief dan (licht) positief.
- **Houtenaren voelen zich vrij om in hun eigen omgeving over nieuwkomers te praten.** Van 73% bij asielzoekers tot 89% bij expats (Fig. 6.2c).
- **Houtenaren geven aan relatief weinig persoonlijk contact te hebben met nieuwkomers.** Vijf à zes op de tien Houtenaren zeggen nooit contact gehad te hebben met asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen, arbeidsmigranten of gezinsmigranten (Fig. 6.2a). Alleen met expats is er vaker contact.
- **Deelnemers die wel contact hebben vertellen in deze raadpleging vaak over positieve ervaringen.** Zoals vriendelijke buren, prettig contact op het werk of via school en verenigingen (Fig. 6.4).
- **Taal, werk en meedoen komen bij bijna alle groepen terug als voorwaarde voor goed samenleven.** Bij arbeidsmigranten gaat het vooral om huisvesting en arbeidsomstandigheden (Fig. 6.6).

Wat valt op per specifieke groep?

- Bij **asielzoekers** is verdeeldheid zichtbaar. 50% van de inwoners geeft aan (licht) negatief te staan tegenover deze groep, 43% (licht) positief, met een relatief kleine groep ‘circa neutraal’ (Fig. 3.3). Inwoners vragen vooral om begeleiding (24%) en duidelijke regels en normen (19%) (Fig. 6.6).
- Als het gaat om **statushouders** is 52% van de inwoners (licht) positief en 39% (licht) negatief. De voorrang op de woningmarkt is een veelgenoemde bron van frustratie. Wie contact heeft, vertelt over vriendelijke buren (Fig. 6.4). Inwoners noemen werk en meedoen (24%) en integreren (21%) als voorwaarden (Fig. 6.6).
- Over **Oekraïense vluchtelingen** zijn inwoners het meest positief: 72% staat (licht) positief (Fig. 3.3) en 45% hoort in de eigen omgeving een (heel) positieve toon (Fig. 6.2b). Meerdere inwoners vragen zich af hoe lang deze groep blijft (Fig. 6.4). Op de vraag wat er nodig is voor het samenleven met deze groep noemen inwoners het vaakst werk en meedoen (23%) en hulp en begeleiding (20%).
- Als het gaat om **arbeidsmigranten**, zijn er zorgen over huisvesting en uitbuiting. 63% van de Houtenaren heeft nooit contact gehad met deze groep. Dat is meer dan bij andere groepen (Fig. 6.2a). Inwoners vragen vooral om goede huisvesting (32%) en regels, toezicht en afspraken (24%) (Fig. 6.6).
- Inwoners hebben het meeste contact met **expats**. 70% staat (licht) positief. Sommigen ervaren afstand door hun tijdelijke verblijf en het gebrek aan een gedeelde taal. Bij de voorwaarden noemen inwoners Nederlands leren (21%) en een eerlijke positie op de woningmarkt (15%).
- De ervaringen over **gezinsmigranten** zijn vaak positief. 53% staat (licht) positief, 36% (licht) negatief. Inwoners vertellen over fijne buren en gezinnen, maar ook over afstand door verschillen in taal en cultuur (Fig. 6.4). Genoemd voor het samenleven worden integreren en meedoen (22%) en werk of opleiding (15%).
- Praktijkervaringen zijn niet gevraagd voor asielzoekers, omdat er tijdens de raadpleging geen asielzoekers in Houten verbleven.

Onderliggende waarden

In beeld: Het spectrum van perspectieven op samenleven met nieuwkomers in Houten

Houding tegenover nieuwkomers

Negatief	Licht negatief	Circa neutraal	Licht positief	Positief
27%	14%	17%	20%	22%

Normen en waarden

• Respect • Aanpassen, NL taal leren	• Respect • Fatsoen en goed gedrag	• Respect • Tolerantie, hulpvaardig

Verwachtingen over aanpassen

• Aanpassen is vereist • Niet andersom	• Tradities behouden, tenzij conflict met NL cultuur	• Vaker ambivalent • Eigen cultuur mag

Verwachtingen over bijdragen

• Bijdragen is belangrijk • Als het moet verplichten	• Liever stimuleren • Verwacht zelfredzaamheid	• Bijdragen is belangrijk • Geef even ademruimte

Verwachtingen over hulp

• Alleen ‘echte’ gevallen • Gekoppeld aan gedrag	• Wel een tegenprestatie • Ook oog voor inwoners	• Recht of morele plicht • Ongeacht herkomst

Verwachtingen over de gemeente

• Vaker wantrouwend • Afspraken nakomen	• Informatie voor duidelijkheid, draagvlak en rust	• Goede informatie zorgt voor meer begrip

Dat nieuwkomers bijdragen aan de samenleving
Fig. 5.8, % (helemaal) eens
0% 100%

Dat nieuwkomers zich aanpassen aan de samenleving
Fig. 5.6, % (helemaal) eens
0% 100%

Dat nieuwkomers die hulp nodig hebben die hulp verdienen.
Fig. 5.10, % (helemaal) eens
0% 100%

Dat iedereen zich veilig voelt
Fig. 4.4, aantal punten 0-12
0 12

Dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren
Fig. 4.4, aantal punten 0-12
0 12

Dat nieuwkomers werken of een opleiding volgen
Fig. 4.4, aantal punten 0-12
0 12

Dat er voldoende woningen zijn voor inwoners en nieuwkomers
Fig. 4.4, aantal punten 0-12
0 12

Dat nieuwkomers en inwoners met elkaar in contact komen
Fig. 4.4, aantal punten 0-12
0 12

2 Aanleiding, opzet en respons

- Wat was de aanleiding voor deze raadpleging?
- Hoe zag de raadpleging er globaal uit?
- Wie hebben er meegedaan aan de raadpleging?

De gemeente Houten gaat het gesprek aan met inwoners over samenleven met nieuwkomers. Deze raadpleging is daarin een onderdeel.

- *Aanleiding:* Elk jaar komen er nieuwkomers naar Nederland. Ook naar de gemeente Houten. De gemeente wil daarover in gesprek met inwoners. In een raadsinformatiebrief (‘Uitvoering motie 075-2024 Randvoorwaarden mogelijke asielopvang in Houten’) d.d. 10 februari 2026 heeft het College de raad geïnformeerd over het proces. Het College wil met inwoners, organisaties en bedrijven komen tot een waardevolle visie op nieuwkomers. Dat doet de gemeente door een raadpleging en daaropvolgend een inwonersforum. In de raadpleging kunnen alle inwoners van de gemeente Houten online meedenken. In het inwonersforum gaat een groep inwoners met elkaar het gesprek aan, o.a. aan de hand van de uitkomsten van de raadpleging.

- *Gebruik van de uitkomsten:* De gemeente gebruikt de resultaten van deze raadpleging om beter te begrijpen wat inwoners belangrijk vinden bij het samenleven met nieuwkomers. De uitkomsten helpen de gemeente bij het maken van een visie op samenleven met nieuwkomers en de keuzes die daarbij horen. De gemeente wil de visie in 2027 af hebben. Populytics heeft de raadpleging opgesteld op basis van de PWE-methodologie (zie kader). Deze is eerder in acht andere Nederlandse gemeenten op dit onderwerp toegepast.

- *Onderzoeksvragen*: In deze raadpleging stonden vier vragen over samenleven met nieuwkomers centraal:
    1. *Wat is de houding van inwoners tegenover nieuwkomers in het algemeen en naar specifieke groepen nieuwkomers?*
    2. *Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij samenleven met nieuwkomers?*
    3. *Welke normen en waarden vinden inwoners belangrijk?*
    4. *Wat vinden inwoners belangrijk bij het samenleven met specifieke groepen nieuwkomers?*

- *Waar ging deze raadpleging niet over?* De vraag óf er een opvanglocatie moet komen binnen de gemeente en, zo ja, in welke vorm, was geen onderdeel van deze raadpleging. De raadpleging heeft zich geconcentreerd op vragen die helpen om een algemene visie op het samenleven met nieuwkomers te voeden, met daarbij zes specifieke groepen nieuwkomers in gedachten (asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen, arbeidsmigranten, expats en gezinsmigranten).

Figuur 2.1. Over de methode PWE

- *Wetenschappelijk gevalideerd*: De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is een participatiemethode die Populytics vaak inzet om mensen te betrekken bij beslissingen die hen gaan raken. De methode is ontwikkeld en gevalideerd door wetenschappers, onder andere van de TU Delft.

- *Op de stoel van*: De essentie van een PWE-onderzoek is om deelnemers in een online omgeving 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Deelnemers krijgen een zogeheten keuzetaak te zien. Deze keuzetaak modelleert de situatie van beleidsmakers die bezig zijn met het vormen en uitvoeren van beleid. Deelnemers zien realistische beleidsopties die de beleidsmakers overwegen en ze zien dat er beperkingen zijn. Zij ervaren zodoende dezelfde keuze. Wat adviseren ze vervolgens als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? Deelnemers kunnen hun advies motiveren.

- *Begrip voor complexiteit*: Door mee te doen aan een PWE-onderzoek begrijpen deelnemers beter de complexiteit van de beleidskeuze. En de resultaten stellen beleidsmakers in staat om hun keuzes beter aan te laten sluiten op voorkeuren, waarden en zorgen van deelnemers.

In dit rapport laten we uitkomsten zien van twee versies van de raadpleging: de gesloten raadpleging en de open raadpleging.

In dit traject hebben we twee versies van de PWE-raadpleging uitgezet: een *gesloten* en een *open* raadpleging. De vragen waren identiek.

De versies verschillen in de manier waarop welke groep inwoners op welke manier is benaderd. Fig. 2.2 beschrijft hoe de versies zich tot elkaar verhouden.

- **Gesloten raadpleging:** Aan ca. 8.000 huishoudens in de gemeente is per post een uitnodiging verstuurd om deel te nemen aan de raadpleging. Elke brief had een unieke code waarmee één persoon kon deelnemen. Aan de gesloten raadpleging hebben 1.613 inwoners meegedaan. Op basis van deze gecontroleerde groep van unieke deelnemers kunnen we representatieve uitspraken doen over de bevolking van de gehele gemeente op basis van de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Dit is belangrijk omdat de gemeente haar beleid zo kan baseren op wat inwoners over het geheel genomen vinden, en niet alleen op de mening van de mensen die zich in deze raadpleging hebben laten horen. Deelname stond open van 8 juli tot en met 15 september 2026.
- **Open raadpleging:** Een gesloten raadpleging is per definitie exclusief. Alle inwoners konden daarom meedoen aan een open raadpleging. Communicatie over deze raadpleging lag bij de gemeente Houten. 1.579 mensen hebben meegedaan. Deelname stond open van 15 juli tot en met 15 september 2026.

In het hoofdstuk Methodologie (p.60 e.v.) geven we meer informatie over de steekproef voor de gesloten raadpleging en de werving voor de open raadpleging.

Figuur 2.2. Een gesloten versie van de raadpleging onder een willekeurige groep inwoners geeft representatieve uitkomsten. De open raadpleging geeft alle inwoners de kans mee te doen

Gesloten raadpleging
Representatief

Deelname alleen met code via nieuwkomers.raadpleging.net

- ✓ Willekeurige selectie van huishoudens uit gemeente Houten.
- ✓ Gegarandeerd unieke deelnemers en inwoners uit de gemeente Houten door controle op eenmalig gebruik van de unieke code.
- ✓ Door het uitnodigen van de eerstvolgende jarige van 16 jaar of ouder binnen elk huishouden een grotere diversiteit in leeftijdsgroepen.
- ✓ Lage kans op selectiebias door proactief uitnodigen.
- ✓ Uitkomsten **representatief** voor de gemeente Houten op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleiding. De uitkomsten zijn hiervoor herwogen volgens richtlijnen van het CBS. Zie het hoofdstuk Methodologie voor meer informatie.

Open raadpleging
Niet representatief

Deelname voor iedereen via samenlevenmetnieuwkomers.raadpleging.net

- ✓ Alle inwoners van 16 jaar of ouder hebben de gelegenheid om mee te denken. Dit maakt de raadpleging **inclusiever**.
- ✓ Vaak uitgebreidere antwoorden en motivaties van betrokken inwoners.
- ✓ Controle op dubbele deelnames.
- × Geen controle op woonplaats i.v.m. privacy en anonimiteit. Zie het hoofdstuk Methodologie. Kans op deelname van buiten de gemeente.
- × Grotere kans op selectiebias. Inwoners met een sterk belang of uitgesproken mening doen uit eigen initiatief sneller mee.
- × De uitkomsten van een open raadpleging of enquête zijn **nooit representatief**.

In totaal hebben 3.192 mensen deelgenomen. Representatieve uitspraken voor de hele gemeente zijn mogelijk o.b.v. de gesloten raadpleging

- *Verschillende groepen inwoners hebben meegedaan, al zijn sommige groepen (licht) onder- en oververtegenwoordigd*: Jongeren en praktisch geschoolden zijn iets ondervertegenwoordigd, evenals de kleinere kernen 't Goy, Schalkwijk en Tull en 't Waal. Vooral theoretisch geschoolden zijn oververtegenwoordigd.

- *Welke resultaten laten we zien?* In dit rapport laten we de uitkomsten zien van zowel de gesloten als de open raadpleging. We laten zien hoe deelnemers van deze twee versies gemiddeld genomen hebben geantwoord op alle vragen in de raadpleging.

- *Representatieve uitkomsten:* De resultaten van de gesloten raadpleging zijn herwogen volgens de richtlijnen van het CBS. Daarmee zijn de uitkomsten representatief voor de gehele gemeente Houten. Zie het hoofdstuk Methodologie (p.60 e.v.) voor een verdere toelichting van deze gebruikelijke statistische werkwijze. Analyses op basis van geschreven motivaties van deelnemers zijn niet representatief en kunnen zowel uit de gesloten als de open raadpleging komen.

- *Aantallen kunnen verschillen*: Door de routing in de raadpleging hebben niet alle deelnemers alle vragen beantwoord. Ook waren niet alle vragen verplicht. Daardoor kunnen de deelnemersaantallen per vraag verschillen.

Figuur 2.3. Samenstelling van de deelnemers
Gesloten raadpleging (n=1.613) & Open raadpleging (n=1.579)

Gender	Aandeel gemeente Houten*	Gesloten raadpleging (unieke code)** (n=1.613)	Open onderzoek** (n=1.579)
Vrouw	50,7%	47,4%	51,7%
Man	49,3%	50,0%	45,7%
Leeftijd			
18 tot 34 jaar	23,0%	12,9%	8,4%
35 tot 64 jaar	51,9%	56,3%	57,2%
65 jaar en ouder	25,1%	30,1%	33,9%
Opleiding			
Praktisch	20,9%	6,1%	5,4%
Midden	36,2%	21,0%	19,9%
Theoretisch	42,8%	69,3%	71,6%

Dorp/kern	Aandeel gemeente Houten*	Gesloten raadpleging (unieke code) ** (n=1.613)	Open onderzoek** (n=1.579)
Houten	93,0%	95,6%	94,4%
't Goy	1,4%	0,6%	1,0%
Schalkwijk	4,1%	2,3%	2,6%
Tull en 't Waal	1,5%	0,9%	0,6%

* Bron: CBS

** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'zeg ik liever niet'

3 Houding tegenover nieuwkomers

- Wat is de houding van inwoners tegenover nieuwkomers in het algemeen?
- Wat is houding van inwoners tegenover specifieke groepen nieuwkomers?

Introductie: Hoe kijken inwoners naar nieuwkomers in het algemeen, en naar specifieke groepen nieuwkomers in het bijzonder?

In dit hoofdstuk laten we zien wat de houding is van inwoners tegenover nieuwkomers in het algemeen en naar specifieke groepen nieuwkomers in het bijzonder.

- *Hoofdvraag*: Wat is de houding van inwoners tegenover nieuwkomers in het algemeen? En waarom? En hoe kijken inwoners naar specifieke groepen nieuwkomers?

- *Extra informatie*: In dit onderdeel konden deelnemers extra informatie lezen over wie er worden bedoeld met *nieuwkomers*. Het betreft zes specifieke groepen; zie Figuur 3.1.

- *Houding tegenover nieuwkomers verklaart verschillen in antwoordpatronen.* Het antwoord van deelnemers op de vraag '*Hoe kijk je aan tegen nieuwkomers in de gemeente Houten?*' blijkt een belangrijke voorspeller van verschillen tussen inwoners. We verwijzen in de rest van dit rapport ook wel naar deze vraag als de **houding-vraag**. We laten in de rest van de rapportage daarom steeds antwoorden zien van vijf groepen op deze houding-vraag (van negatief tot positief) die we soms ook wel de vijf **houding-groepen** noemen. We tonen daarbij steeds de representatieve uitkomsten voor de gehele gemeente. We laten deze uitsplitsing niet zien voor de open raadpleging. Deelnemers met een vergelijkbare houding tegenover nieuwkomers geven vergelijkbare antwoorden. Het maakt daarbij vrijwel geen verschil of ze dat doen in de gesloten of de open raadpleging. Zie bijvoorbeeld Figuren 3.5 en 3.6 in dit hoofdstuk. Wat wél verschilt tussen de twee versies is de samenstelling van houding-groepen; zie Figuur 3.2. In de open raadpleging zijn relatief meer deelnemers met een positieve houding.

In dit hoofdstuk

→ Figuur 3.2 – Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen
→ Figuur 3.3 – Houding tegenover specifieke groepen nieuwkomers
→ Figuur 3.4 – Kruising: Houding tegenover specifieke groepen nieuwkomers uitgesplitst naar houding tegenover nieuwkomers in het algemeen
→ Figuur 3.5 – Waarom? Tien meest gegeven argumenten (gesloten raadpleging)
→ Figuur 3.6 – Waarom? Tien meest gegeven argumenten (open raadpleging)

Figuur 3.1. Aangeboden informatie aan deelnemers over 'nieuwkomers' (schermafbeelding)

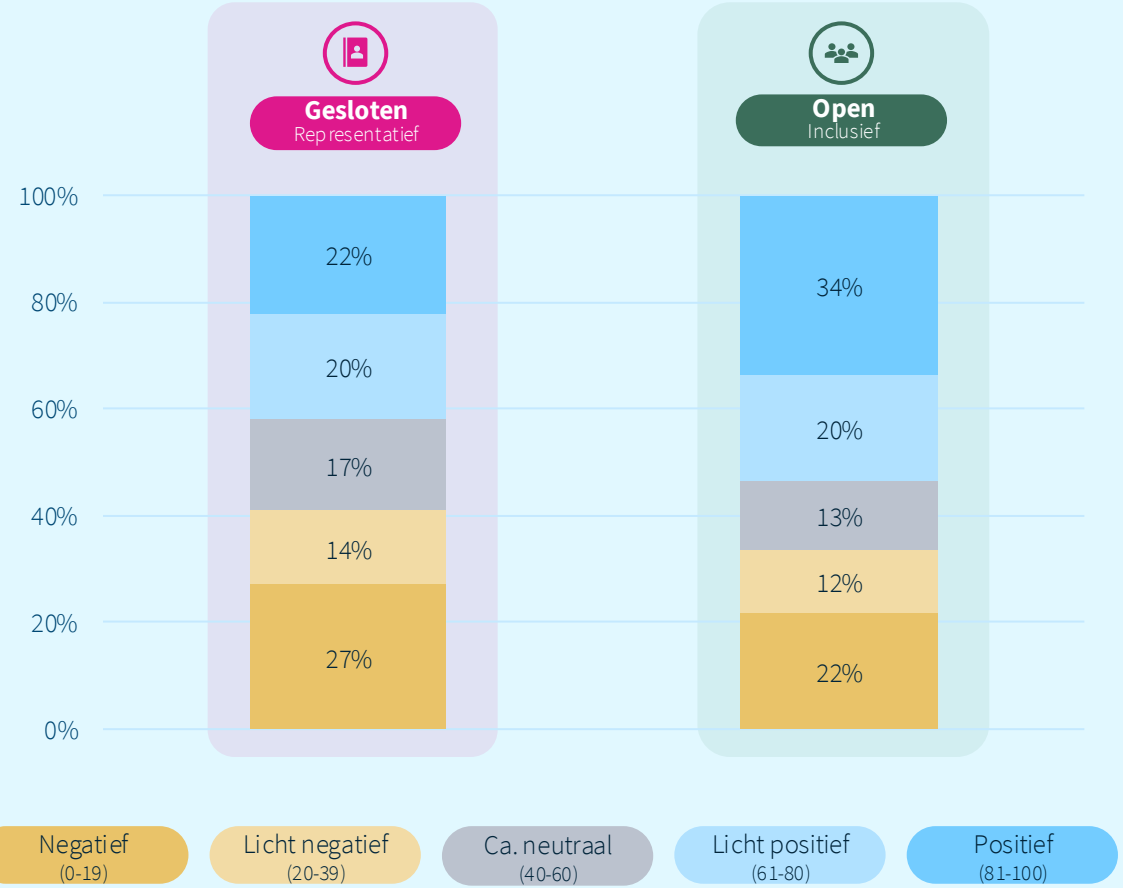
De houding van inwoners van de gemeente Houten tegenover nieuwkomers is divers

- *Welke vraag is hier gesteld?* We vroegen deelnemers hoe zij in algemene zin tegen nieuwkomers kijken. We noemen dit ook wel de **houding-vraag**. Deelnemers konden antwoorden op een schaal van 0 (negatief) tot 100 (positief); zie Figuur 3.2.

- *Er leven verschillende perspectieven binnen de gemeente Houten.* In de gesloten raadpleging (representatieve resultaten) staat 42% van de inwoners (licht) positief tegenover nieuwkomers in het algemeen, 41% (licht) negatief, 17% is circa neutraal. In de open raadpleging (niet representatief) is het aandeel deelnemers dat (licht) positief is groter (54%) en het aandeel deelnemers dat (licht) negatief is kleiner (34%). Sommige deelnemers geven aan in een toelichting bij deze vraag dat hun houding vooral afhangt om welke specifieke groep nieuwkomers het gaat. Maar voor de meeste inwoners hangt de houding in het algemeen sterk samen met de houding tegenover specifieke groepen (zie Figuur 3.4, p.16).

Figuur 3.2. Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen
Gesloten raadpleging (n=1.613) & Open raadpleging (n=1.579)

"Hoe kijk je aan tegen nieuwkomers in de gemeente Houten?"*

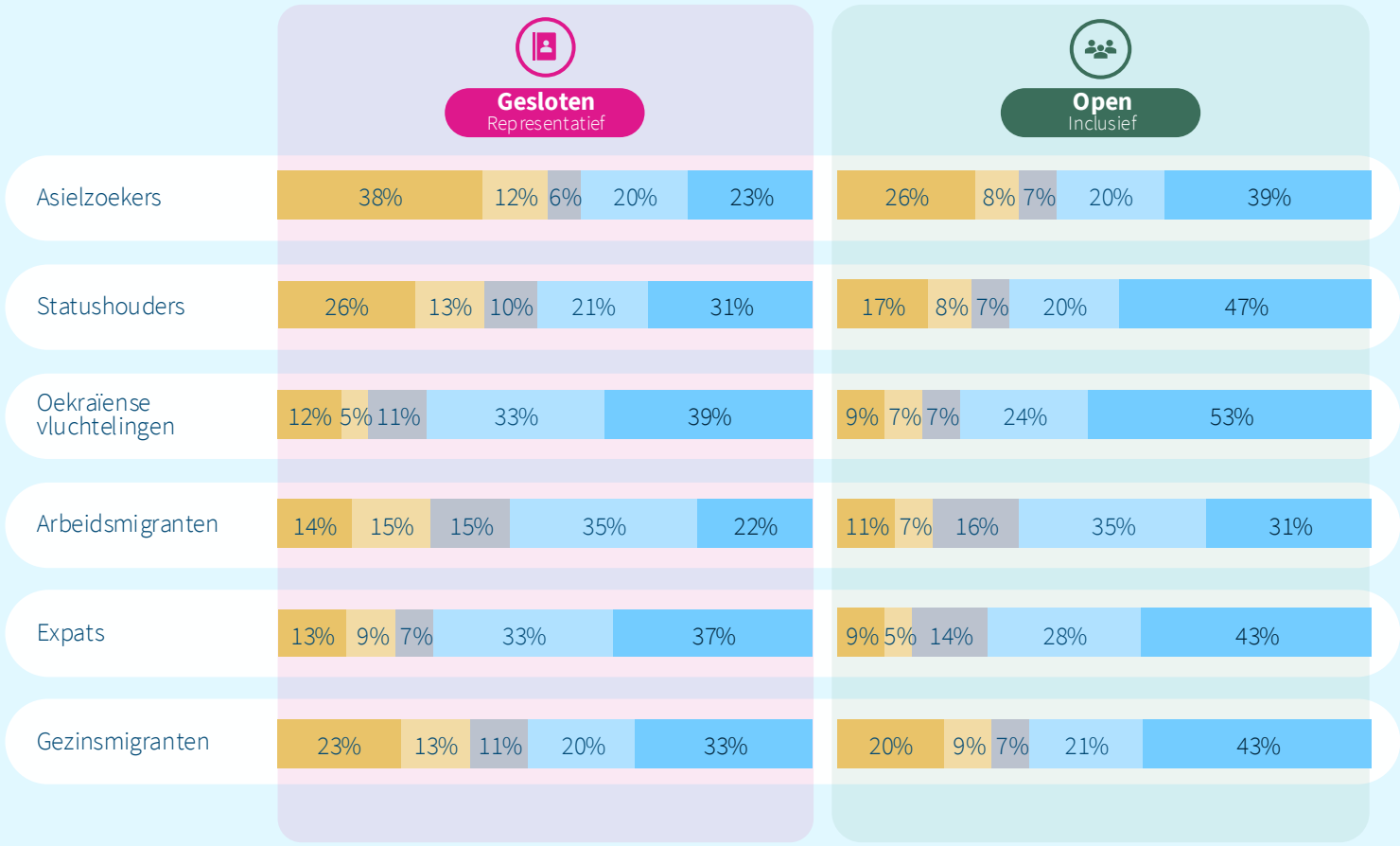
* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

Inwoners kijken verschillend naar specifieke groepen nieuwkomers

- *Houtenaren staan gemiddeld genomen in meerderheid (licht) positief tegenover vijf van de zes groepen nieuwkomers.* Inwoners staan daarbij het meest positief tegenover Oekraïense vluchtelingen (72% is (licht) positief) en expats (70% is (licht) positief); zie de resultaten van gesloten raadpleging (representatief) in Figuur 3.3.
- *Rondom de groep asielzoekers is meer verdeeldheid*. 50% van de Houtenaren staat (licht) negatief tegenover deze groep, 43% (licht) positief, en 6% ca. neutraal.
- *De houding tegenover nieuwkomers in het algemeen hangt sterk samen met hun houding tegenover specifieke groepen (Figuur 3.4, p.16)*. Er is een sterke correlatie tussen de houding van mensen tegenover nieuwkomers in het algemeen en hun houding tegenover specifieke groepen. Dit lijkt te duiden op een bepaalde grondhouding tegenover nieuwkomers. D.w.z., deelnemers die (licht) negatief zijn tegenover nieuwkomers in het algemeen zijn gemiddeld genomen ook (licht) negatief tegenover specifieke groepen. En deelnemers die (licht) positief staan tegenover nieuwkomers in het algemeen staan gemiddeld genomen ook (licht) positief tegenover specifieke groepen.
- *Voorbeeld (p.16, tweede kolom)*. De groep met een negatieve houding tegenover nieuwkomers in het algemeen heeft een overwegend negatieve houding tegenover alle zes de specifieke groepen. Zo is twee derde van deze groep (66%) ook negatief over Oekraïense vluchtelingen.

Figuur 3.3. Houding per groep nieuwkomers – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=665) & open raadpleging (n=561)

"Hoe kijk je aan tegen [*groep*] in de gemeente Houten?"*

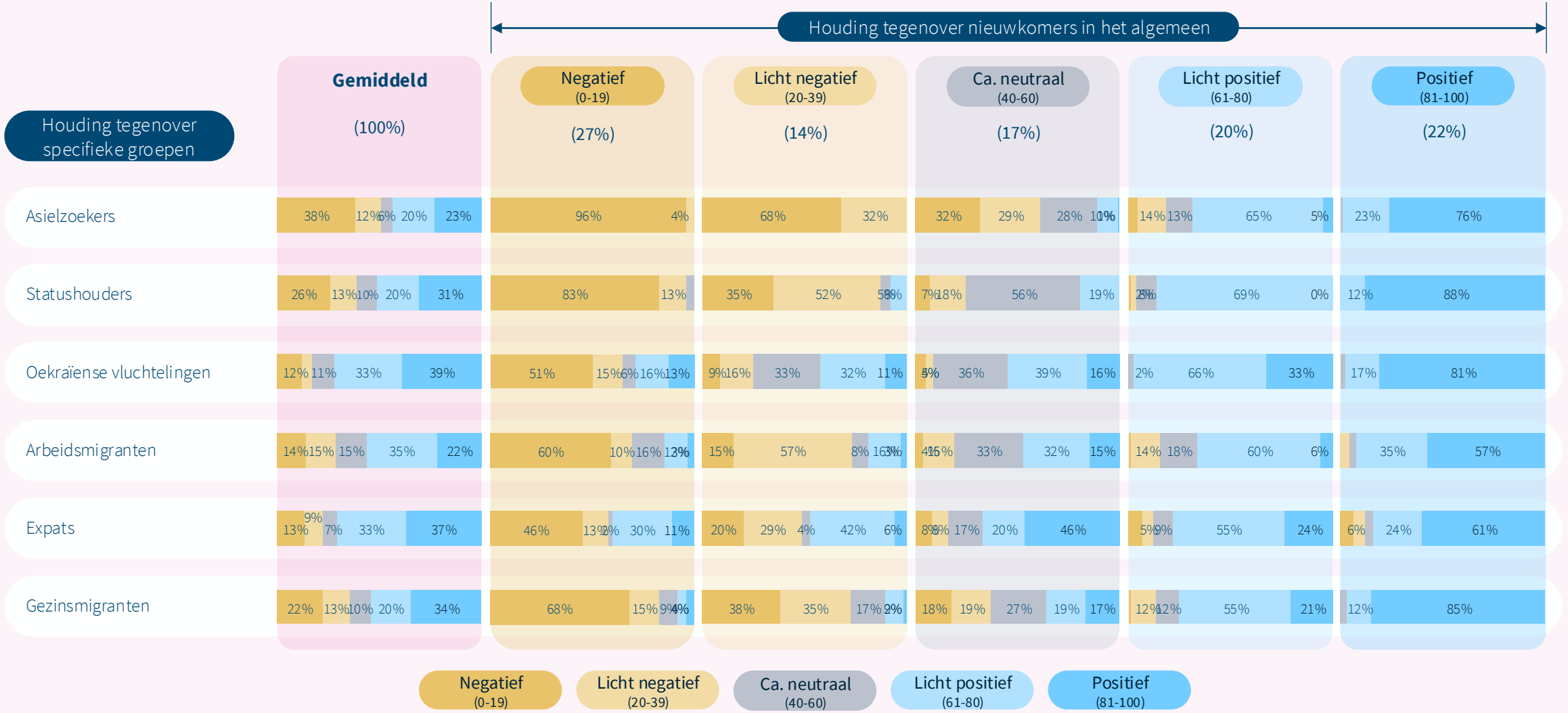
Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

Figuur 3.4. Wat zegt de houding tegenover nieuwkomers in het algemeen over de houding naar specifieke groepen?

Gesloten raadpleging (n=665)

Gesloten
Representatief

** Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

Figuur 3.5. Tien meest genoemde argumenten – Naar houding tegenover nieuwkomers

Gesloten raadpleging (n=673)

Gesloten

Na de vraag naar houding richting nieuwkomers in het algemeen volgde een open invulveld: “Als je wilt, kan je hier je antwoord toelichten”

Aandeel van de groep dat dit noemt* **Zelden** = 0 tot 5% **Soms** = 5 tot 10% **Regelmatig** = 10 tot 20% **Vaak** = 20 tot 30% **Zeer vaak** = 30% of meer

Motivatie/argument	Illustratief citaat	Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)
Iedereen heeft recht op een veilige plek / humanitaire plicht om vluchtelingen te helpen	*"Ze zijn niet voor niets uit hun eigen land weggegaan, dat doe je niet zo maar"*	Zelden	Zelden	Soms	**Vaak**	**Zeer vaak**
Zorgen over woningtekort, druk op voorzieningen of kosten	*"Er is voor de jeugd en jong volwassenen al geen woning te krijgen. Laat daar eerst huisvesting voor zijn"*	**Zeer vaak**	**Vaak**	Soms	Soms	Zelden
Algemeen positief welkom	*"Ik vind dat elke gemeente in Nederland nieuwkomers moet verwelkomen"*	Zelden	Zelden	Soms	**Vaak**	**Vaak**
Onderscheid tussen typen nieuwkomers (vaak negatief over gelukzoekers, veiligelanders, arbeidsmigranten of expats)	*"Mensen op de vlucht zijn welkom en moeten we helpen, economische gelukzoekers liever niet en terug naar eigen land"*	Regelmatig	Regelmatig	Regelmatig	Soms	Zelden
Neutraal, genuanceerd antwoord	*"Ligt volledig aan het type nieuwkomers"* *"Opvang is nodig, maar sta er niet om te springen in mijn buurt."* *"neutraal, afhankelijk van concept, veiligheid en uitvoering"*	Zelden	Zelden	**Vaak**	Regelmatig	Zelden
Zorgen over de omvang van de instroom (niet meer proportioneel)	*"We zijn positief naar onze medemensen, verhouding huidige inwoners en nieuwkomers is voor ons wel belangrijk"* *"Houten is al vol"*	Regelmatig	Regelmatig	Soms	Soms	Zelden
Positief mits nieuwkomers integreren en zich aanpassen	*"Wanneer de nieuwkomer zich gedraagt naar de geldende, Hollandse, regels en zich daaraan aanpast is deze welkom. Zo niet wegwezen"* *"Status houders asielzoekers zorgen voor problemen. Arbeidsmigranten en expads vind ik minder een probleem"*	Zelden	Soms	Regelmatig	Regelmatig	Soms
Diversiteit als verrijking	*"Nieuwkomers verrijken de samenleving"*	Zelden	Zelden	Zelden	Zelden	**Vaak**
Zorgen over veiligheid, criminaliteit of overlast (vaak i.v.m. beeldvorming over bepaalde groepen)	*"Ze veroorzaken vaak overlast, er is al woning te kort voor onze eigen kinderen, en er wordt niet hard opgetreden door de politie als ze zich misdragen"*	Regelmatig	Regelmatig	Zelden	Zelden	Zelden
Zorgen over culturele verschillen, normen en waarden	*"Er zijn grote culturele verschillen welke afwijken van de Nederlandse normen en waarden welke de verwachte integratie verhinderen"*	Regelmatig	Regelmatig	Zelden	Zelden	Zelden

*Percentages betreft aandeel binnen de groep die een motivatie heeft geschreven/vraag heeft beantwoord.

Figuur 3.6. Tien meest genoemde argumenten – Naar houding tegenover nieuwkomers

Open raadpleging (n=643)

Open
Inclusief

Na de vraag naar houding richting nieuwkomers in het algemeen volgde een open invulveld: “Als je wilt, kan je hier je antwoord toelichten”

Aandeel van de groep dat dit noemt* **Zelden** = 0 tot 5% **Soms** = 5 tot 10% **Regelmatig** = 10 tot 20% **Vaak** = 20 tot 30% **Zeer vaak** = 30% of meer

Motivatie/argument	Illustratief citaat	Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)
Iedereen heeft recht op een veilige plek / humanitaire plicht om vluchtelingen te helpen	*"Wij in het rijke Houten zouden hoe dan ook in staat moeten zijn om mensen te helpen die het minder goed hebben dan wij. Ook mensen die komen om te werken dienen een plaats te krijgen"*	Zelden	Zelden	Soms	**Vaak**	**Zeer vaak**
Algemeen positief welkom	*"Waarom zou een nieuwkomer niet naar Houten mogen komen? 90% van de inwoners is nieuwkomer in Houten of kind van een nieuwkomer"*	Zelden	Zelden	Soms	**Vaak**	**Vaak**
Onderscheid tussen typen nieuwkomers (vaak negatief over gelukzoekers, veiligelanders, arbeidsmigranten of expats)	*"Vluchtelingen zijn niet op vakantie en zijn geen avonturiers. Met expats heb ik meer moeite."* *"Mensen uit Oekraïne of expats prima"*	Regelmatig	Regelmatig	Regelmatig	Regelmatig	Soms
Zorgen over woningtekort, druk op voorzieningen of kosten	*"Nieuwkomers nemen veel problemen mee: overlast, druk op zorg, druk op onderwijs"*	**Vaak**	**Vaak**	Zelden	Soms	Zelden
Neutraal, genuanceerd antwoord	*"Dit is heel afhankelijk van wie er komen. Gezinnen of alleenstaande jongeren. Uit welke landen komen ze? En vooral, is er een plan over hoe we mensen onderdeel maken van onze maatschappij?"*	Zelden	Zelden	**Zeer vaak**	Regelmatig	Zelden
Diversiteit als verrijking	*"Ik ben voor diversiteit, ik vind het soms wel lastig contact te leggen."*	Zelden	Zelden	Zelden	Soms	Regelmatig
Positief mits nieuwkomers integreren en zich aanpassen	*"Als nieuwkomers zich aan passen aan onze normen en waarden is het geen probleem."*	Zelden	Soms	Regelmatig	Soms	Soms
Zorgen over de omvang van de instroom (niet meer proportioneel)	*“Wij zijn niet in staat om zoveel mensen in Nederland op te vangen. Grenzen dicht. Eerst iedereen die er is een plek geven en ook de 'eigen' bevolking weer faciliteren. Daarna kan voorzichtig weer eens gekeken worden naar nieuwkomers.”*	Regelmatig	Regelmatig	Zelden	Zelden	Zelden
Zorgen over culturele verschillen, normen en waarden	*"Te veel inwoners met een andere achtergrond geeft te vaak problemen. Het is juist fijn dat dit nu in Houten veel minder aan de orde is"*	Regelmatig	Regelmatig	Zelden	Zelden	Zelden
Zorgen over veiligheid, criminaliteit of overlast (vaak i.v.m. beeldvorming over bepaalde groepen)	*"Wanneer de rotte appels niet worden aangepakt, wordt ik negatiever"*	Regelmatig	Zelden	Zelden	Zelden	Zelden

*Percentages betreft aandeel binnen de groep die een motivatie heeft geschreven/vraag heeft beantwoord.

4 Doelen bij het samenleven met nieuwkomers

- Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij samenleven met nieuwkomers? En waarom?

Introductie: Wat vinden inwoners belangrijke doelen bij het samenleven met nieuwkomers?

Mensen kunnen verschillende ideeën hebben over wat 'goed' samenleven is. In dit deel van de raadpleging legden we tien doelen voor waar de gemeente meer of minder prioriteit aan kan geven.

- *Hoofdvraag*: Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij samenleven met nieuwkomers?

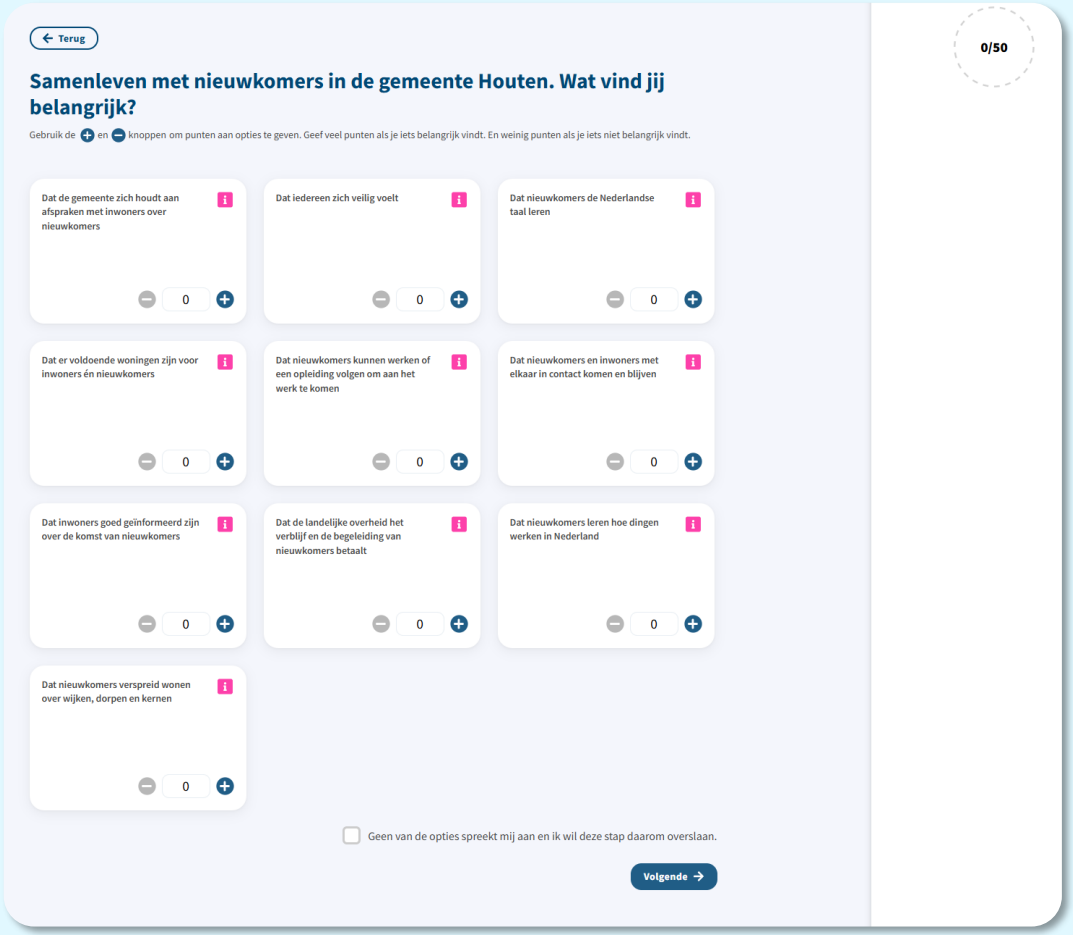
- *Vraagstelling*: Deelnemers verdeelden 50 punten over tien doelen. Elke deelnemer kreeg deze in willekeurige volgorde te zien.
  - Dat inwoners goed geïnformeerd zijn over de komst van nieuwkomers
  - Dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren
  - Dat nieuwkomers verspreid wonen over wijken, dorpen en kernen
  - Dat iedereen zich veilig voelt
  - Dat nieuwkomers kunnen werken of een opleiding volgen om aan het werk te komen
  - Dat nieuwkomers leren hoe dingen werken in Nederland
  - Dat de gemeente zich houdt aan afspraken met inwoners
  - Dat nieuwkomers en inwoners met elkaar in contact komen
  - Dat de landelijke overheid het verblijf en de begeleiding van nieuwkomers betaalt
  - Dat er voldoende woningen zijn voor inwoners én nieuwkomers

- *Extra informatie*: Per doel konden deelnemers aanvullende informatie lezen.

In dit hoofdstuk

→ Figuur 4.2 – Vooraf: hoe bespreken we de uitkomsten in dit hoofdstuk?
→ Figuur 4.3 – Prioriteiten rondom samenleven met nieuwkomers – Gemiddeld
→ Figuur 4.4 – Prioriteiten rondom samenleven met nieuwkomers – Naar houding tegenover nieuwkomers in het algemeen
→ Figuur 4.5-4.14 – Uitwerking van motivaties bij de tien doelen

Figuur 4.1. De PWE-keuzekaart over mogelijke doelen bij samenleven met nieuwkomers

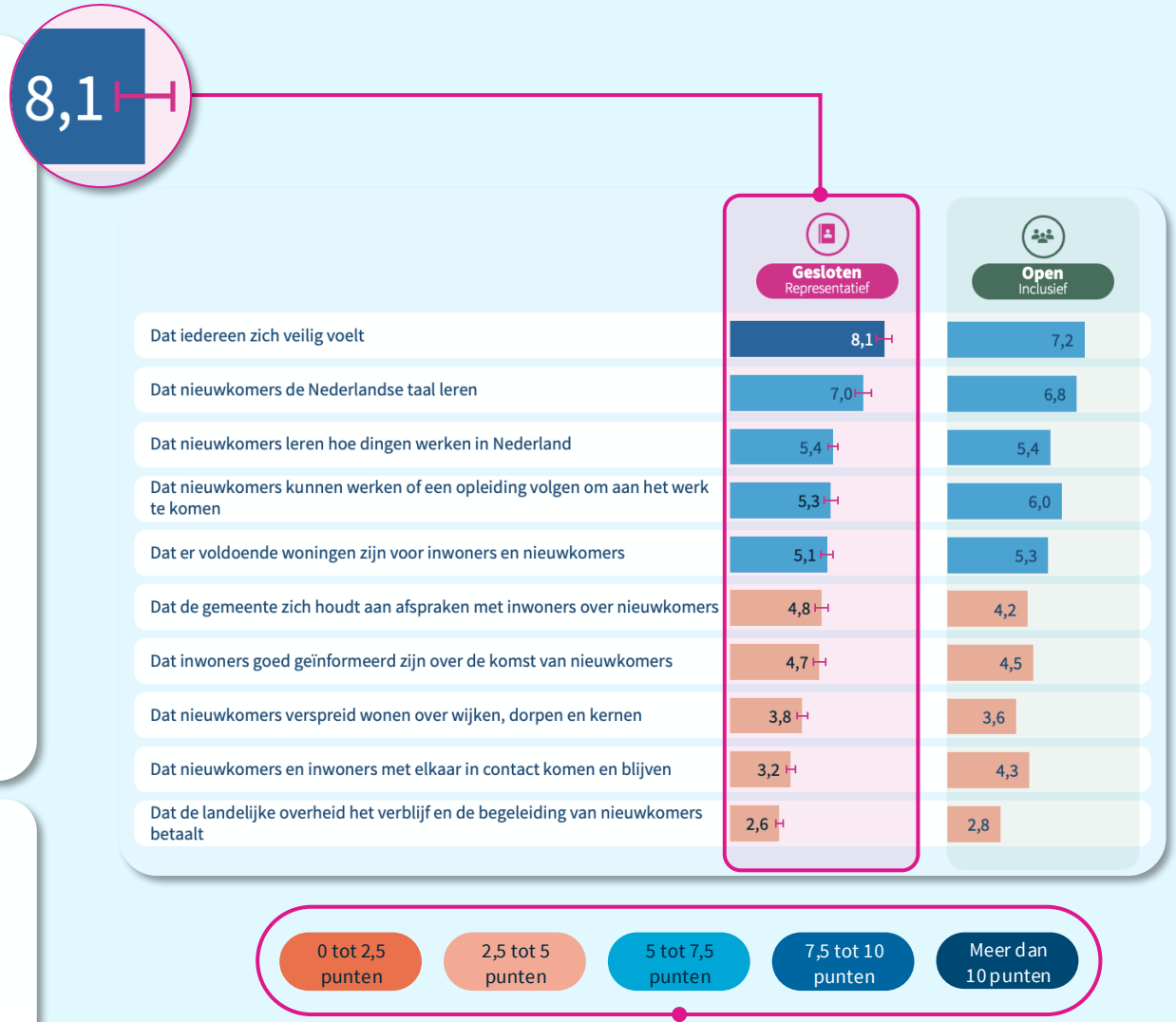
Figuur 4.2. Vooraf: Hoe bespreken we de uitkomsten in dit hoofdstuk?

Betrouwbaarheidsinterval

- De gesloten raadpleging is gehouden onder een aselecte steekproef van huishoudens in de gemeente Houten.
- Elke steekproef heeft een mate van onzekerheid. Als we dit onderzoek nogmaals zouden doen met een andere steekproef, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid tussen de roze hekjes.
- *Voorbeeld 1*: Stel dat we dit onderzoek herhalen met een andere groep. Dan bevindt het aantal punten voor het doel '*dat iedereen zich veilig voelt*' met 95% zekerheid tussen de 7,7 en 8,5 punten zitten (8,1 plus of min 0,4).
- *Voorbeeld 2*: Het doel dat '*dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren*' heeft 7,0 punten in deze raadpleging onder deze steekproef. De onzekerheid is 0,4 punten naar boven en beneden. Doen we het onderzoek nog een keer met een andere steekproef, dan zal dit doel naar waarschijnlijkheid tussen de 6,6 en 7,4 punten krijgen.
- *Voorbeeld 3*: Als er geen overlap zit in het interval van twee doelen, dan is het verschil tussen deze doelen statistisch *significant.* Laten we voorbeelden 1 en 2 samen nemen. Het doel '*dat iedereen zich veilig voelt*' zal bij herhaling niet onder de 7,7 komen (met 95% zekerheid). Het doel '*dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren*' zal niet boven de 7,4 komen (met 95% zekerheid). We concluderen dat het verschil significant is op dit betrouwbaarheidsniveau. Veiligheid is gemiddeld genomen de hoogste prioriteit.

Legenda: hoge en lage prioriteit

- Als deelnemers aan alle opties evenveel punten toekennen (alles evenveel prioriteit geven), dan zou elke optie vijf punten krijgen (50 gedeeld door 10).
- Als een optie meer dan vijf punten krijgt, dan krijgt die optie *prioriteit* van (een groep) deelnemers. Als een optie meer dan 7,5 punten krijgt, dan heeft het *hoge prioriteit.* Minder dan 2,5 punten is *lage* prioriteit.
- Meer dan 10 punten wijst vaak op een principekwestie of zeer hoge urgentie.

Veiligheid, taal en inburgeren zijn de belangrijkste, breed gedeelde doelen en een basis voor een visie

- *Veiligheid, taal en inburgeren zijn de belangrijkste en door alle houding-groepen gedeelde doelen (Figuur 4.3).* Gemiddeld genomen krijgt het doel *'dat iedereen zich veilig voelt'* de meeste punten (8,1 punten, hoge prioriteit). Ook het doel *'dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren'* krijgt veel prioriteit van veruit de meeste deelnemers. Deze doelen zijn breed gedeeld over de vijf houding-groepen (zie Figuur 4.4., volgende pagina). Ook het derde doel over inburgeren (*'dat nieuwkomers leren hoe dingen werken in Nederland')* krijgt van alle groepen prioriteit (meer dan 5 punten) en is daarmee breed gedeeld. Bij elkaar vormen deze drie doelen een coherente, breed gedeelde basis voor een visie op samenleven met nieuwkomers. Deelnemers met verschillende houdingen hebben wel verschillende onderliggende redenen (zie uitwerking van motivaties vanaf Figuur 4.5, p.24 e.v.)

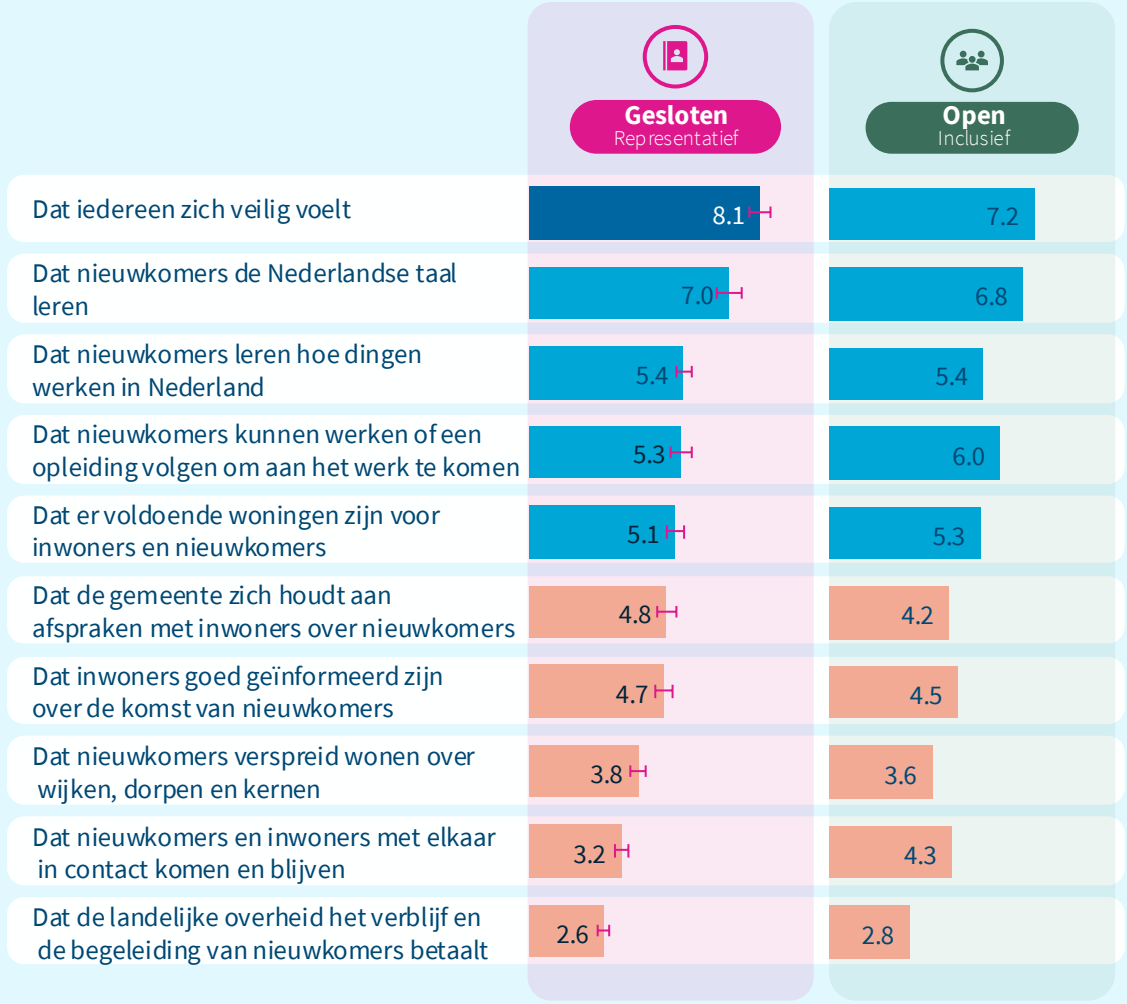
- *Aan twee doelen geeft geen enkele groep van inwoners prioriteit (meer dan vijf punten).* Bij het doel *'dat nieuwkomers verspreid wonen over wijken, dorpen en kernen'* laten de motivaties zien dat deelnemers dit over het algemeen een goed idee vinden, maar andere doelen belangrijker. Dat komt ook terug bij het doel *'dat de landelijke overheid het verblijf en de begeleiding van nieuwkomers betaalt'*. Deelnemers zien deze kosten wel als een landelijke verantwoordelijkheid, maar geven dit doel de minste prioriteit omdat zij andere doelen belangrijker vinden.

- *Aan de resterende vijf doelen geven sommige groepen van inwoners wél prioriteit, maar andere niet.* Hier bestaan dus verschillen tussen inwoners. De redenen hiervoor verschillen per doel en werken we uit in de Figuren 4.5 tot en met 4.14.

Op de volgende pagina's

→ *Figuur 4.4 – Prioritering van de doelen uitgesplitst naar houding tegenover nieuwkomers**
→ *Figuur 4.5 tot en met 4.14 – Uitwerking motivaties bij de 10 doelen*

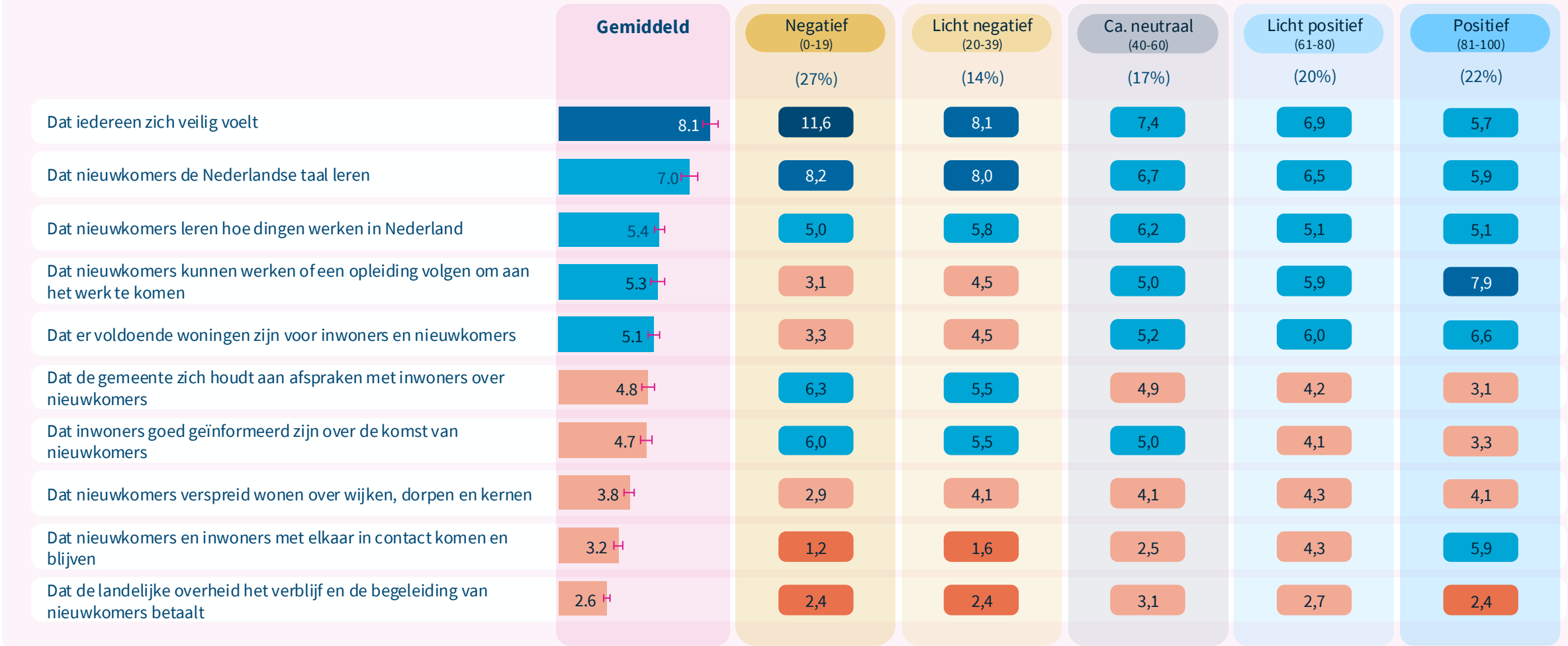
Figuur 4.3. Prioritering doelen – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=1.341) & Open raadpleging (n=1.159)

Figuur 4.4. Prioritering doelen – Naar houding tegenover nieuwkomers

Gesloten raadpleging (n=1.338)

Gesloten
Representatief

Figuur 4.5. Uitwerking per doel

Dat iedereen zich veilig voelt

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
11,6	8,1	7,4	6,9	5,7	8,1
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

- Deze optie krijgt gemiddeld 8,1 punten en krijgt van alle groepen prioriteit (meer dan 5 punten). Dit is een breed gedeeld doel.
- Inwoners met een **negatieve** houding vinden het vooral belangrijk dat Houten veilig blijft na de komst van nieuwkomers. Zij maken zich regelmatig zorgen over overlast en criminaliteit en noemen vooral de veiligheid van vrouwen en kinderen. Sommigen zijn bang dat zij of hun kinderen straks minder veilig over straat kunnen. Toezicht, handhaving en duidelijke regels worden daarom belangrijk gevonden in deze groep.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding zien veiligheid vooral als een basis om prettig te kunnen wonen en leven. Dat geldt volgens veel van hen voor zowel inwoners als nieuwkomers. Tegelijkertijd zijn er ook zorgen dat de komst van nieuwkomers invloed kan hebben op het veilige gevoel in Houten. Sommigen maken daarbij onderscheid tussen echt onveilig zijn en je onveilig voelen.
- Inwoners met een **positieve** houding benadrukken vaker dat iedereen zich veilig moet kunnen voelen: inwoners én nieuwkomers. Zij noemen dat nieuwkomers juist vaak uit een onveilige situatie komen en in Houten veiligheid zoeken. Ook zeggen inwoners dat angst en onbekendheid kunnen zorgen voor een onveilig gevoel. Elkaar leren kennen, goede informatie en meer begrip kunnen volgens hen helpen om die angst kleiner te maken.

"Iedereen moet zich veilig voelen, ook 's avonds laat en ook als je vrouw of kind bent. Respect voor iedereen, ook al ligt dat in andere culturen soms anders."

"Ik voel mij minder veilig in mijn eigen dorp als er nieuwkomers hier komen wonen"

"Zijn juist in Houten gaan wonen om geen last te hebben van "stadse" problemen. Houten is nu nog zeer veilig, ook voor minderjarige kinderen en die waarde moeten we hooghouden."

"Nou, de haat in het gesprek over een AZC geeft mij geen veilig gevoel, en de nieuwkomers ook niet. We kunnen dit beter doen."

"Enorm belangrijk. Houten is nu een superveilige gemeente, en de hoofdreden dat ik weer terug hier naar toe ben verhuisd. Als dit veranderd en mijn kinderen zich minder veilig voelen, is dit een groot probleem."

"Wil gewoon buiten kunnen lopen zonder om mij heen te kijken"

"Veiligheid is het belangrijkste. Voor beide kanten. De nieuwkomers zijn hier naartoe gekomen om veilig te zijn, laten we ze alsjeblieft ook zo laten voelen."

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.6. Uitwerking per doel

Dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
8,2	8,0	6,7	6,5	5,9	7,0
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

- Deze optie krijgt gemiddeld 7,0 punten en krijgt van alle groepen prioriteit. Daarmee is dit doel breed gedeeld als belangrijk.
- Inwoners met een **negatieve** houding vinden de Nederlandse taal leren een voorwaarde om in Nederland te wonen en mee te doen. Zij vinden vaker dat nieuwkomers zich moeten aanpassen en dat Nederlands leren daarbij hoort. Ook noemen zij dat zonder dezelfde taal contact met Houtenaren moeilijk(er) is en nieuwkomers sneller en meer buiten de samenleving blijven staan.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding zien taal vooral als een praktische basis om mee te kunnen doen. Nederlands spreken maakt het volgens hen makkelijker om te werken, contact te hebben en zelfstandig dingen te regelen. Ook kan het helpen om elkaar beter te begrijpen en misverstanden te voorkomen.
- Inwoners met een **positieve** houding kijken vaker naar wat het leren van de taal nieuwkomers kan brengen. De taal helpt volgens hen om werk te vinden, contact te maken en zelfstandig mee te doen. Ook noemen inwoners dat dezelfde taal voor verbinding kan zorgen en nieuwkomers kan helpen om zich thuis en onderdeel van de Houtense samenleving te voelen.

"Ik ken mensen die hier al meer dan 18 jaar wonen. Kinderen spreken perfect Nederlands. Ouders komen niet verder dan hallo buurvrouw/ buurman alles goed"

"dit leidt tot een betere integratie, als ik in frankrijk ben spreek ik ook zo veel mogelijk frans"

"Contact krijgen met elkaar gaat het beste via de taal. Ook vergroot je hiermee de mate van deelname aan de maatschappij. Ouders zelf Nederlands leren, voorkomt dat kinderen een te moeilijke taak op zich moeten nemen om alles te tolken."

"Het spreken van Nederlands in belangrijk voor het thuisvoelen in Nederland."

"Als je de taal spreekt kun je beter integreren. Anders blijven het aparte groepen binnen de samenleving. Ik heb zelf ook lang in het buitenland gewoond. Door de taal te leren werd ik onderdeel van de gemeenschap"

"Zeker moet dat, taal is de sleutel om je ergens thuis te gaan voelen"

"Zo kunnen zij zich verstaanbaar maken én communiceren met de Houtenaren. Dat geeft verbinding"

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.7. Uitwerking per doel

Dat nieuwkomers leren hoe dingen werken in Nederland

- Deze optie krijgt gemiddeld 5,4 punten en krijgt van alle groepen prioriteit. Dit doel over inburgeren is daarmee ook breed gedeeld.
- Inwoners met een **negatieve** houding vinden het belangrijk dat de groep nieuwkomers zich aanpast danwel conformeert aan de Nederlandse cultuur. Een deel van deze groep inwoners ziet het leren hoe dingen werken in Nederland voor nieuwkomers als een noodzakelijke voorwaarden voor integratie. Daarbij noemen veel inwoners uit deze groep de kennis van de Nederlandse cultuur, de gewoontes, normen en waarden. Ook noemen zij dat het concrete problemen voorkomt zoals criminaliteit en respect voor vrouwen.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding noemen, net als de positieve en de negatieve groepen, dat nieuwkomers leren hoe dingen werken in Nederland noodzakelijk voor integratie. Sommige inwoners vinden dat nieuwkomers zich moeten aanpassen aan de Nederlandse cultuur. Een klein deel van de inwoners uit deze groep noemt dat het bijdraagt aan kennis van cultuur, waarden en normen en dat het bijdraagt aan wederzijds begrip.
- Inwoners met een **positieve** houding noemen dat dit een noodzakelijke voorwaarde is om te kunnen integreren in de maatschappij. Ook ziet deze groep inwoners dat het voor de zelfredzaamheid en het zelfstandig functioneren van nieuwkomers belangrijk is. Tot slot vindt deze groep dat dit belangrijk is voor het vergroten van wederzijds begrip tussen Nederlanders en nieuwkomers.

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
5,0	5,8	6,2	5,1	5,1	5,4
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

"Aanpassen of opkrassen. Wie zich niet aanpast heeft geen plaats in de maatschappij. Hier valt en staat alles mee."

"Als je in een ander land wenst te verblijven zul je moeten aanpassen, dat moet iedereen.."

"Ze moeten zich aanpassen aan onze normen en waarden, niet andersom."

"Om mee te kunnen met de samenleving is het belangrijk dat zij weten hoe zij dit ook kunnen doen."

"Het is goed voor mensen als ze zichzelf kunnen redden in hun omgeving"

"Mensen die hier nieuw komen in Nederland hebben er baat bij om snel te begrijpen hoe alles werkt. Dit gaat van financiële regelingen tot weten dat er een huisarts is, en van de taal leren tot werk weten te vinden. Het is belangrijk om mensen hiermee te helpen, om onbegrip en frustratie te voorkomen."

"Dan horen ze er helemaal bij"

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.8. Uitwerking per doel

Dat nieuwkomers kunnen werken of een opleiding volgen om aan het werk te komen

- Deze optie krijgt gemiddeld 5,3 punten, maar krijgt meer prioriteit naarmate inwoners positiever zijn over nieuwkomers.
- Inwoners met een **negatieve** houding vinden vooral dat nieuwkomers moeten werken en zelf geld moeten verdienen om bij te dragen aan de Houtense samenleving. Toch geven zij dit doel relatief minder punten dan de andere groepen. Zij vinden vaker dat werken de verantwoordelijkheid is van nieuwkomers zelf en dat een opleiding niet zomaar door de gemeente betaald moet worden. Ook zien inwoners werken als iets wat hoort bij wonen in Nederland, maar dat dit niet ten koste mag gaan van kansen voor andere inwoners.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding zien werk en opleiding vooral als een manier om mee te doen met de Houtense samenleving en zelfstandig te worden. Door te werken kunnen nieuwkomers zelf geld verdienen, andere mensen ontmoeten en iets bijdragen. Ook noemen inwoners dat werk zorgt voor een zinvolle dag en kan helpen om je gewaardeerd te voelen.
- Inwoners met een **positieve** houding benadrukken vaker wat werk en opleiding voor nieuwkomers zelf kunnen betekenen. Het helpt om de taal te leren, contacten op te bouwen, zelfstandig te worden en je onderdeel van de samenleving te voelen. Ook noemen inwoners eigenwaarde, zelfvertrouwen en een zinvolle dag. Daarbij vinden sommigen het belangrijk dat nieuwkomers werk kunnen doen dat past bij hun kennis en ervaring.

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
3,1	4,5	5,0	5,9	7,9	5,3
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

"Perspectief en doelen. Dat motiveert iedereen (ook als ik zou verhuizen of weg moeten uit dit land). Maakt dat je op eigen benen staat en verder kan groeien."

"Nieuwkomers moeten zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien zoals ze dat ook in hun land van herkomst moeten doen."

"Als ze hier zijn, zou het fijn zijn als ze kunnen werken en belasting betalen, net als wij"

"Op het werk heb je contact, een invulling van je dag, en verdien je geld om voor je zelf te zorgen, daarom vind ik het belangrijk dat iedereen de kans krijgt werk te vinden."

"Al doende aan je toekomst werken om jezelf te helpen, door opeleiding en / of werk krijg je vanzelf contacten en werk je aan jezelf en je zekerheid."

"Als je mensen wil laten integreren, moet je wel de kansen creëren om dat te kunnen doen"

"Er zijn veel vacatures, en de meeste nieuwkomers willen werken of studeren, help ze daarmee. Zelf wil je ook niet de hele dag in ledigheid doorbrengen, dat is voor niemand goed."

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.9. Uitwerking per doel

Dat er voldoende woningen zijn voor inwoners en nieuwkomers

- Deze optie krijgt gemiddeld 5,1 punten en krijgt vooral prioriteit van inwoners met een positieve houding ten opzichte van nieuwkomers.
- Inwoners met een **negatieve** houding noemen vooral dat bestaande inwoners voorrang moeten krijgen op woningen, vóór nieuwkomers aan de beurt komen. Verder noemt een deel de concrete klacht over oneerlijke voorrang in de praktijk. Een kleiner deel pleit juist voor gelijke regels en dezelfde wachtlijst voor beide groepen, zonder dat één kant voorrang zou moeten krijgen.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding noemen vaak dat bestaande inwoners voorrang moeten krijgen op woningen, vóór nieuwkomers aan de beurt komen. Een kleinere groep noemt gelijke regels en dezelfde wachtlijst voor beide groepen. Ook noemt een deel het idee dat wonen een basisbehoefte is die voor iedereen gelijk geldt. Sommige inwoners noemen het woningtekort als breder, landelijk probleem, concrete klachten over oneerlijke voorrang, en de zorg dat te weinig woningen tot onrust of verminderd draagvlak leidt.
- Inwoners met een **positieve** houding noemen vooral het idee dat wonen een basisbehoefte is die voor iedereen gelijk is. Het voorkomen van onrust of verminderd draagvlak is de tweede belangrijkste reden. Sommige inwoners pleiten voor gelijke regels. Ook noemen inwoners om meer of sneller te bouwen en constateren ze dat het woningtekort een breder, landelijk probleem is dat los staat van nieuwkomers.

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
3,3	4,5	5,2	6,0	6,6	5,1
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

"Eerst de inwoners!"

"Ik wil graag voldoende woningen voor inwoners. Niet voor nieuwkomers"

"Als je de huidige inwoners te kort doet ontstaat er onvrede en dat leidt tot gedoe. Zorg dat de basis op orde is voor de huidige bewoners en vooral de jeugd voordat je nieuwkomers gaat huisvesten."

"Belangrijk dat ook eigen inwoners een kans op de woningmarkt hebben"

"Een thuis is een plek die ieder verdient.."

"Door te zorgen voor genoeg woningen zal een deel van de angst/onrust voor nieuwkomers wegvallen

"Ja, wonen is nl. een basisvoorziening. Je haalt daarmee ook wind uit de zeilen van 'boze' Houtenaren, doordat ze dan minder argumenten hebben om tegen te zijn. Draagt bij aan verdraagzaamheid. En huisvesting is nu eenmaal wel een zorg voor veel (jonge) Houtenaren, daar moet je reëel over zijn."

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.10. Uitwerking per doel

Dat de gemeente zich houdt aan afspraken over nieuwkomers

- Deze optie krijgt gemiddeld 4,8 punten. Inwoners met een (licht) negatieve houding vinden het belangrijker dat de gemeente zich houdt aan afspraken over nieuwkomers.
- Inwoners met een **negatieve** houding noemen wantrouwen op basis van eerdere ervaring met het niet nakomen van afspraken door de gemeente de grootste motivatie. Een groot deel van de motivaties benadrukt ook de wederkerigheid: dat de overheid het sociale contract met de maatschappij voldoende respecteert. Een kleinere groep noemt dat het essentieel is voor vertrouwen in de gemeente, en sommige inwoners noemen het nakomen van afspraken vanzelfsprekend, en dat er naar inspraak geluisterd moet worden.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding noemen het vanzelfsprekend dat de gemeente zich aan de afspraken houdt. Een ander deel van de inwoners uit deze groep noemt dat de gemeente zich niet aan haar eigen afspraken houdt. De groep noemt het ook een essentiële voorwaarde voor vertrouwen, en als belangrijke waarde dat iedereen, ook de gemeente zich aan haar afspraken houdt.
- Inwoners met een **positieve** houding noemen dat het essentieel is voor het vertrouwen in de gemeente. Deze groep geeft het belang aan van transparantie en heldere communicatie. Ook noemen deze inwoners dat ruimte mogelijk is voor aanpassing en flexibiliteit wanneer dat nodig is.

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
6,3	5,5	4,9	4,2	3,1	4,8
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

"De gemeente, de wethouders en de gemeenteraad hebben andere belangen dan de bevolking. Ik heb nog nooit gezien dat een gemeente afspraken met inwoners maakte; beloften in verkiezingstijd misschien."

"uit de geschiedenis blijkt dat vooral de overheid een vreselijk onbetrouwbare instantie is."

"Ik ben niet positief over de gemeente als het gaat om afspraken nakomen. En dat is wel essentieel om vertrouwen te houden. Daar moet de gemeente echt aan gaan werken. Ze lijken er niet voor inwoners te zijn."

"Spreekt voor zich"

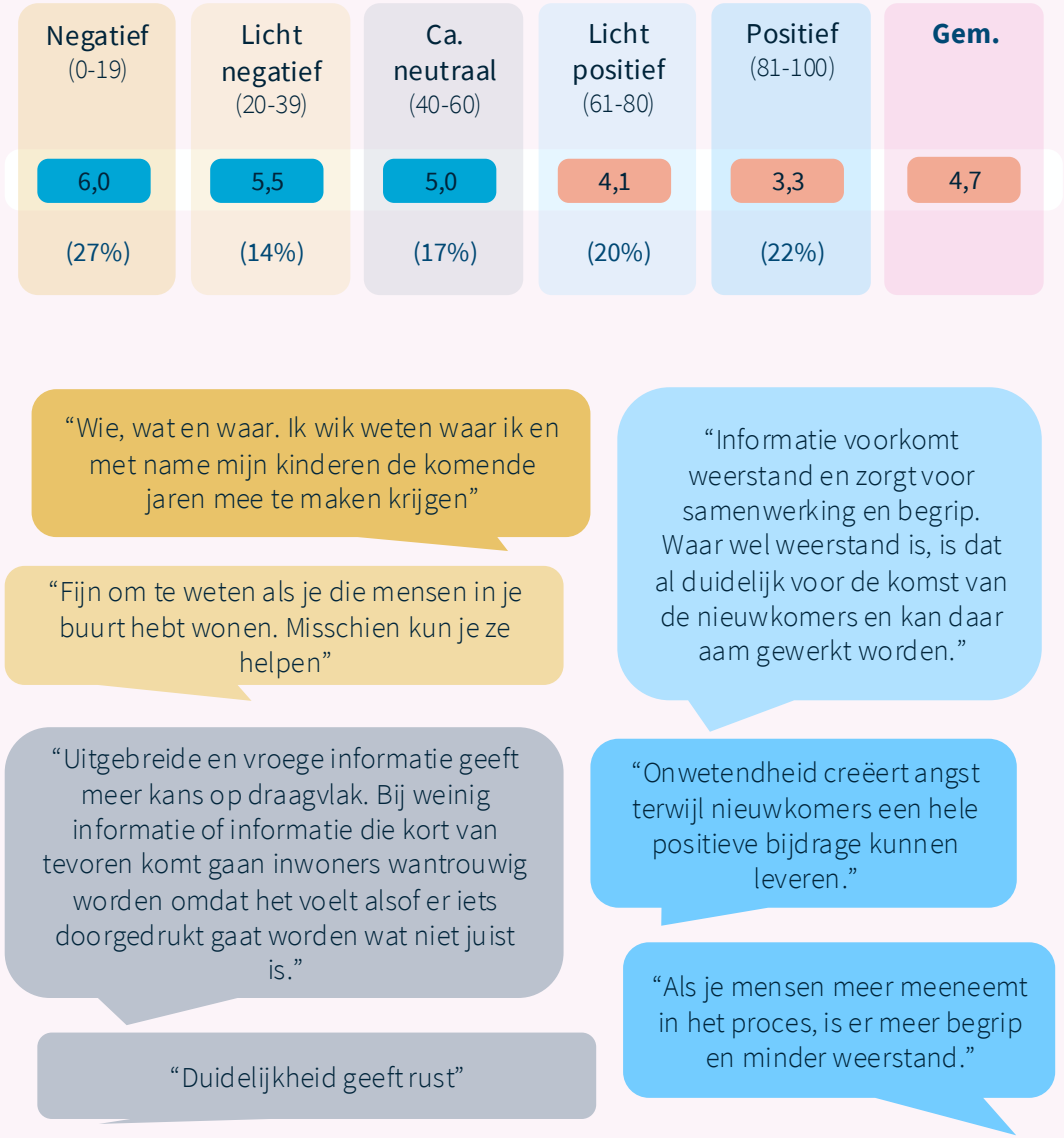
"Het start met goed communicatie om een duidelijk beeld te schetsen wat de gemeente van plan is met nieuwkomers. Uiteraard moeten afspraken nagekomen worden om onrust te voorkomen. Maar er moet altijd ruimte zijn voor nieuwe inzichten"

"Soms is het nodig een afspraak te wijzigen/aan te passen. Dat is wat mij betreft prima."

"Ik ga voor een betrouwbare overheid."

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.11. Uitwerking per doel

Dat inwoners goed geïnformeerd zijn over de komst van nieuwkomers

- Deze optie krijgt gemiddeld 4,7 punten, maar goede informatie over de komst van nieuwkomers is vooral belangrijk voor inwoners met een (licht) negatieve houding.
- Inwoners met een **negatieve** houding vinden goede informatie vooral belangrijk om te weten wat er in hun omgeving gaat gebeuren. Zij willen graag op tijd weten wie er komen, hoeveel mensen dit zijn en waar zij worden opgevangen of gaan wonen. Ook vinden zij het belangrijk dat de gemeente eerlijk en volledig is en plannen niet al vaststaan voordat inwoners worden geïnformeerd of kunnen meedenken.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding vinden goede informatie vooral belangrijk voor duidelijkheid, draagvlak en rust. Als inwoners op tijd weten wat er gaat gebeuren, kunnen vragen en zorgen van ze worden weggenomen. Volgens deze groep deelnemers kan goede informatie ook zorgen voor meer begrip en steun voor plannen van de gemeente.
- Inwoners met een **positieve** houding noemen vaker dat goede informatie kan zorgen voor meer begrip van inwoners voor de komst van nieuwkomers. Als inwoners weten wie nieuwkomers zijn en waarom zij naar Houten komen, kan dit volgens hen zorgen voor minder angst en vooroordelen. Zo kan goede informatie helpen om prettig samen te leven.

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.12. Uitwerking per doel

Negatief (0-19)	Licht negatief (20-39)	Ca. neutraal (40-60)	Licht positief (61-80)	Positief (81-100)	**Gem.**
2,9	4,1	4,1	4,3	4,1	3,8
(27%)	(14%)	(17%)	(20%)	(22%)	

Dat nieuwkomers verspreid wonen over wijken, dorpen en kernen

- Deze optie krijgt gemiddeld 3,8 punten van alle groepen. Uit de toelichtingen blijkt dat inwoners wel voordelen zien van verspreid wonen, maar dat zij andere doelen belangrijker vinden en daarom minder punten aan dit doel hebben gegeven.
- Inwoners met een **negatieve** houding willen vooral voorkomen dat veel nieuwkomers op één plek wonen. Zij zijn bang dat grote groepen nieuwkomers zorgen voor meer overlast, een onveilig gevoel en wijken waarin zij vooral met elkaar omgaan. Verspreid wonen kan volgens hen zorgen voor meer contact met andere inwoners en maakt aanpassen en integreren makkelijker.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding vinden verspreid wonen vooral belangrijk voor een goede integratie. Als nieuwkomers tussen andere inwoners wonen, ontstaat volgens hen makkelijker contact en leren zij sneller de Nederlandse taal en gewoonten. Ook kan spreiding voorkomen dat groepen apart van elkaar gaan leven. Een deel van deze groep noemt daarnaast dat grote groepen op één plek voor overlast of een onveilig gevoel kunnen zorgen.
- Inwoners met een **positieve** houding zien verspreid wonen vooral als een manier om contact en verbinding te krijgen tussen nieuwkomers en andere inwoners. Als mensen elkaar in de buurt ontmoeten, kunnen nieuwkomers makkelijker onderdeel worden van de Houtense samenleving. Ook kan dit volgens inwoners zorgen voor meer begrip en minder weerstand. Sommigen vinden het wel belangrijk dat nieuwkomers elkaar kunnen blijven ontmoeten en steunen.

“Ze mogen uiteraard als gezinnen bij elkaar blijven, maar het moet niet zijn dat er hele wijken gecreëerd worden met alleen maar nieuwkomers.”

“Het liefst zou ik persoonlijk hebben dat het bij mij in de buurt is. Maar ik denk dat het het beste is voor de nieuwkomers en de integratie als alles gemixt wordt. Dan worden culturele verschillen niet vergroot maar kunnen deze juist naast elkaar bestaan.”

“Door verspreiden zou integratie makkelijker moeten worden. Er is een bepaalde 'dwang' om met elkaar in contact te komen in plaats van dat iedereen in zijn of haar eigen bubbel blijft.”

“Ik denk dat diversiteit en het blenden van verschillende culturen beter werkt dan mensen met bepaalde verschillen uit elkaar halen. Samen gaat alles beter.”

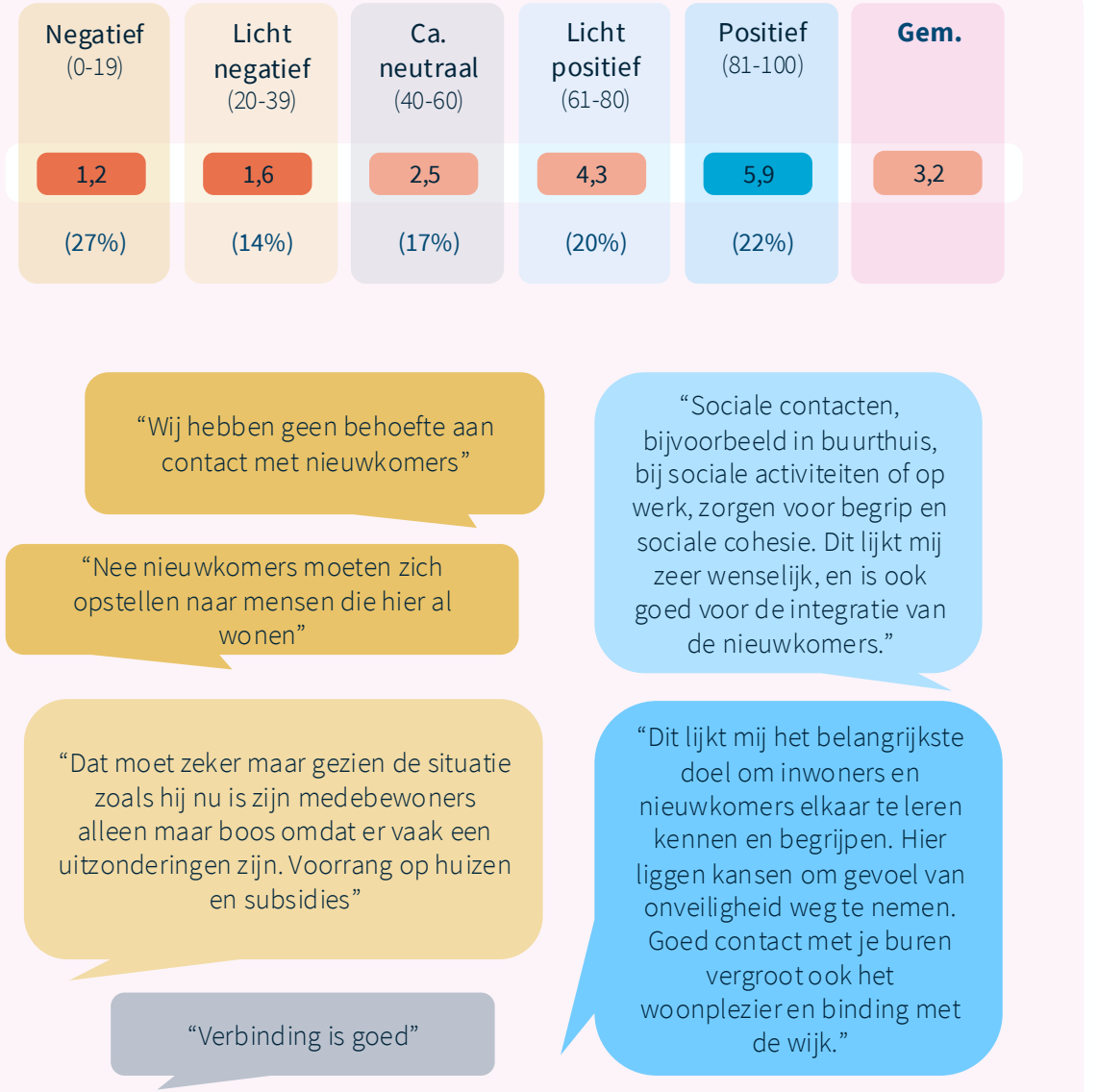
“ik denk dat dit de integratie ten goede komt en de mogelijke weerstand vermindert. Mensen leren elkaar zo makkelijker kennen en als je iemand kent, verandert meestal je beeld (en hopelijk ook mogelijke weerstand)”

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

Figuur 4.13. Uitwerking per doel

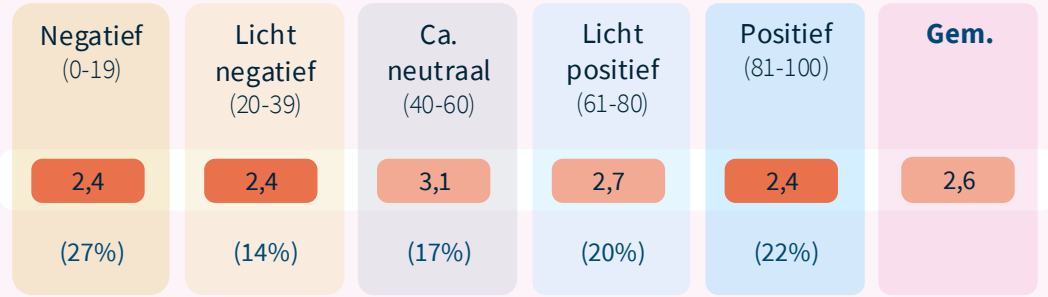
Dat nieuwkomers en inwoners met elkaar in contact komen en blijven

- Deze optie krijgt gemiddeld 3,2 punten. Contact met nieuwkomers krijgt met name prioriteit van inwoners die positief tegenover nieuwkomers staan.
- Inwoners met een **negatieve** houding noemen scepsis over het nut of de haalbaarheid van deze optie. Deze respondenten wijzen het idee van contact niet per se principieel af, maar vinden het minder prioriteit verdienen ten opzichte van andere punten in de puntenverdeling, of twijfelen aan de praktische waarde ervan. Toch noemt een deel van de inwoners juist inhoudelijk positieve argumenten, zoals het bevorderen van integratie in algemene zin, sociale cohesie of wederzijds begrip.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding noemen in een kwart van de gevallen het bevorderen van wederzijds begrip en respect als reden. Een groep inwoners wijst op het bevorderen van integratie in algemene zin. Sommige inwoners zijn sceptisch en relativeren de optie. Sommige inwoners noemen juist concrete initiatieven of activiteiten, zoals buurthuizen of buurtevenementen, als manier om dit doel te bereiken.
- Inwoners met een **positieve** houding noemen het bevorderen van wederzijds begrip en respect het vaakst als motivatie, gevolgd door het verminderen van vooroordelen, angst en wantrouwen volgens het principe "onbekend maakt onbemind". Ook sociale cohesie en het samen leven als één samenleving en het bevorderen van integratie in algemene zin worden veel genoemd.

Negatief (0-19) Licht negatief (20-39) Ca. neutraal (40-60) Licht positief (61-80) Positief (81-100)

Figuur 4.14. Uitwerking per doel

Dat de landelijke overheid het verblijf en de begeleiding van nieuwkomers betaalt

- Deze optie krijgt gemiddeld 2,6 punten en krijgt van alle groepen de minste prioriteit.
- Inwoners met een **negatieve** houding noemen vooral dat de landelijke overheid moet betalen omdat zij het beleid rond instroom en toelating bepaalt. Ook geven veel inwoners uit deze groep expliciete weerstand tegen het feit dat Houten of de eigen inwoners voor deze kosten zouden moeten opdraaien. Een kleiner deel benadrukt vooral dat de gemeentelijke financiën en voorzieningen ontzien moeten worden. Sommige inwoners noemen een falende landelijk beleid, zoals de spreidingswet.
- Inwoners met een **circa neutrale** houding noemen de landelijke overheid nog altijd de meest genoemde verantwoordelijke partij. Het rijk moet betalen en niet de gemeente Houten. Een groep noemt het ontlasten van gemeentelijke financiën en pleit voor een eerlijke verdeling van lasten over het land. Sommige inwoners noemen dat nieuwkomers zelf moeten bijdragen.
- Inwoners met een **positieve** houding noemen ook de landelijke verantwoordelijkheid. Ook noemt deze groep een eerlijke verdeling van de lasten over het hele land, en een deel benadrukt vooral het ontlasten van gemeentelijke financiën en voorzieningen. Sommige inwoners met een positieve houding noemen het idee dat nieuwkomers zelf zouden moeten bijdragen.

"Wij in elk geval niet"

"Ik wil niet nog meer betalen voor buitenlanders"

"De inwoners van Houten mogen niet financieel verantwoordelijk worden gehouden voor een landelijk probleem"

"Vooral de grotere opvang plaatsen dienen bekostigd te worden door landelijke overheid. Steeds meer worden de gemeenten gekort en moeten ze het met minder geld doen"

"Elke nederlander betaalt mee."

"Niet alles uit de gemeentekas. Dan lopen dingen stuk, waarop al bezuinigd wordt

"Zeker, dan krijg je op gemeentelijk niveau geen issues"

"Lijkt mij een rijkstaak"

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

5 Verwachtingen over samenleven (normen, waarden en principes)

- Wat past goed bij Houten?
- Welke (basis)verwachtingen hebben Houtenaren van elkaar en van nieuwkomers?
- Welke normen, waarden en principes vinden inwoners belangrijk bij het samenleven in het algemeen, en met nieuwkomers in het bijzonder?

Introductie: Wat past goed bij Houten? Verwachtingen over samenleven

In dit deel van de raadpleging vroegen we deelnemers over een aantal verwachtingen die zij hebben over het samenleven in Houten. Zowel samenleven in het algemeen, als in het bijzonder met nieuwkomers. Welke normen, waarden en principes zijn belangrijk?

- *Hoofdvraag*: Welke normen, waarden en principes vinden inwoners belangrijk bij het samenleven in het algemeen, en met nieuwkomers in het bijzonder? De vragen in dit hoofdstuk bestreken vijf onderwerpen:
    1. Algemene normen en waarden
    2. Verwachtingen over: aanpassen aan de Nederlandse samenleving
    3. Verwachtingen over: bijdragen aan de Nederlandse samenleving
    4. Verwachtingen over: hulp bieden
    5. Verwachtingen over: gelijke regels toepassen

- *Extra informatie*: In dit onderdeel konden deelnemers extra informatie lezen over de definitie van nieuwkomers (zes specifieke groepen).

In dit hoofdstuk

→ Figuur 5.2 tot en met 5.4 – Algemene normen en waarden
→ Figuur 5.5 en 5.6 – Aanpassen aan de Nederlandse samenleving
→ Figuur 5.7 en 5.8 – Bijdragen aan de Nederlandse samenleving
→ Figuur 5.9 en 5.10 – Hulp bieden
→ Figuur 5.11 en 5.12 – Gelijke regels toepassen

Figuur 5.1. Een deel van de vragen over verwachtingen bij het samenleven

Wat past goed bij Houten?

Er zullen nieuwkomers naar Houten komen. Wat moeten nieuwkomers weten over het samenleven in Houten?

Deze vragen gaan over hoe je denkt over alle nieuwkomers in Houten bij elkaar. Later in deze raadpleging kun je aangeven hoe je aankijkt tegen specifieke groepen nieuwkomers.

› Wie bedoelen we met nieuwkomers?

Welke normen en waarden zijn belangrijk voor alle inwoners van Houten?

Iedereen heeft ideeën over hoe je je moet gedragen. En over hoe we met elkaar om moeten gaan. We hebben allemaal een mening over wat goed is en wat fout is. Dit noemen we normen en waarden.

Kun je 3 normen en waarden noemen die alle inwoners van Houten volgens jou zouden moeten delen? (1/4)

Geef aan of je het eens bent met de volgende stellingen (2/4)

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Zeg ik liever niet/Weet ik niet
Ik vind dat nieuwkomers die hulp nodig hebben, die hulp verdienen.	○	○	○	○	○	○
Ik vind dat Houtenaren die hulp nodig hebben, die hulp verdienen.	○	○	○	○	○	○
Ik vind het belangrijk dat nieuwkomers zich aan de wetten en regels houden.	○	○	○	○	○	○

Onderwerp 1

Algemene normen en waarden (1/2)

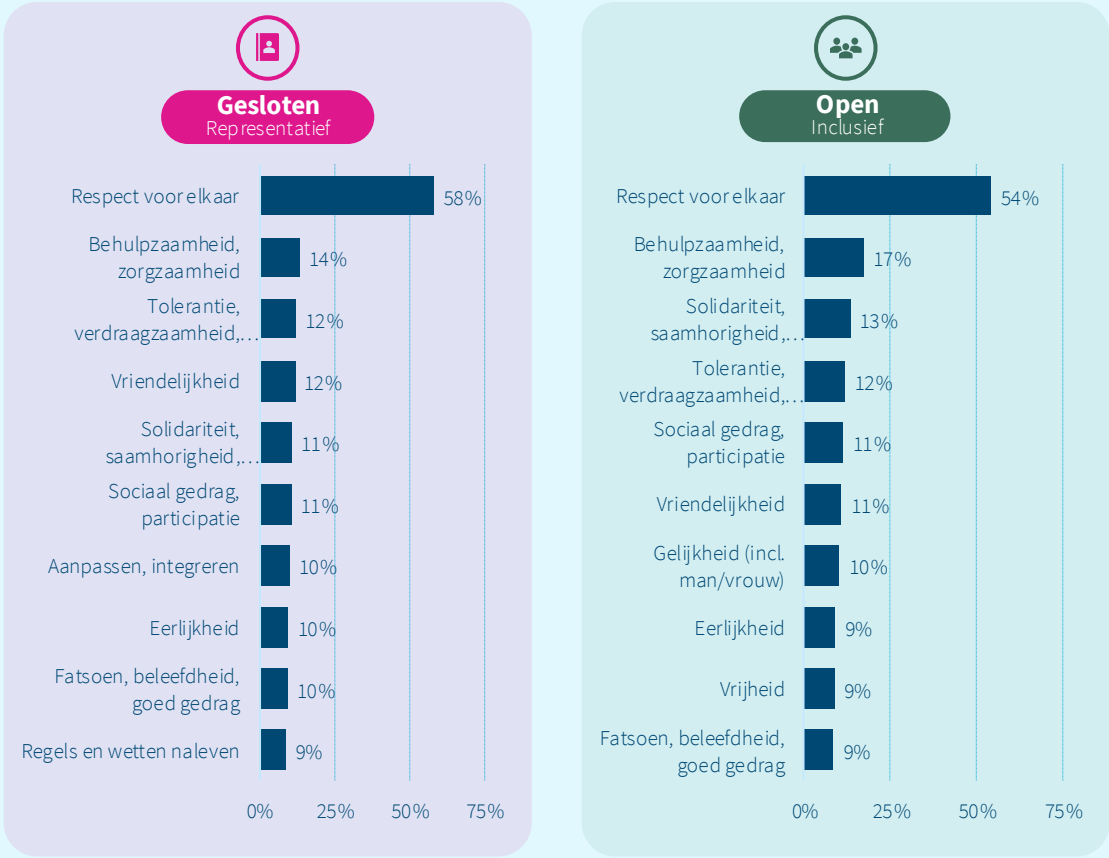
- Welke normen en waarden vinden inwoners van Houten belangrijk bij het samenleven? De eerste vraag ging over normen en waarden die ‘alle inwoners van Houten’ zouden moeten delen. Figuur 5.2 laat de tien meest genoemde onderwerpen zien voor de gesloten en de open raadplegingen.

- De waarde ‘respect voor elkaar’ is veruit het meest genoemde onderwerp, zowel gemiddeld genomen als in de verschillende houding-groepen (zie daarvoor de uitkomsten van de representatieve gesloten raadpleging op de volgende pagina). Deelnemers noemen vele andere normen en waarden, maar veel minder frequent. Dit lijkt daarmee minder te duiden op een ‘rangorde’ van belangrijkheid, maar eerder op een mix van normen en waarden.

- Inwoners in de verschillende houding-groepen lijken op verschillende dingen te wijzen bij het woord ‘respect’.
  - Inwoners met een **(licht) negatieve** houding koppelen respect duidelijk aan respect voor de Nederlandse cultuur en tradities. Dit hangt samen met andere onderwerpen die deze inwoners vaak noemen op deze vraag, zoals ‘cultuur, tradities en geloof respecteren’ (door 15% genoemd), ‘aanpassen en integreren’ (14%) en ‘Nederlandse taal leren’ (11%).
  - Inwoners met een **circa neutrale** houding noemen ook vaak ‘aanpassen en integreren’ en koppelen respect ook aan ‘fatsoen, beleefdheid en goed gedrag’.
  - Voor de groep inwoners met een **(licht) positieve** houding hangt respect samen met onderwerpen als tolerantie, verdraagzaamheid, behulpzaamheid en vriendelijkheid. Het gaat vaker om respect richting nieuwkomers, én respect voor Houtenaren onderling.

Figuur 5.2. Open vraag over normen en waarden – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=1.259) & open raadpleging (n=1.152)

“Kun je 3 normen en waarden noemen die alle inwoners van Houten volgens jou zouden moeten delen?” Getoond: genoemde onderwerpen met relatieve frequentie binnen houding-groep.

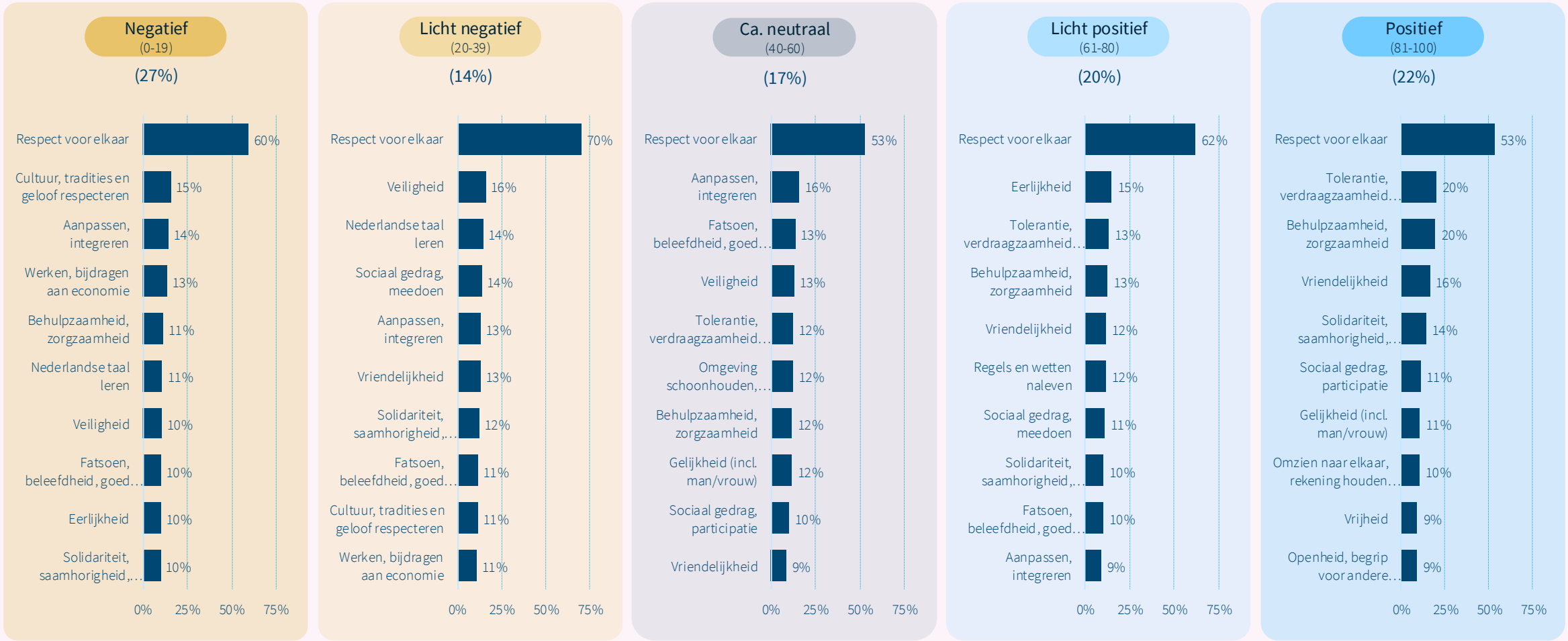

Figuur 5.3. Tien meest genoemde normen en waarden – Naar houding tegenover nieuwkomers

Gesloten raadpleging (n=1.259)

Gesloten

"Kun je 3 normen en waarden noemen die alle inwoners van Houten volgens jou zouden moeten delen?"
Getoond: genoemde onderwerpen met relatieve frequentie binnen houding-groep.

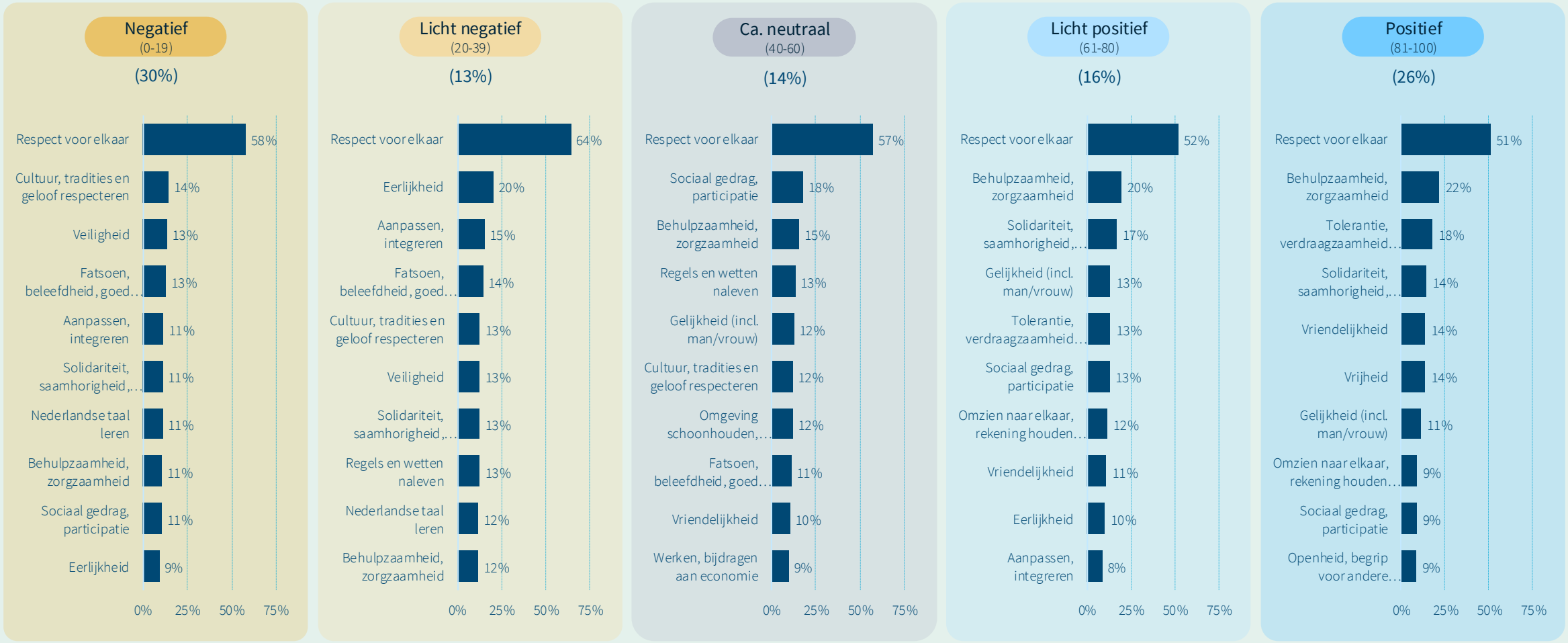

Figuur 5.4. Tien meest genoemde normen en waarden – Naar houding tegenover nieuwkomers

Open raadpleging (n=1.096)

Open
Inclusief

"Kun je 3 normen en waarden noemen die alle inwoners van Houten volgens jou zouden moeten delen?"
Hier getoond: genoemde onderwerpen met relatieve frequentie binnen houding-groep.

Onderwerp 2: Verwachtingen over

Aanpassen aan de Nederlandse samenleving (1/2)

- Gemiddeld genomen vindt twee derde (67%) van de inwoners het belangrijk dat nieuwkomers zich aanpassen aan de Nederlandse samenleving (Figuur 5.5). Dit is een duidelijke verwachting over het samenleven. Gemiddeld genomen is 69% het oneens dat Houtenaren zich aanpassen. Op de volgende pagina laten we deze data uitgesplitst zien voor de verschillende houding-groepen geïllustreerd met citaten (gesloten raadpleging / representatieve uitkomsten). We zien daar belangrijke nuances bij wat mensen bedoelen met 'aanpassen'.

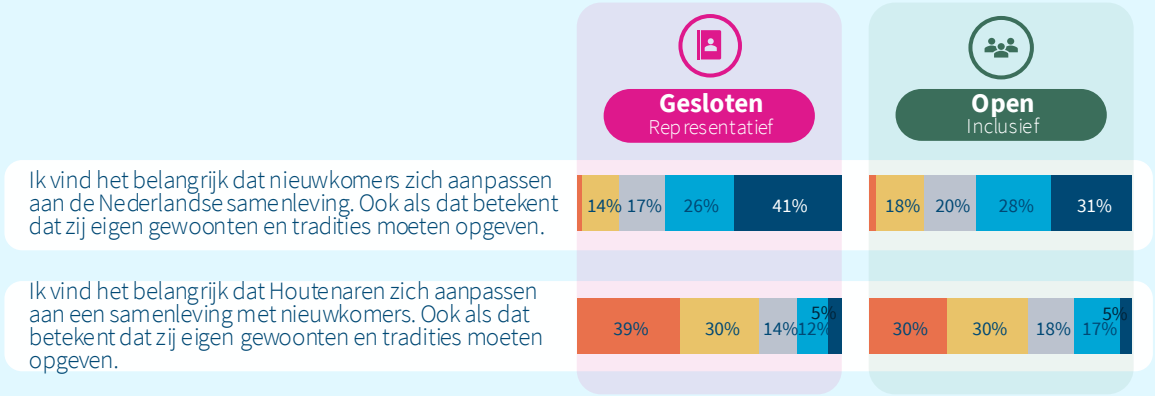
- Inwoners met een **(licht) negatieve** houding zien aanpassing en integratie van nieuwkomers als een vereiste: in deze groep is 85% tot 93% het eens met de stelling dat nieuwkomers zich aanpassen aan de Nederlandse samenleving. Deze inwoners zijn het in grote mate oneens (minimaal 87%) met de stelling dat Houtenaren zich aanpassen aan een samenleving met nieuwkomers.

- Inwoners met een **circa neutrale** houding zijn het in meerderheid (helemaal) eens met de stelling dat nieuwkomers zich aanpassen (72%) aan de Nederlandse samenleving. En vier op de vijf (78%) zijn het (helemaal) oneens met de stelling dat Houtenaren zich aanpassen aan de Nederlandse samenleving. Eigen tradities van nieuwkomers moeten behouden kunnen blijven als deze niet botsen met Nederlandse normen en waarden.

- Inwoners met een **(licht) positieve** houding zijn wat vaker ambivalent. Veel deelnemers zien aanpassing van nieuwkomers als gewenst, maar zeggen er vaak bij dat behoud van eigen cultuur mag. Vooral de groep met een positieve houding vult aanpassing wederkerig in (ook Houtenaren moeten zich een beetje aanpassen). Toch vinden ook binnen de positieve groep meer mensen dat nieuwkomers zich moeten aanpassen aan de Nederlandse samenleving (38%) dan andersom (31%).

Figuur 5.5. Stellingen over aanpassen en inburgeren – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=1.342) & open raadpleging (n=1.292)

"Geef aan of je het eens bent met de volgende stellingen."

Overeenkomsten	Verschillen
• Alle groepen vinden enige mate van aanpassing van nieuwkomers wenselijk en erkennen dat er normen en regels zijn waaraan nieuwkomers zich moeten houden. • Geen deelnemer pleit tegen tradities van nieuwkomers die niet strijdig zijn met Nederlandse normen en waarden. • Niemand pleit voor volledige onthouding van aanpassing.	• Een deel van de groep met een (licht) positieve houding vindt dat ook Houtenaren zich (enigszins) moeten aanpassen. • Deelnemers met een circa neutrale houding schuiven vaker op naar eenzijdige aanpassing van nieuwkomers. • De groep inwoners met een (licht) negatieve houding koppelt aanpassing vaker aan concrete morele of culturele breekpunten (bijv. vrouwenrechten) en aan sancties bij het niet naleven ervan.

* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of 'zeg ik liever niet / weet ik niet'

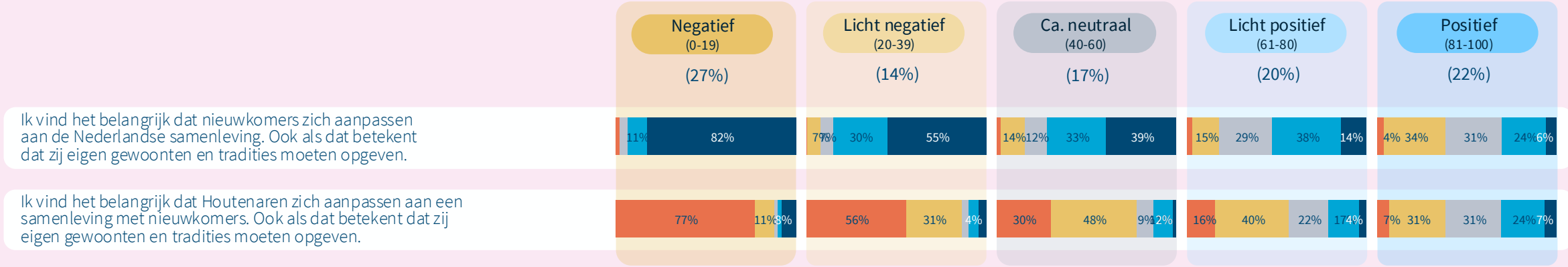
Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Figuur 5.6

Gesloten
Representatief

Cijfers en motivaties per houding-groep bij het onderwerp

Aanpassen aan de Nederlandse samenleving (2/2)

"Als bij gewoontes en tradities hoort dat je vrouw niet naar buiten mag... dan vind ik dat nieuwkomers dat allemaal op moeten geven."

"Crimineel gedrag is enkeltje terug."

"Gewoontes/tradities volledig opgeven hoeft niet. Wel zoals bijv. afval op straat gooien."

"Ik vind dat nieuwkomers zich moeten aanpassen, maar niet moeten assimileren."

"Nieuwkomers hun eigen regels en tradities kunnen bewaren voor zover die niet botsen met de regels die in Nederland bestaan."

"Zeer strikte controle... en direct uitzetten bij wangedrag of niet willen aanpassen!"

"Nieuwkomers hoeven niet hun eigen tradities op te geven, maar wel open staan voor onze tradities."

"Zij dienen zich aan te passen aan hoe wij leven in Nederland!"

"Denk niet dat het nodig is dat gewoonten en tradities echt moeten worden opgegeven."

"Zich aanpassen aan DE Nederlandse samenleving is een zeer complex begrip."

Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Onderwerp 3: Verwachtingen over

Bijdragen aan de Nederlandse samenleving (1/2)

- Bijdragen aan de samenleving is een belangrijke en breed gedeelde verwachting. 95% van de Houtenaren vindt het belangrijk dat nieuwkomers hun best doen om een bijdrage te leveren aan de samenleving (Figuur 5.7). Deze verwachting is breed gedeeld in alle houding-groepen (zie Figuur 5.8, volgende pagina). Er zijn verschillende ideeën en signalen over de manier waarop nieuwkomers mogen of moeten bijdragen.

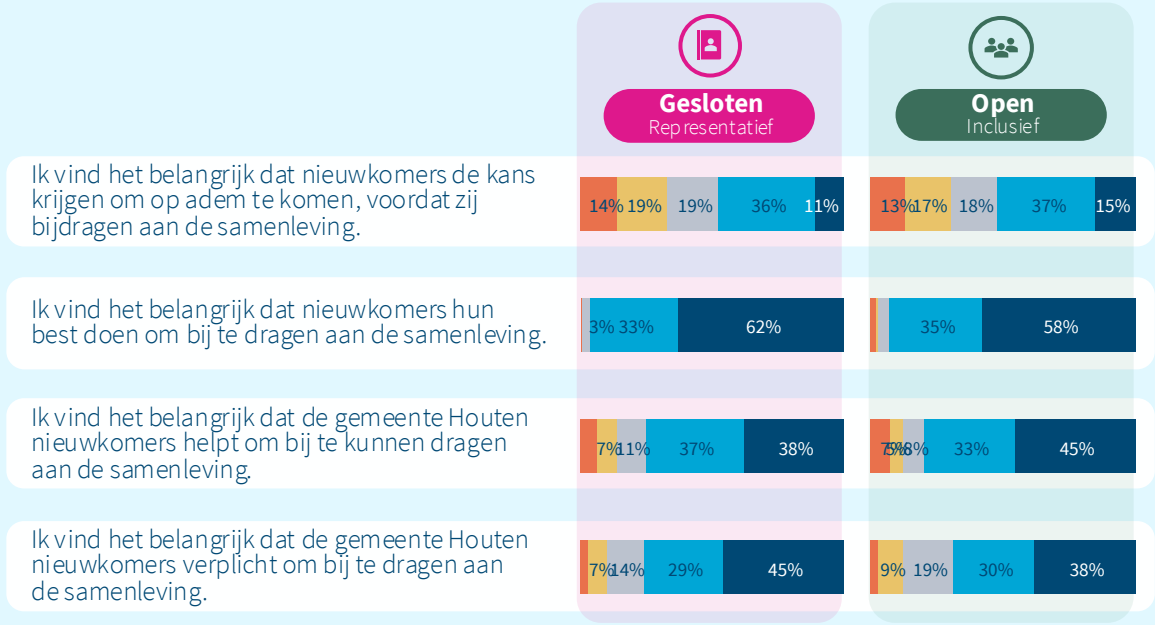
- Veel inwoners met een **(licht) negatieve** houding vinden bijdragen aan de samenleving een voorwaarde voor verblijf ('voor wat hoort wat'). Zij accepteren (of pleiten voor) het verplichten van een bijdrage van nieuwkomers, soms gekoppeld aan hun verblijfsduur. Zij accepteren dat enig geduld bij het 'op adem komen' nodig is, maar drukken dit regelmatig letterlijk uit in weken of maanden. Hun geduld lijkt vaak sterk ingeperkt vanuit het gevoel dat de grens al bereikt is.

- Bij inwoners met een **circa neutrale** houding is een middengroep waarin we argumenten zien van zowel de positieve als de negatieve groep. Bijdragen is vaker een voorwaarde voor welkom zijn ('mits'), dan in de (licht) positieve groep. Verplichten mag, maar liever stimuleren. Geduld is begrensd tot 'een korte, redelijke tijd', gekoppeld aan verwachte zelfredzaamheid.

- Inwoners met een **(licht) positieve** houding zien bijdragen aan de samenleving vaker als iets dat nieuwkomers vanuit zichzelf zullen willen. Een verplichting is alleen acceptabel als die consequent voor iedereen geldt (ook Houtenaren). Zij hebben geduld voordat zij een bijdrage verwachten en koppelen die aan de persoonlijke situatie van nieuwkomers. Hoe verder deelnemers opschuiven naar een positieve houding, hoe vaker zij verplichten afwijzen ten gunste van uitnodigen of stimuleren, en hoe vaker zij tijd om op adem te komen als vanzelfsprekend en mensgericht zien.

Figuur 5.7. Stellingen over bijdragen – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=1.342) & open raadpleging (n=1.292)

"Geef aan of je het eens bent met de volgende stellingen."

Overeenkomsten

- Alle groepen vinden het belangrijk dat nieuwkomers actief bijdragen aan de samenleving via bijv. werk of vrijwilligerswerk.
- Geen deelnemer pleit ertegen dat nieuwkomers zouden moeten bijdragen.
- In alle groepen is erkenning dat een zekere aanlooptijd om 'op adem te komen' redelijk is.

Verschillen

- De toon loopt uiteen van vrijwillige bijdragen die zonder verplichting en zonder tijdslimiet ontstaan (groep positieve houding) naar verplicht, transactioneel en met expliciete deadlines in weken of maanden (groep negatieve houding).
- Het geluid dat ook van Houtenaren iets verwacht mag worden is sterk aanwezig bij deelnemers met een (licht) positieve houding en vrijwel afwezig bij deelnemers met een (licht) negatieve houding.

* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of 'zeg ik liever niet / weet ik niet'

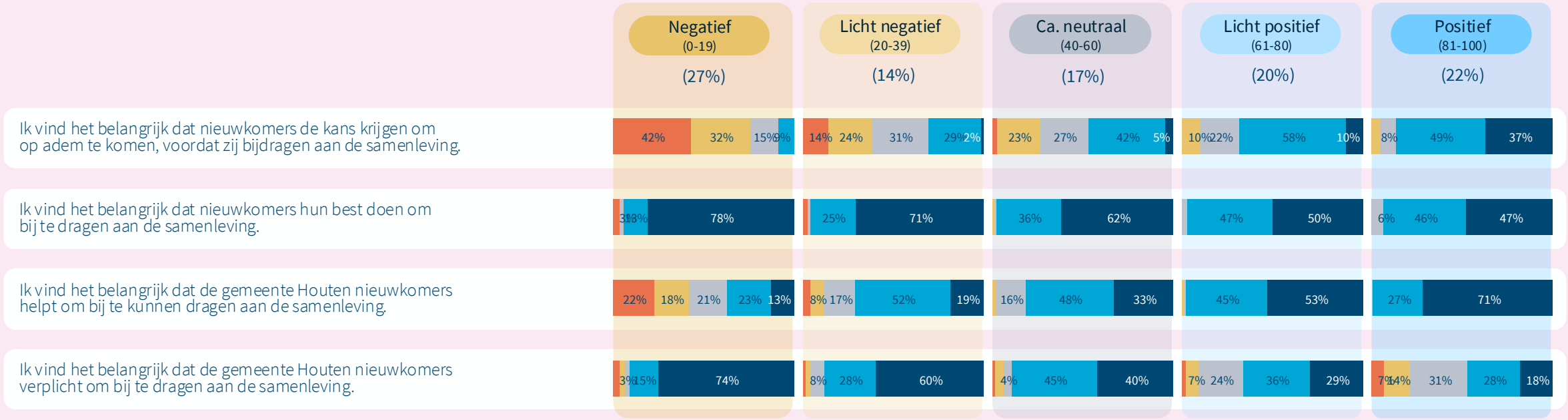
Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Figuur 5.8

Gesloten
Representatief

Cijfers en motivaties per houding-groep bij het onderwerp

Bijdragen aan de Nederlandse samenleving (2/2)

"'Voor wat, hoort wat' is een stelregel die ik belangrijk vind."

"Geef ze 2 maanden de tijd om op adem te komen."

"Verplichten waar nodig, maar vind vooral van belang dat mensen intrinsiek gemotiveerd worden."

"Als alle inwoners worden 'verplicht' om bij te dragen aan de samenleving, dan alle inwoners. En niet alleen nieuwkomers."

"Mensen verplichten om bij te dragen aan een samenleving werkt niet. Hen ertoe uitnodigen wel!"

"Geen uitkering zonder ooit te hebben gewerkt, dus zsm aan het werk."

"Nieuwkomers moeten verplicht een actieve bijdrage leveren aan de samenleving."

"Op adem komen is in de tijd rekbaar; dit dient in een korte, redelijke tijd te gebeuren."

"Afhankelijk van het soort nieuwkomer zou ik een ander antwoord geven."

"Elke interactie tussen mensen kan bijdragen aan de samenleving."

Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Onderwerp 4: Verwachtingen over

Hulp bieden (1/2)

- Een meerderheid van Houtenaren (62%) vindt dat nieuwkomers die hulp nodig hebben die hulp verdienen. 92% vindt dat dit geldt voor Houtenaren die hulp nodig hebben (Figuur 5.9). Hulp bieden aan hen die het nodig hebben is daarmee ook een relatief breed gedeeld principe. Op de volgende pagina (Figuur 5.10) laten we deze data weer uitgesplitst zien voor de verschillende houding-groepen geïllustreerd met citaten (gesloten raadpleging / representatieve uitkomsten). Wat zien we daar?

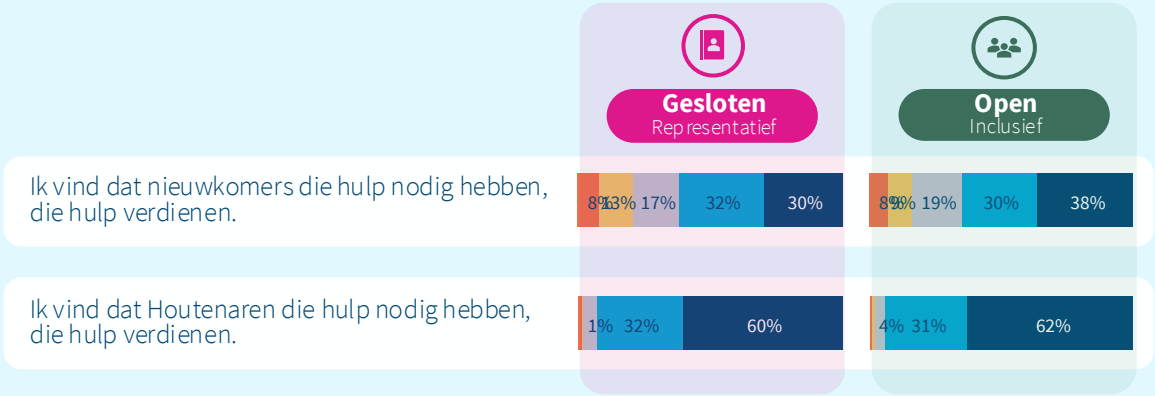
- Veel inwoners met een **(licht) negatieve** houding vinden hulp vooral of alleen gerechtvaardigd voor 'echte' gevallen. Zij maken scherp onderscheid tussen 'echte vluchtelingen' tegenover 'gelukzoekers' of 'economische vluchtelingen'. Meerdere deelnemers koppelen hulp expliciet aan gedrag (gewenst gedrag: bijdragen, ongewenst gedrag: regels overtreden) en dankbaarheid voor de geboden hulp. Hulp aan eigen inwoners wordt vaak als achtergesteld ervaren ten opzichte van hulp aan nieuwkomers. Veel deelnemers noemen woningen vaak in deze context.

- Veel deelnemers met een **circa neutrale** houding vinden dat hulp aan nieuwkomers begrijpelijk is, maar niet ten koste van de aandacht voor eigen inwoners. Ook komt regelmatig het geluid naar voren dat ze een tegenprestatie verwachten ('er moet iets tegenover staan').

- Inwoners met een **(licht) positieve** houding zien hulp vooral als een recht of morele plicht, ongeacht herkomst of status. Zij benadrukken dat Houtenaren met dezelfde problemen evenveel recht op hulp hebben, en zien hulp als een noodzakelijke stap vóórdat iemand kan bijdragen, niet als een gunst. Enkele deelnemers met een positieve houding zeggen dat de formulering hulp 'verdienen' ongepast is. Vanaf de groep 'licht positief' zit enige voorwaardelijkheid vast aan de hulp die steeds sterker wordt richting inwoners met een (licht) negatieve houding.

Figuur 5.9. Stellingen over hulp bieden – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=1.342) & open raadpleging (n=1.292)

"Geef aan of je het eens bent met de volgende stellingen."

Overeenkomsten

- Alle groepen erkennen in principe dat sommige mensen hulp nodig kunnen hebben.
- Weinig tot geen deelnemers stellen dat hulp nooit zou moeten worden gegeven.
- In alle groepen wordt trauma of een oorlogssituatie genoemd als een omstandigheid die hulp legitimeert, ongeacht de houding.

Verschillen

- Het criterium voor het geven van hulp verschuift, evenals de toon waarover er wordt gesproken.
- Bij de groep met een positieve houding is hulp een onvoorwaardelijk recht, ongeacht herkomst/status.
- Bij de groep met een licht positieve houding komt daar al vaker een (voorwaardelijke) koppeling aan trauma bij. De toon is welwillend.
- Bij de groep circa neutraal is de toon afwachtend en de voorwaarden strenger.
- Bij (licht) negatief is de groep die hulp verdient sterk beperkt en de toon wantrouwender.

* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of 'zeg ik liever niet / weet ik niet'

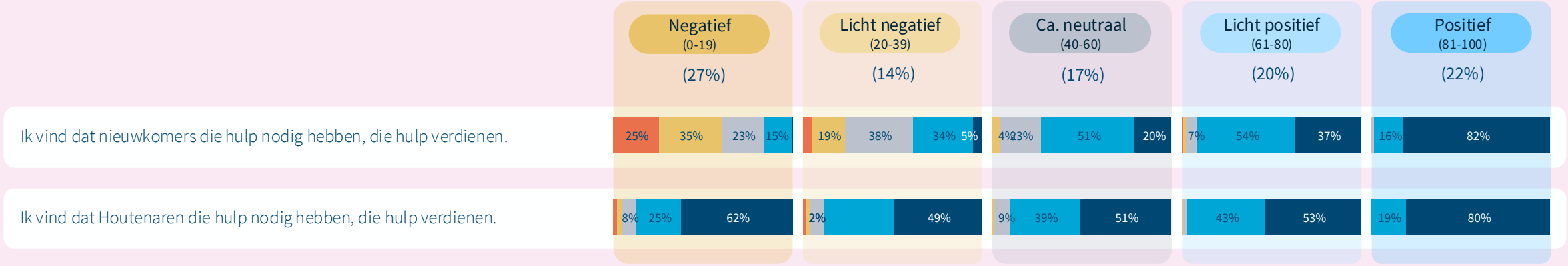
Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Figuur 5.10

Gesloten
Representatief

Cijfers en motivaties per houding-groep bij het onderwerp

Hulp bieden (2/2)

"Alleen als ze zich gedragen. Crimineel gedrag is enkeltje terug."

"Hulp aan nieuwkomers is irrelevant zonder bijdrage."

"Rond de 85% zijn economische vluchtelingen, geen 'echte'."

"Mensen die echt hulp nodig hebben moeten we helpen, maar alleen als ze zich gedragen."

"Er wordt onvoldoende toegelicht wat er wordt verstaan onder 'hulp nodig hebben'. Te breed om goed te beantwoorden."

"Mensen die écht hulp nodig hebben, horen deze te krijgen. Er moet echter wel iets tegenover staan."

"Als hulp nodig is, lijkt het mij onze morele plicht hulp te bieden, toewerkend naar zelfredzaamheid."

"Veel mensen komen met trauma; die kunnen het beste eerst hulp krijgen."

"Wie hulp nodig heeft, verdient hulp, ongeacht herkomst of status."

"Alle mensen die hulp nodig hebben, moeten dat kunnen krijgen, ongeacht hun afkomst."

Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Onderwerp 5: Verwachtingen over

Gelijke regels toepassen (1/2)

- Bijna alle inwoners vinden dat nieuwkomers en Houtenaren zich aan wetten en regels moeten houden (zie Figuur 5.11). Op de volgende pagina (Figuur 5.12) laten we deze data weer uitgesplitst zien voor de verschillende houding-groepen geïllustreerd met citaten (gesloten raadpleging / representatieve uitkomsten). We zien daar dat veel deelnemers het onderwerp gelijke regels breder zien dan alleen de toepassing van wetten en regels. Gelijkheid blijkt een belangrijk onderwerp.

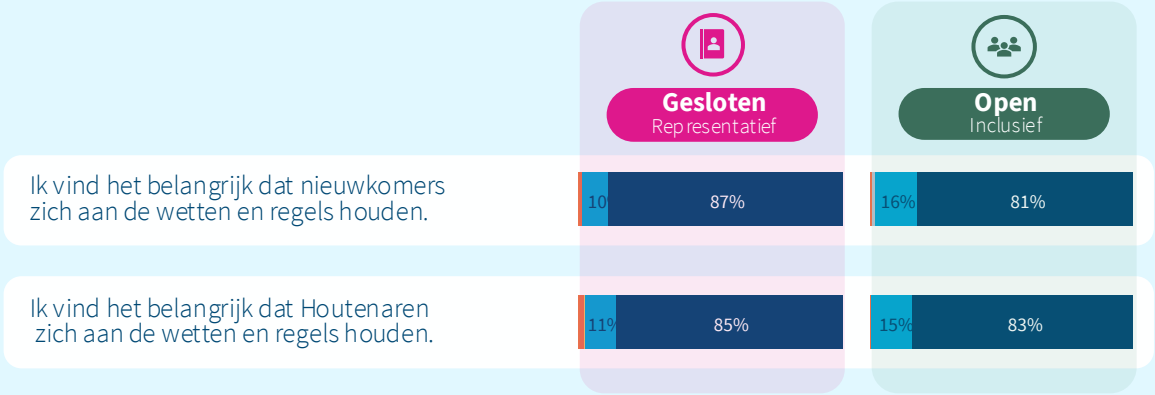
- Veel inwoners met een **(licht) negatieve** houding benoemen vaak dat zij de huidige situatie als *ongelijk* ervaren ('wij worden oneerlijk behandeld', vaak gekoppeld aan woningnood). Meerdere deelnemers in deze groep stellen dat inwoners van Houten voorrang zouden moeten krijgen op woningen. De groep mensen met een (licht) negatieve houding heeft vaker overeenkomsten met de groep die circa neutraal is: gelijkheid betekent dezelfde behandeling, geen uitzonderingen. Voor een kleine subgroep, vooral binnen de groep met een negatieve houding tegenover nieuwkomers, geldt dat zij een overtreding van wetten en regels door een nieuwkomer zwaarder aanrekenen.

- Inwoners met een **circa neutrale** houding gebruiken gelijkheid vaak als argument tegen uitzonderingen (bijv. bij het toekennen van woningen).

- Inwoners met een **(licht) positieve** houding passen gelijkheid vaak principieel en consistent toe: dezelfde regels voor iedereen, zonder voorkeursbehandeling naar welke kant dan ook. Bij een positieve houding verschuift dat naar vooral gelijke *kansen*, met oog voor individuele omstandigheden zoals trauma.

Figuur 5.11. Stellingen over gelijke regels – Gemiddeld
Gesloten raadpleging (n=1.342) & open raadpleging (n=1.292)

"Geef aan of je het eens bent met de volgende stellingen."

Overeenkomsten

- In alle vijf groepen gelden 'gelijkheid' en 'dezelfde regels voor iedereen' expliciet als belangrijk principes.
- Het woord 'gelijkheid' duikt in elke groep op.

Verschillen

- De invulling verschuift. Inwoners met een (licht) positieve houding leggen de nadruk op gelijke *kansen* bieden met oog voor individuele omstandigheden.
- Inwoners met een circa neutrale houding gebruiken gelijkheid als argument tegen uitzonderingen (bijv. bij woningen). I
- Inwoners met een (licht) negatieve houding benoemen vaak dat zij de huidige situatie als ongelijk ervaren ('wij worden oneerlijk behandeld', vaak gekoppeld aan woningnood).

* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of 'zeg ik liever niet / weet ik niet'

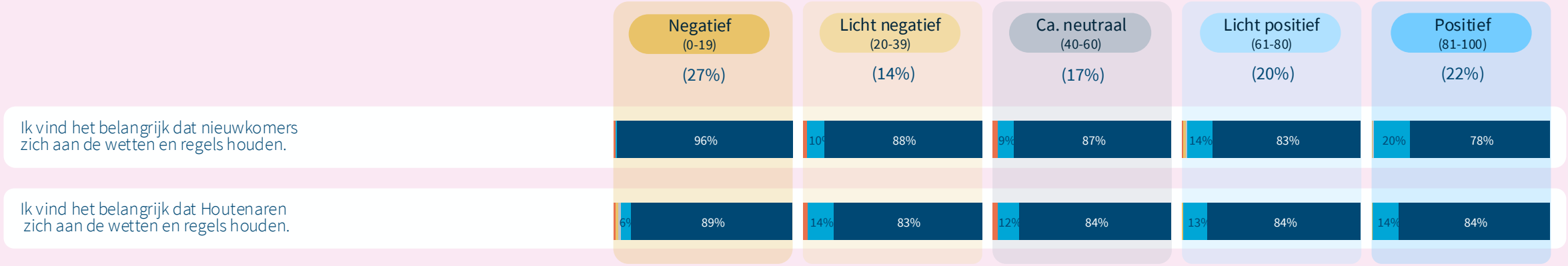
Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

Figuur 5.12

Gesloten
Representatief

Cijfers en motivaties per houding-groep bij het onderwerp

Gelijke regels toepassen (2/2)

"Houtenaren horen op de 1e plaats te komen."

"Wij moeten er ook voor werken dus daar moet iedereen gelijk in zijn... dat moet voor iedereen gelijk zijn!"

"Geen uitzondering voor nieuwkomers en geen uitzondering voor Houtenaren. Zijn allemaal gelijk."

"De regels gelden in gelijke mate voor iedereen, Houtenaar of nieuwkomer."

"Afhankelijk van mogelijkheden van nieuwkomers; van iemand die ernstig getraumatiseerd is kun je dat niet verwachten."

"Onze kinderen kunnen geen huis krijgen. Help deze mensen eerst."

"Geen voorrang voor toewijzing huizen voor statushouders, maar gelijke behandeling voor eigen ingezetenen die soms meer dan 10 jaar moeten wachten op een sociale woning."

"Mensen moeten ook gelijk behandeld worden... binnen de wet en regelgeving."

"Nieuwkomers mogen geen voorkeursbehandeling krijgen. Iedereen gelijk."

"Nieuwkomers moeten hetzelfde behandeld worden als Houtenaren."

Helemaal mee oneens | Mee oneens | Neutraal | Mee eens | Helemaal mee eens

6 Specifieke groepen nieuwkomers

- Wat vinden inwoners belangrijk bij het samenleven met specifieke groepen nieuwkomers?
  - Asielzoekers
  - Statushouders
  - Oekraïense vluchtelingen
  - Arbeidsmigranten
  - Expats
  - Gezinsmigranten

Introductie: Wat is belangrijk bij het samenleven met specifieke groepen nieuwkomers?

De gemeente Houten verstaat onder 'nieuwkomers' zes specifieke groepen. In dit laatste inhoudelijke deel van de raadpleging konden deelnemers optioneel meedenken over het samenleven met één of meerdere van deze specifieke groepen.

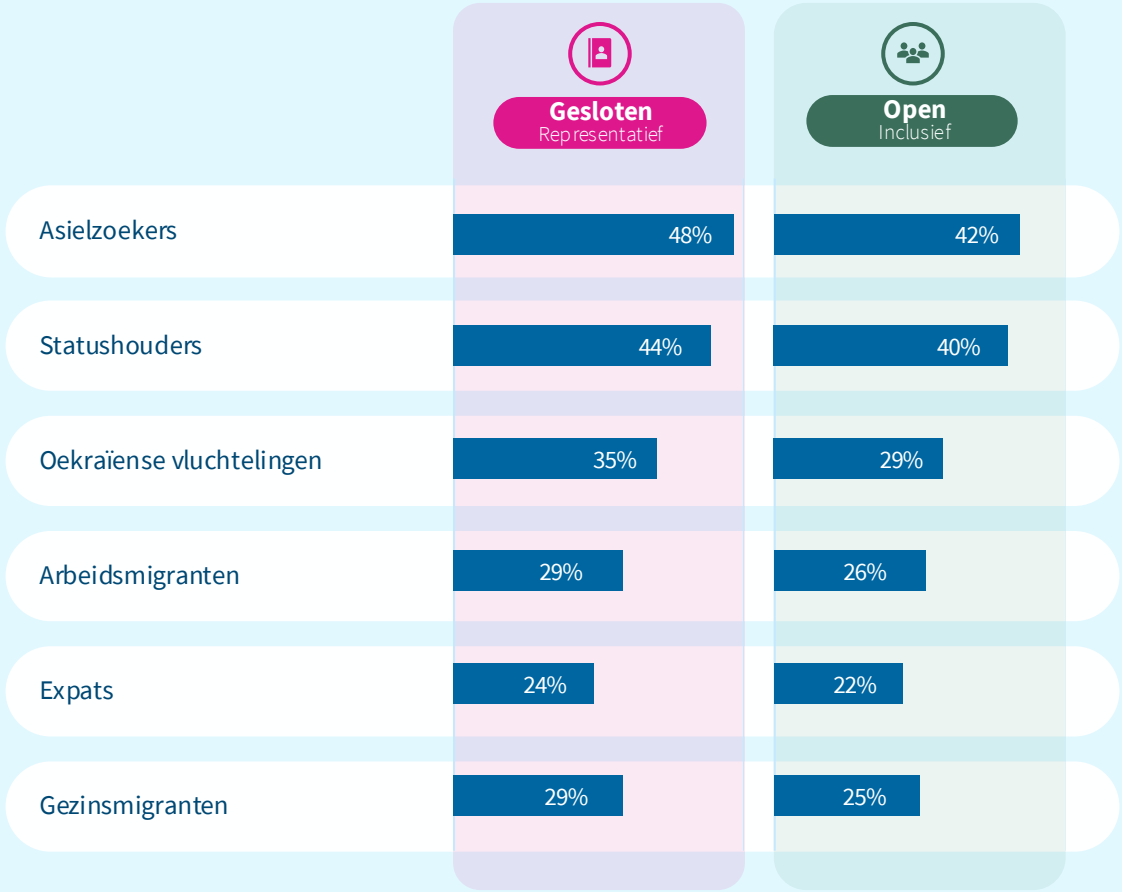
- *Hoofdvraag*: Wat vinden inwoners belangrijk bij het samenleven met specifieke groepen nieuwkomers? Optioneel onderdeel.
- *Vraagstelling*: Selectiemenu over welke van de zes groepen nieuwkomers deelnemers verder wilden meedenken. Daarna zes vragen per gekozen groep. De eerste van de zes vragen ging over de houding van deelnemers tegenover de specifieke groep. De uitkomsten hiervan zijn gerapporteerd in hoofdstuk 3 (Figuren 3.3 en 3.4, p.15 en p.16). De uitkomsten van de overige vragen rapporteren we in dit hoofdstuk.
- *Extra informatie*: Aanvullende informatie per specifieke groep nieuwkomers.

In dit hoofdstuk

→ Figuur 6.2a en 6.3a – Heb je persoonlijk contact met [deze groep nieuwkomers]?
→ Figuur 6.2b en 6.3b – Hoe wordt er in jouw omgeving gepraat over [deze groep nieuwkomers]?
→ Figuur 6.2c en 6.3c – Hoe vrij voel je je om in jouw omgeving te praten over [deze groep nieuwkomers]?
→ Figuur 6.4 en 6.5 – Wat ervaar je in de praktijk bij het samenleven met [deze groep nieuwkomers] in Houten? (open vraag)
→ Figuur 6.6 en 6.7 – Wat is er volgens jou voor nodig om het samenleven met [deze groep nieuwkomers] zo goed mogelijk te laten verlopen? (open vraag)

Figuur 6.1. Aandeel dat heeft meegedacht over groepen nieuwkomers
Gesloten raadpleging (n=1.613) & Open raadpleging (n=1.579)

"Over welke van de volgende groepen nieuwkomers wil je meedenken? Je kan meerdere groepen aangeven"

Samenvattend

Inwoners voelen zich in hun eigen omgeving vrij om over nieuwkomers te praten. De toon en de zorgen verschillen per groep.

Vijf à zes op de tien Houtenaren hebben nooit contact gehad met de meeste groepen nieuwkomers. Drie kwart of meer voelt zich vrij om over nieuwkomers te praten. Over asielzoekers en statushouders is de toon het vaakst negatief, over Oekraïense vluchtelingen het vaakst positief.

- *Figuur 6.2a (p.50). Heb je wel eens persoonlijk contact gehad met [groep]?* Bij vijf specifieke groepen nieuwkomers is het beeld relatief consistent: veel inwoners hebben geen contact met nieuwkomers. Als het gaat om asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen, arbeidsmigranten of gezinsmigranten, dan geven tussen de 49% en 63% van de Houtenaren (5 à 6 op de 10) aan nog nooit contact te hebben gehad met mensen uit deze groepen. De overige Houtenaren hebben wel contact gehad op één of meerdere manieren. Bij arbeidsmigranten is het aandeel mensen dat zegt hier nooit persoonlijk contact mee te hebben gehad het grootst van de zes groepen (63%). Bij de zesde groep – die van expats – is er sprake van meer frequent contact tussen Houtenaren en expats. Het aandeel Houtenaren dat nog nooit contact heeft gehad met een expat is aanmerkelijk kleiner (37%) dan bij de andere groepen.

- *Figuur 6.2b (p.50). Hoe wordt er in jouw omgeving gepraat over [groep]?* Deze vraag gaat over de toon waarop er over specifieke groepen wordt gesproken in de omgeving van de deelnemers. Hier zijn de antwoordpatronen het meest uiteenlopend tussen de verschillende groepen nieuwkomers. Bij asielzoekers en statushouders is er een relatief groot aandeel Houtenaren dat zegt dat er (heel) negatief over deze groepen wordt gesproken (36% en 28% respectievelijk). Ook geeft een relatief groot aandeel aan dat de toon ‘wisselend’ is (36% en 38% resp.). Bij arbeidsmigranten, expats en gezinsmigranten geeft het grootste deel aan dat er nauwelijks over wordt gesproken. Houtenaren geven aan dat de toon het meest positief is over Oekraïense vluchtelingen: 45% geeft aan dat de toon (heel) positief is.

- *Figuur 6.2c (p.50). Hoe vrij voel je je om in jouw omgeving te praten over [groep]?* Houtenaren voelen zich voor het grootste gedeelte vrij om te praten over alle specifieke groepen nieuwkomers. Bij asielzoekers (73%) en statushouders (75%) is het aandeel dat zich vrij voelt om hierover te praten relatief het laagst, maar desalniettemin voelt dus drie kwart van de Houtenaren de vrijheid om het gesprek aan te gaan. Voor de andere vier groepen nieuwkomers loopt dat aandeel op tot 88% (bij Oekraïense vluchtelingen) en 89% (bij expats).

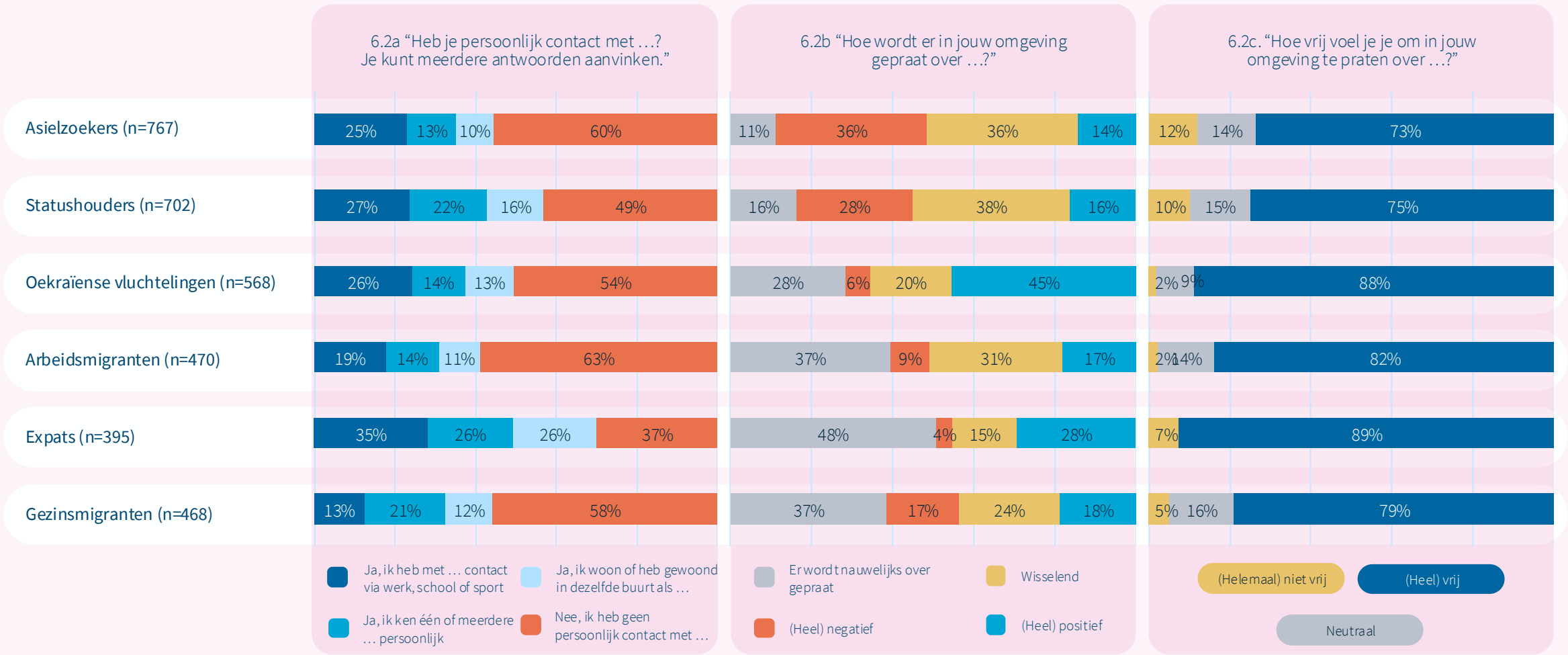
- *Figuur 6.4 (p.52). Wat ervaar je in de praktijk bij het samenleven met [groep] in Houten?* Bij alle groepen nieuwkomers geeft een groot deel van de inwoners aan weinig of geen persoonlijk contact te hebben. Inwoners die wel contact hebben, vertellen vaak over positieve ervaringen. Zij noemen bijvoorbeeld vriendelijke buren, prettig contact op werk of contact via school en verenigingen. Tegelijkertijd verschillen de ervaringen en zorgen per groep. Bij statushouders wordt relatief vaak de woningmarkt genoemd. Bij Oekraïense vluchtelingen gaat het onder andere over de vraag hoe lang zij in Nederland mogen blijven. Bij arbeidsmigranten noemen inwoners zorgen over huisvesting en arbeidsomstandigheden. Bij expats wordt soms afstand ervaren door taal en tijdelijk verblijf. Bij gezinsmigranten noemen inwoners moeite met communiceren (geen gedeelde taal) en verschillen in cultuur.

- *Figuur 6.6 (p.54). Wat is er volgens jou voor nodig om het samenleven met [groep] zo goed mogelijk te laten verlopen?* Het antwoord verschilt per specifieke groep nieuwkomers. Bij asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen en gezinsmigranten noemen Houtenaren vooral meedoen, taal, contact en begeleiding. Bij arbeidsmigranten ligt de nadruk op goede huisvesting en arbeidsomstandigheden. Bij expats vinden relatief veel inwoners dat het samenleven al goed verloopt. Er is wel frustratie over hun positie op de woningmarkt.

Figuur 6.2. Drie vragen over samenleven met specifieke groepen nieuwkomers

Gesloten raadpleging (n= 1.069)

Gesloten
Representatief

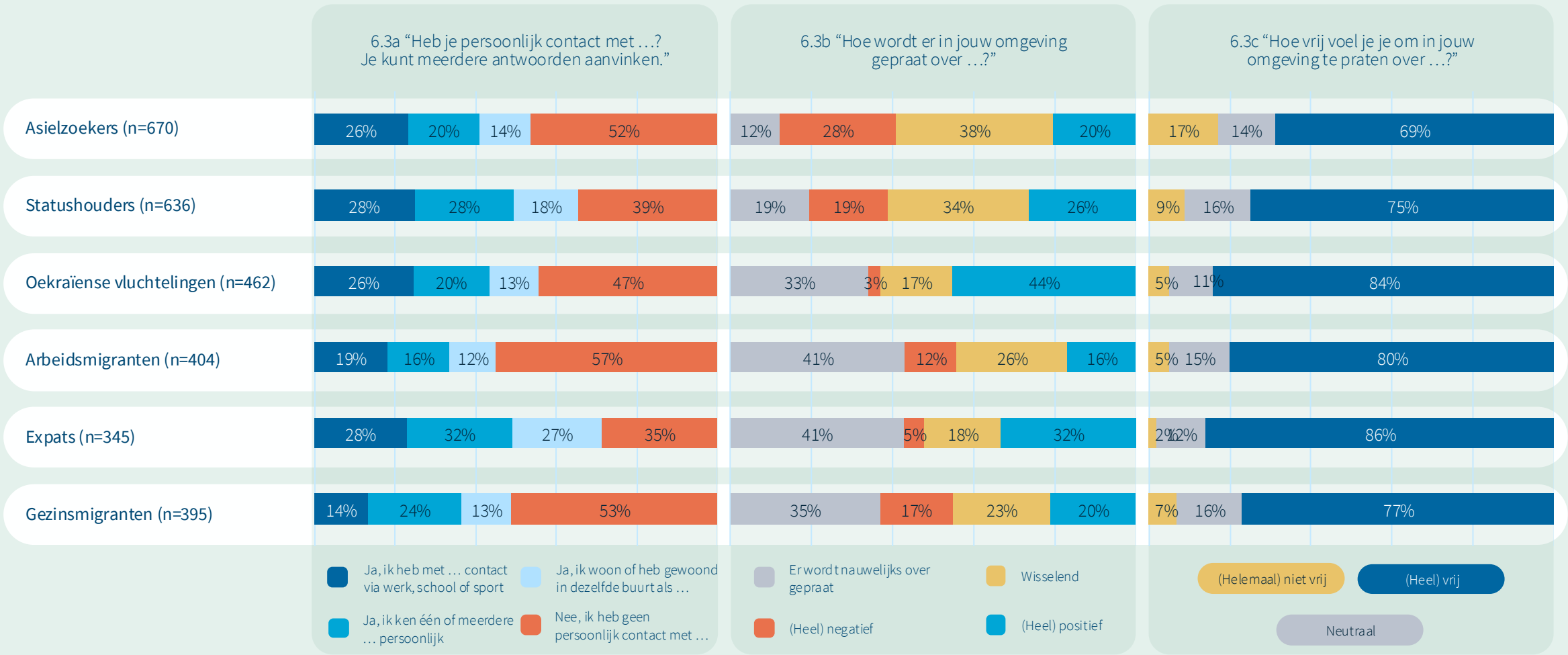

* Percentages berekend over de deelnemers die meedachten over elke groep. Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of 'zeg ik liever niet / weet ik niet'

Figuur 6.3. Drie vragen over samenleven met specifieke groepen nieuwkomers

Open raadpleging (n= 1.081)

Open
Inclusief

* Percentages berekend over de deelnemers die meedachten over elke groep. Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of 'zeg ik liever niet / weet ik niet'

Figuur 6.4. Ervaringen van deelnemers met verschillende groepen nieuwkomers in Houten

Gesloten raadpleging (n=1.069)

Gesloten

"Wat ervaar je in de praktijk bij het samenleven met [*groep*] in Houten?" Open vraag.*

Statushouders

- 45% gaf een toelichting (n=477).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met statushouders.
- Inwoners die wel contact hebben, vertellen over vriendelijke, gastvrije buren en positieve ontmoetingen.
- Tegelijkertijd zorgt de plek van statushouders op de woningmarkt voor frustratie. Vooral de voorrang van deze groep voor woningen op Houtenaren en hun kinderen.

"Zodra je ze leert kennen, vallen barrières weg en kan je ook veel van hen leren."

"Ik vind het vervelend dat er van alles voor ze geregeld wordt (huis bijv) terwijl onze kinderen geen huis in Houten krijgen."

Oekraïense vluchtelingen

- 34% gaf een toelichting (n=364).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met Oekraïense vluchtelingen.
- Inwoners die wel contact hebben, vinden hen vriendelijk, rustig en hardwerkend, en vertellen dat zij vaak gewoon meedraaien in het dagelijks leven.
- Een kleinere groep heeft negatieve ervaringen, zoals overlast of afstand tot de buurt. Ook zijn er vragen over hoe lang deze groep nog mag blijven.

"Ik kom mensen tegen die in winkels werken en huh best doen Nederlands te spreken. Dan ga ik een gesprekje aan."

"Voor hen is het nog steeds de vraag of / wanneer ze terug gaan. Dat maakt hen anders dan andere vluchtelingen. Geen concrete problemen, maar ik zie wel depressie en andere mentale problemen."

Arbeidsmigranten

- 28% gaf een toelichting (n=303).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met arbeidsmigranten.
- Inwoners die wel contact hebben, vinden arbeidsmigranten vriendelijk en hardwerkend, zij doen wat nodig is en anderen niet willen.
- Tegelijkertijd maken inwoners zich zorgen over slechte huisvesting en uitbuiting. Sommige ervaren afstand tot de buurt en een kleinere groep noemt overlast, bijvoorbeeld door alcohol of geluid.

"Er wonen veel arbeidsmigranten in het dorp, op de boerenerven en in leegstaande woningen. We hebben geen contact met hen: daar lijkt ook geen behoefte aan. Ik vind het ongemakkelijk: je ziet dat mensen hele lange dagen maken, 7 dagen per week vaak en klein en eenvoudig zijn gehuisvest. Het lijkt een schaduw-samenleving. Ik vind het jammer dat we geen contact hebben."

Expats

- 24% gaf een toelichting (n=258).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met expats, sommigen merken nauwelijks dat zij in Houten wonen.
- Persoonlijke ervaringen zijn vaak positief: inwoners noemen expats vriendelijk en zien veel toegevoegde waarde in contact maken met andere culturen.
- Een kleinere groep ervaart afstand doordat expats tijdelijk blijven, weinig contact zoeken of geen Nederlands spreken. Ook is er frustratie over hun positie op de woningmarkt.

"De meest mensen spreken Engels, (ik niet zo goed) mijn ervaring op het buurtfeest is dat ook de Nederlanders over gaan in het Engels spreken. Dan haak ik af."

"Mijn ervaring met expats is vooral via de vriendin van mijn zoon. Zij komt uit China, heeft hier haar master gedaan en doet nu een promotietraject. Ik ben heel blij dat zij deel uitmaakt van ons leven. Ze brengt een andere culturele achtergrond en nieuwe perspectieven mee, wat ik als een verrijking ervaar."

Gezinsmigranten

- 25% gaf een toelichting (n=267).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met gezinsmigranten.
- Persoonlijke ervaringen zijn vaak positief: inwoners vertellen over fijne buren, partners en gezinnen die onderdeel zijn van de Houtense samenleving.
- Sommige inwoners ervaren afstand door verschillen in taal en cultuur. Een kleinere groep heeft negatieve ervaringen of twijfels over gezinshereniging.

"Mijn vrouw is gezinsmigrant en ik ken ook een paar andere gezinsmigranten. Deze mensen willen een nieuw leven opbouwen met hun partner en zijn dus zeer gemotiveerd om goed te integreren."

"Zeer wisselend. Hier in de buurt leuke gezinnen die goed geintegreerd zijn maar ook die hier al jaren en jaren zijn en nauwelijks NL spreken en zich totaal niet mengen met andere mensen."

* De vraag naar praktijkervaringen is niet gesteld voor asielzoekers, omdat er op het moment van de raadpleging geen asielzoekers in Houten verbleven.

Figuur 6.5. Ervaringen van deelnemers met verschillende groepen nieuwkomers in Houten

Open raadpleging (n=1.081)

Open
Inclusief

"Wat ervaar je in de praktijk bij het samenleven met [*groep*] in Houten?"

Statushouders

- 37% gaf een toelichting (n=396).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met *statushouders* en weten soms niet wie statushouder is.
- Inwoners die wel contact hebben, vertellen regelmatig over vriendelijke, gemotiveerde mensen die hun leven in Houten opbouwen. Sommigen zien van dichtbij hoe lastig taal, trauma of het vinden van passend werk kan zijn.
- De ervaringen lopen ook uiteen: inwoners noemen soms weinig contact of integratie, de plek van statushouders op de woningmarkt, taalproblemen en cultuurverschillen.

"Ik ken er wel 1 in een andere wijk van Houten en ik heb enorm veel respect hoe hij zijn leven in Nederland heeft opgebouwd."

"Het is lastig voor ze om er echt bij te horen. Gebrekkig Nederlands, vaak trauma,'s, geen werk kunnen vinden of ver onder hun niveau. Wat een verspilling van talent"

Oekraïense vluchtelingen

- 26% gaf een toelichting (n=283).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met *Oekraïense vluchtelingen*.
- Inwoners die wel contact hebben, vertellen vaak over vriendelijke en hardwerkende mensen die hun plek vinden in Houten. De oorlog en onzekerheid over terugkeer blijven merkbaar in contact.
- Taal zorgt soms voor afstand en inwoners zien dat contact met de buurt beperkt kan blijven.
- Een kleinere groep is kritisch over de duur of noodzaak van het verblijf en vraagt zich af of ze uiteindelijk teruggaan.

"De paar Oekraïense vluchtelingen die ik ken zijn langzaam de verwachtingen over de toekomst bij te stellen van tijdelijk verblijf in Nederland naar permanent verblijf. Dit is een moeizaam proces van acceptatie en rouw, die het moeilijk maakt om voluit voor inburgering te gaan zolang te optie teruggaan toch nog open staat."

Arbeidsmigranten

- 23% gaf een toelichting (n=246).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met *arbeidsmigranten*.
- Inwoners die wel contact hebben, vinden het vaak vriendelijke mensen en waarderen hun werk in de fruitteelt, bouw en zorg.
- Tegelijkertijd maken inwoners zich zorgen over slechte huisvesting, uitbuiting en lastige arbeidsomstandigheden. Ook ervaren sommigen weinig contact met de buurt.

"Het is heel verstopt, maar bij sommige huizen staan erg veel buitenlandse autos waardoor ik me afvraag hoeveel mensen in dat huis zijn gepropt."

"Ze zijn er wel, maar ze zijn onzichtbaar"

"Er zijn VEEL buitenlandse werknemers bij mij op mijn werk. Ik vind het heel prettig met ze samen te werken."

Expats

- 20% gaf een toelichting (n=216).
- Veel inwoners merken weinig van de aanwezigheid van *expats*.
- Persoonlijke ervaringen zijn vaak positief: inwoners noemen expats aardige, hoogopgeleide mensen die werken en gemakkelijk meedraaien in de samenleving.
- Tegelijkertijd ervaren sommigen weinig binding met de buurt, mede doordat expats tijdelijk blijven en vaak Engels spreken.
- Vooral hun positie op de woningmarkt roept frustratie op. Door hun financiële situatie kunnen ze overbieden en drijven ze de huizenprijzen op.

"Ik heb zelf jaren in het buitenland gewoond, dus ik voel me erg comfortabel tussen expats. Het zijn vaak intelligente mensen die kleur geven aan de samenleving."

"Prima. Merk alleen wel dat de expats die ik ken vrij op zichzelf zijn omdat ze de Nederlandse taal niet spreken. Ze haken ook niet aan bij vergaderingen van de VVE of straatborrels."

Gezinsmigranten

- 20% gaf een toelichting (n=213).
- Veel inwoners hebben weinig of geen direct contact met *gezinsmigranten*.
- Inwoners die wel contact hebben, vertellen over partners, familieleden en burgen die goed meedoen en zich aanpassen.
- Tegelijkertijd ervaren sommigen afstand door taal- en cultuurverschillen of doordat gezinsmigranten vooral binnen het eigen gezin of kring blijven.
- Een kleinere groep is kritisch over gezinshereniging en de druk die dit volgens hen op woningen en voorzieningen legt.

"Tot mijn intieme vriendenkring behoren vier gezinsmigranten die zeer goed zijn geïntegreerd. Ik ken ook een aantal buren en heb kennissen die gezinsmigrant zijn, uit Duitsland, Frankrijk, Afrika en Iran. Zij spreken goed Nederlands en hebben zich enorm goed aangepast. Petje af."

"Ook bij hen blijft taal het voornaamste struikelblok"

* De vraag naar praktijkervaringen is niet gesteld voor asielzoekers, omdat er op het moment van de raadpleging geen asielzoekers in Houten verbleven.

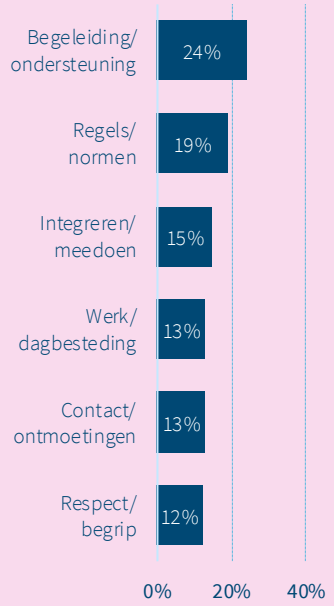
Figuur 6.6. Wat is nodig om goed samen te leven met verschillende groepen nieuwkomers?

Gesloten raadpleging (n=1.069)

Gesloten

"Wat is er volgens jou voor nodig om het samenleven met [*groep*] zo goed mogelijk te laten verlopen?" Open vraag.

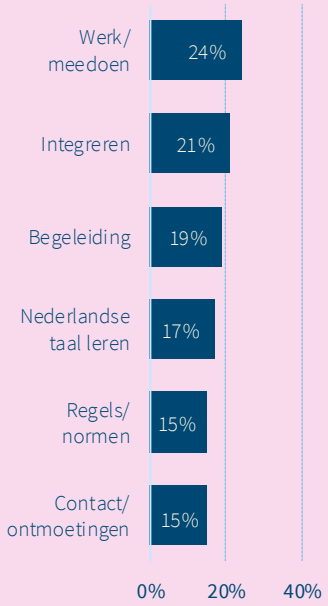
Asielzoekers

"Het neerhalen van vooroordelen door rechtstreeks contact"

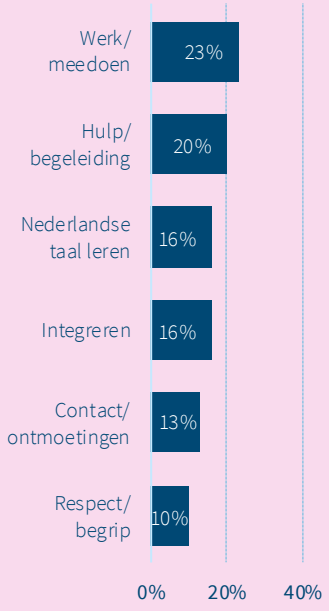
"Hulp van locals en bereidheid van asielzoekers om te integreren"

Statushouders

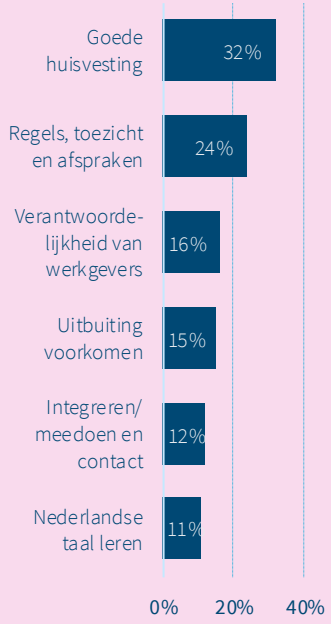
"Nederlands leren, werken en contact maken met Nederlanders."

Oekraïense vluchtelingen

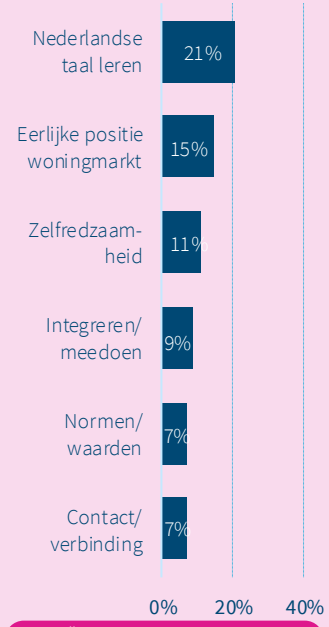
"Taaltraining, opleidingen, een buddy die ze helpt de weg in de Nederlandse samenleving te vinden"

Arbeidsmigranten

"Volwaardig mee kunnen doen, dus huis los van contract, fatsoenlijk werk, mogelijkheid om taal te leren"

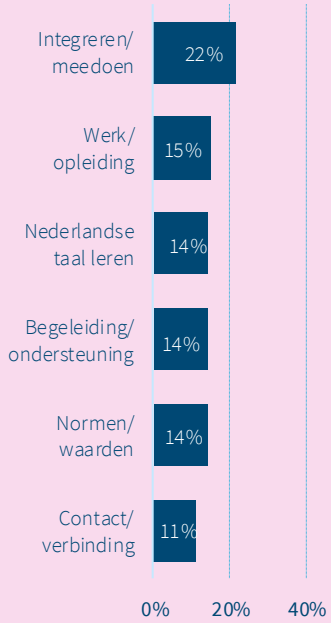
Expats

"Niets. Deze groep is zelfstandig in staat om zaken te regelen. Extra hulp is niet nodig."

"Actief vragen om Nederlands te leren , op een club of bij een vereniging te gaan en Nederlanders te (willen) leren kennen."

Gezinsmigranten

"Deze mensen zullen zich open moeten stellen voor onze cultuur en gelijke kansen moeten krijgen."

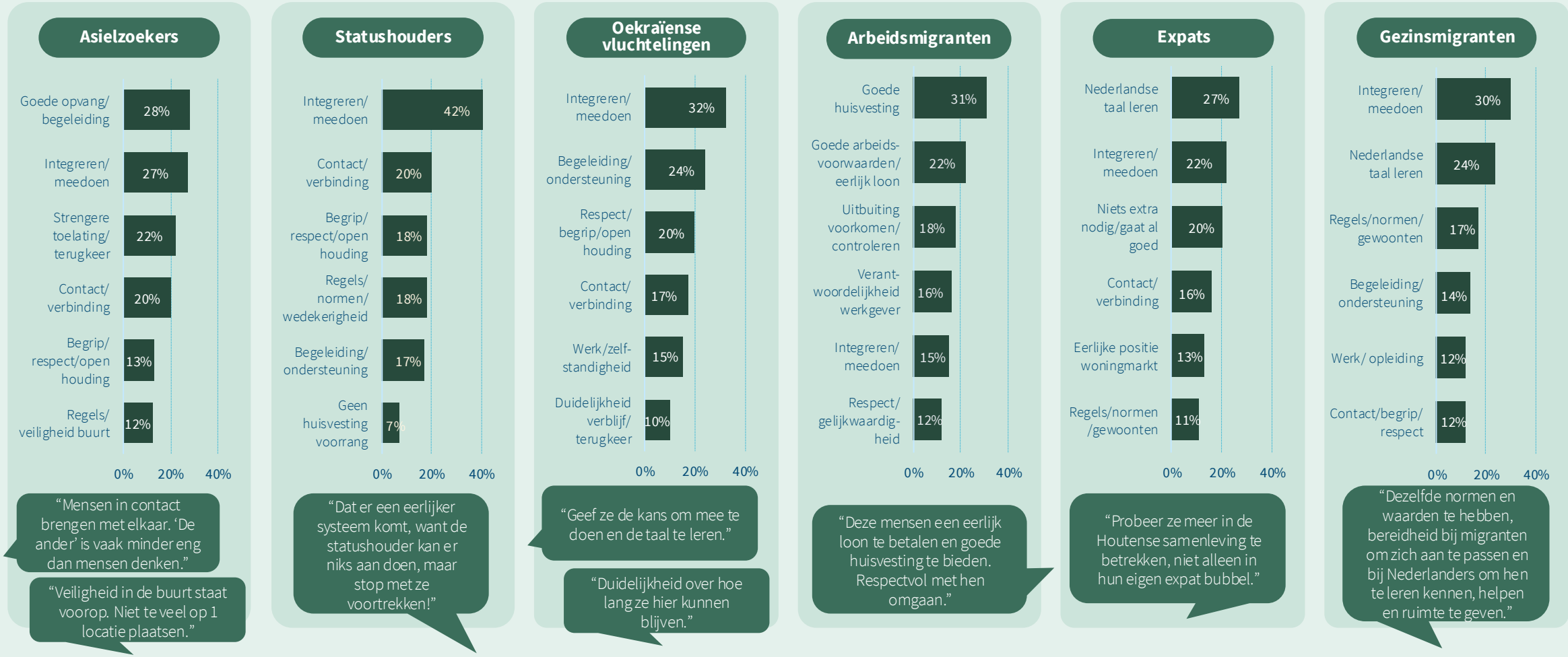
** Percentages tellen niet altijd op tot 100% omdat deelnemers meerdere dingen konden benoemen.

Figuur 6.7. Wat is nodig om goed samen te leven met verschillende groepen nieuwkomers?

Open raadpleging (n=1.081)

Open
Inclusief

"Wat is er volgens jou voor nodig om het samenleven met [groep] zo goed mogelijk te laten verlopen?" Open vraag.

** Percentages tellen niet altijd op tot 100% omdat deelnemers meerdere dingen konden benoemen.

7 Over de raadpleging

- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
- Welk rapportcijfer geven zij?

Gesloten raadpleging: Hoe hebben deelnemers de raadpleging gewaardeerd?

Deelnemers sloten af met enkele vragen over de raadpleging zelf. Negen op de tien deelnemers vonden het een belangrijk onderwerp om over mee te denken.

- Figuur 7.1 laat zien hoe deelnemers aan de gesloten raadpleging antwoordden op verschillende stellingen over de raadpleging. We laten hier de resultaten zien van de gesloten raadpleging, maar niet herwogen. Deze resultaten hoeven niet representatief te zijn op gender, leeftijd en opleiding, maar moeten direct inzicht geven in wat deelnemers vinden van de raadpleging.

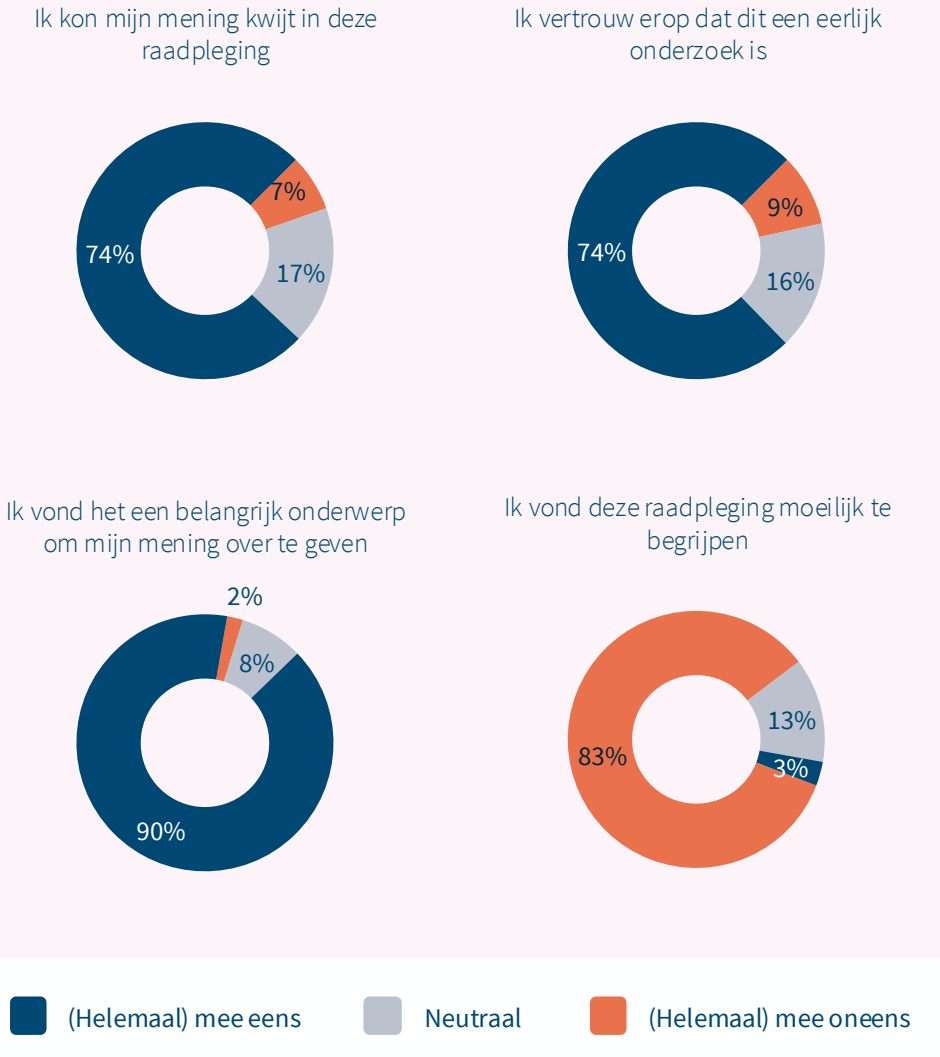
- Deelnemers van de gesloten versie zijn gemiddeld genomen positief over de raadpleging. 87,1% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging gemiddeld met een rapportcijfer 7,0. Dit is een hoog cijfer voor een raadpleging over dit onderwerp. Het vaakst gegeven rapportcijfer is een 8.

- 74% van de deelnemers geeft aan de eigen mening kwijt te kunnen in de raadpleging. 7% vindt van niet. Dit laat zien dat de meeste deelnemers genoeg ruimte voelden om hun mening te geven. 90% van de deelnemers vindt het een belangrijk onderwerp om een mening over te geven. Dit laat zien dat het onderwerp sterk leeft onder de deelnemers.

- 74% vertrouwt erop dat deze raadpleging eerlijk onderzoekt wat inwoners vinden. 9% heeft dit vertrouwen niet. 83% van de deelnemers vindt de raadpleging makkelijk te begrijpen. 5% vindt de raadpleging wel moeilijk. De vragen en informatie waren daarmee voor de meeste deelnemers begrijpelijk.

Gesloten

Figuur 7.1. Vragen over de raadpleging
Gesloten raadpleging (n=1.335)

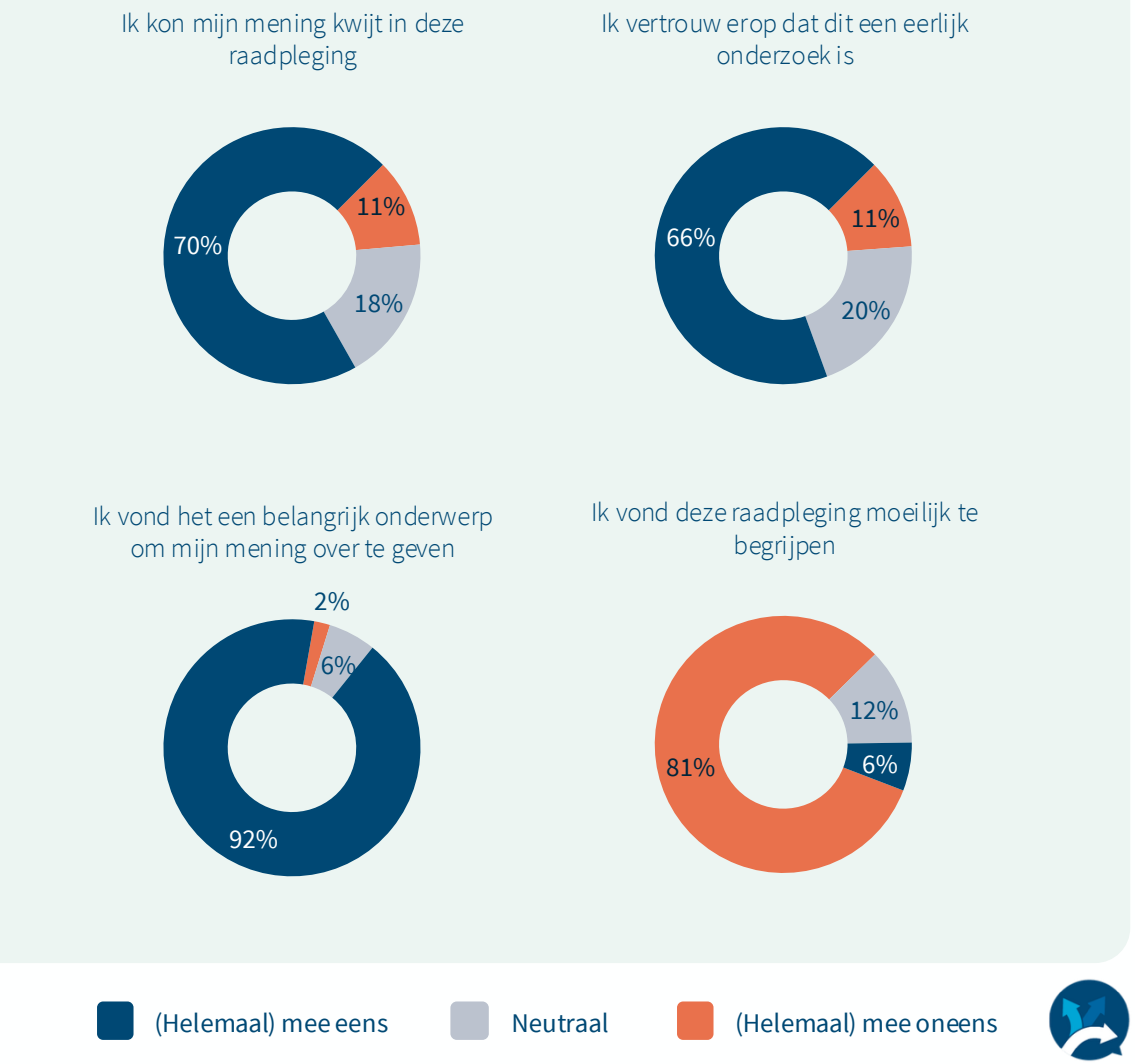

Open raadpleging: Hoe hebben deelnemers de raadpleging gewaardeerd?

Deelnemers aan de open raadpleging evalueren deze in grote lijnen hetzelfde.

- Figuur 7.2 laat zien hoeveel deelnemers het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over de raadpleging. Het betreft hier de antwoorden van deelnemers aan de open raadpleging.
- Deelnemers van de open versie zijn gemiddeld genomen positief over de raadpleging. 83,7% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging gemiddeld met een rapportcijfer 6,9. Het vaakst gegeven rapportcijfer is een 7.
- 70% van de deelnemers geeft aan de eigen mening kwijt te kunnen in de raadpleging. 11% vindt van niet. Dit laat zien dat de meeste deelnemers genoeg ruimte voelden om hun mening te geven. 92% van de deelnemers vindt het belangrijk om de eigen mening over dit onderwerp te geven. Slechts 2% vindt dit niet belangrijk. Dit laat zien dat het onderwerp sterk leeft onder de deelnemers.
- 66% vertrouwt erop dat deze raadpleging eerlijk onderzoekt wat inwoners vinden. 11% heeft dit vertrouwen niet. 81% van de deelnemers vindt de raadpleging makkelijk te begrijpen. 6% vindt de raadpleging wel moeilijk. De vragen en informatie waren daarmee voor de meeste deelnemers begrijpelijk.

Figuur 7.2. Vragen over de raadpleging
Open raadpleging (n=1.111)

Open
Inclusief

Figuur 7.3. Wil je nog wat kwijt over deze raadpleging?
Gesloten raadpleging (n=538) & open raadpleging (n=506)

"Wil je nog wat kwijt over deze raadpleging?"*

Kritiek op praktische opzet/vraagvorm	*"Moeilijk om genuanceerd antwoord te geven op algemene stellingen/brede open vragen. Alles heeft zoveel aspecten en zoveel is afhankelijk van persoonlijke omstandigheden."*	★★ ★
Positief/waarderend over de raadpleging zelf	*"Fijn dat jullie dit doen. Zo krijg ik de mogelijkheid mijn mening te geven zonder dat het moet als demonstratie met het risico van een tegendemonstratie met geweld. Dank!"*	★★ ★
Onzeker/kritisch over gebruik en transparantie van de resultaten	*"Ik ben benieuwd wat er verder met de uitslag word gedaan."*	★★ ★
Kritiek: vragen sturend, gekleurd of niet neutraal	*"Deze raadpleging gaat er al vanuit dat we nog meer asielzoekers/ statushouders in Houten gaan opnemen. Maar dat moeten wel helemaal niet willen. In deze zin is deze raadpleging bevooroordeeld"*	★★ ★
Wantrouwen dat gemeente/politiek sowieso het eigen plan doorzet	*"Ik vertrouw er wel op dat het een eerlijke raadpleging is, ik weet niet of er eerlijk met de uitkomsten omgegaan zal worden. Ik vertrouw het huidige college niet op dit onderwerp."*	★★
Signaleert ontbrekende onderwerpen of andere insteek	*"ik miste de vraag of ik vind dat Houten meer moet doen. Dat vind ik nl. AZC kan hier prima en ook meer opvang."*	★★
Negatieve inhoudelijke mening over nieuwkomers/opvang	*"We kunnen alleen maar hopen dat er iets met deze mening gedaan wordt. Ik laat mijn kinderen in ieder geval niet meer alleen op straat. Al helemaal niet als het donker is."*	★★
Positieve inhoudelijke mening over nieuwkomers/opvang	*"Veel succes, ik hoop dat Houten binnenkort nieuwkomers verwelkomt!"*	★★
Twijfel over representativiteit of werving van deelnemers	*"Je moet deze raadpleging maar toevallig ontdekken in het Houtens Nieuws, in t goy kregen ze een persoonlijke brief....is er wel genoeg bekend gemaakt ??"*	★
Kritiek op begrijpelijkheid, toegankelijkheid of lengte	*"Te veel tekst voor de meeste m.n. jongeren in de huidige samenleving."*	★

Hoe hebben deelnemers aan de raadpleging gewaardeerd?

- Figuur 7.3 laat een clustering en frequentie zien van antwoorden op de open vraag: Wil je nog wat kwijt over deze raadpleging? 1.044 mensen hebben hier een reactie achtergelaten.
- De grootste groep mensen, ca. 15%, had praktische kritiek op de vraagvorm. Sommige vonden de vragen te complex, andere juist te eenvoudig. Ook de schaalvolgorde werd door een groep als verwarrend ervaren. Een bijna even grote groep mensen (13%) was puur waarderend over het onderzoek.
- Ongeveer 10% van de respondenten die commentaar gaf vraagt zich af of en hoe de resultaten daadwerkelijk gebruikt worden. Ook vindt een op de tien mensen de vragen sturend of gekleurd richting een nieuwkomers-vriendelijke uitkomst.
- Zo'n 8% richt zich inhoudelijk negatief op nieuwkomers (zorgen over veiligheid, kosten, cultuur), tegenover 5% die inhoudelijk juist positief is (opvangplicht, diversiteit). 5% twijfelt concreet aan de representativiteit (fraude, mensen van buiten Houten).

★ (0 tot 5%) ★★ (5 tot 10%) ★★★ (10% tot 20%) ★★★★ (20% tot 30%) ★★★★★ (30% of meer) Percentages betreft aandeel binnen de groep die een motivatie heeft geschreven/vraag heeft beantwoord.

8 Methodologie

Fase 1

Ontwerp

Fase 2

Dataverzameling

Fase 3

Analyse en rapportage

Het primaire doel van de ontwerpfase is om vragen in kaart te brengen rond samenleven met nieuwkomers

- *Op de stoel van…*: De essentie van een onderzoek volgens de methode PWE is om deelnemers in een online omgeving 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Daarom begint het ontwerpen van de PWE-raadpleging met het in kaart brengen van de keuzesituatie van de beleidsmakers en politici van de gemeente Houten. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de uitkomsten van de raadpleging handelingsperspectief moeten bieden: de gemeente moet op basis van de uitkomsten weten hoe ze beleid beter kunnen laten aansluiten bij de behoeften, waarden en zorgen van inwoners. De gemeente Houten wilde de raadpleging richten op samenleven met nieuwkomers, zoals ook geformuleerd in een raadsinformatiebrief d.d. 10 februari 2026.

- *Ontwerpsessie(s)*: Dat doen we onder andere op basis van bronnenonderzoek en in zogeheten ontwerpsessies. De uitkomsten van deze sessie(s) vertalen we naar een of meerdere zogeheten PWE-keuzekaarten (zie kader 8.1). De keuzekaart in deze raadpleging modelleert een van de afwegingen die de gemeente Houten moet maken op samenleven met nieuwkomers. Deelnemers zien realistische beleidsopties rondom migratie waar de gemeente meer of minder op in kan zetten. De middelen van de gemeente zijn beperkt wat deelnemers ook ervaren. Zij ervaren zodoende dezelfde keuze. Wat adviseren ze vervolgens als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? In deze raadpleging hebben twee ontwerpsessies plaatsgevonden, een eerste met medewerkers van de gemeente (1 juni 2026) en een tweede met externe stakeholders in de gemeente Houten (10 juni 2026).

- *Iteratief ontwerp*: Op basis van de ontwerpsessie heeft Populytics in samenwerking met medewerkers van de gemeente Houten de raadpleging uitgewerkt in vragen en teksten. Deze zijn in een iteratief proces steeds verder aangescherpt, waarbij de gemeente meerdere keren feedback heeft gegeven. De resulterende keuzekaart is afgebeeld in Hoofdstuk 4 (p.20).

Kader 8.1: Wat is een PWE-keuzekaart?

Een keuzekaart volgens de PWE-methode is een experimentele opzet om voorkeuren van deelnemers te achterhalen, vaak over maatschappelijke vraagstukken. Een keuzekaart kenmerkt zich door vier elementen die gezamenlijk een beleidsdilemma modelleren.

1. Een *onderzoeksvraag* over de voorkeuren van de deelnemer rond een bepaald thema. Deze vraag sluit zo goed mogelijk aan bij de vraag van een bestuurder of beleidsmaker.
2. Een *aantal opties* die de deelnemer gelijktijdig en in samenhang afweegt. Dit kunnen bijvoorbeeld beleidsdoelen, principes, criteria of maatregelen zijn.
3. Uitgebreide *informatie* over de opties, zoals een beschrijving van de huidige situatie, het handelingsperspectief van de overheid en mogelijke consequenties van kiezen voor de optie.
4. Een *beperking* zodat de deelnemer niet alle opties kan minimaliseren of maximaliseren. Een deelnemer ervaart ‘keuzepijn’.

Figuur 8.2. Hoe konden inwoners deelnemen aan de raadpleging?
Verantwoording werkwijze steekproefselectie en communicatie

Gesloten raadpleging
Representatief

In de gesloten raadpleging nodigen we proactief een willekeurige groep inwoners uit. Dit is noodzakelijk om representatieve uitkomsten te rapporteren over alle inwoners van de gemeente op basis van de raadpleging. Zonder zo'n steekproef kan methodologisch niet onderbouwd worden dat uitkomsten representatief zijn.

- *Middel*: Het versturen van een brief/uitnodiging aan een willekeurig geselecteerde groep huishoudens in de gemeente Houten om deel te nemen aan een online raadpleging (vragenlijst).

- *Werkwijze*: De gemeente Houten heeft een steekproef van unieke woonadressen uit de BRP getrokken volgens specificaties van Populytics (hieronder). De gemeente heeft deze adressen toegevoegd aan een algemene brief die geadresseerd was 'aan de bewoner(s) van'. Elke brief bevatte een unieke code (aangeleverd door Populytics) waarmee één persoon binnen het huishouden kon deelnemen aan de PWE-raadpleging. De brieven waren ondertekend door de burgemeester en op briefpapier van de gemeente. De gemeente heeft de brieven verstuurd. De gevraagde adresgegevens zijn derhalve in dit gehele proces bij de gemeente geweest, Populytics heeft deze niet gezien en kan in het bijzonder geen adresgegevens aan unieke codes koppelen.

- *Samenstelling van de steekproef*: Vanuit methodologisch oogpunt gelden twee belangrijke overwegingen. Allereerst, bij het versturen van brieven naar inwoners om deel te nemen aan een vragenlijst is de ervaren *response rate* gemiddeld 5% (meestal variërend van 3% tot 7%). Oftewel, niet iedereen die een brief krijgt doet mee. Ten tweede, om statistisch betrouwbare representatieve uitspraken te doen zijn minimale aantallen respondenten nodig in verschillende demografische subgroepen. Dat zijn subgroepen op basis van: leeftijd, gender, opleidingsniveau en wijk/kern. De gemeente Houten bevat drie kleinere dorpskernen. Het trekken van een aselecte steekproef van woonadressen leidt typisch gezien tot genoeg diversiteit in de respons op de kenmerken leeftijd, gender en opleidingsniveau. Voor het vierde kernmerk (wijk/kern) moet extra rekening gehouden worden met een minimale respons vanuit de drie kleinere dorpskernen. Gezien het actuele aantal woonadressen moeten deze allemaal benaderd worden om voldoende (verwachte) respons te krijgen. Dat heeft geleid tot de volgende geadviseerde steekproef van in totaal 7.986 unieke woonadressen:
    - 't Goy: 249 adressen (alle woonadressen)
    - Tull en 't Waal: 303 adressen (alle woonadressen)
    - Schalkwijk: 934 adressen (alle woonadressen)
    - Houten: 6.500 adressen (willekeurige selectie uit de 19.871 woonadressen)

Open raadpleging
Niet representatief

Een gesloten raadpleging is per definitie exclusief. Alle inwoners van Houten konden daarom meedoen aan de open raadpleging. Dit vergroot de inclusiviteit. Communicatie over deze raadpleging lag bij de gemeente Houten.

- *Middel*: diverse communicatie- en activatie-acties door gemeente Houten. Ondersteund door de campagne 'Wat Vind Jij?'.

- *Online*:
    - Website gemeente Houten (Q&A)
    - houtenpraatmee.nl
    - nieuwsbrief van de gemeente
    - advertenties op Facebook, Instagram en HoutensNieuws.nl ('t Groentje)

- *Offline:*
    - Vragenlijst op papier in gemeentehuis, bibliotheek en buurthuizen (totaal 44 deelnames)
    - Flyeren en straatgesprekken door wethouders en beleidsmedewerkers van de gemeente
    - Borden langs de rondweg

Nadat we de raadpleging hebben gesloten voor deelname hebben we de unieke codes gecontroleerd en vervolgens dubbele en incomplete deelnames verwijderd

- We hanteren diverse verificatiemethoden om incomplete en dubbele deelnames te verwijderen.

- *Controle van de unieke code van deelnemers van de gesloten raadpleging:*
  - Populytics heeft de beschikking over de lijst van verzonden codes. We weten niet welke code naar welk huishouden is gestuurd. We hebben de door deelnemers gebruikte codes langs de lijst gehouden. Als een code niet op de lijst stond, dan hebben we deze deelname naar de open raadpleging verplaatst. Dit is 9 keer gebeurd.
  - We hebben vervolgens gekeken of codes meerdere keren zijn gebruikt. De meest voorkomende reden is dat een deelnemer de raadpleging de eerste keer niet helemaal heeft afgemaakt. We hebben de complete deelname bewaard en de incomplete deelname verwijderd. Dit is 43 keer gebeurd. In enkele gevallen zijn we meerdere complete deelnames met één code tegengekomen. We hebben de eerste deelname bewaard. De tweede complete deelname is verplaatst naar de open raadpleging. Dit is 53 keer gebeurd.

- *Controle van deelnemers aan de open raadpleging:*
  - We kunnen controleren of deelnemers vaker dan één keer hebben meegedaan via hetzelfde apparaat. Dit is 12 keer gebeurd. Het ging in de meeste gevallen om inwoners die de eerste keer de raadpleging niet hebben afgemaakt. We hebben de complete deelname bewaard en de incomplete deelname verwijderd.
  - Bij de resterende gevallen van meerdere (dubbele) deelnames hebben we vervolgens naar de antwoorden gekeken die deze deelnemer(s) gegeven heeft (hebben) op verschillende vragen. Een sterke overlap tussen antwoorden is een indicatie dat het dezelfde deelnemer betreft. We hebben de eerste deelname bewaard en de rest verwijderd. Dit is 2 keer gebeurd.

- *Omgang met unieke, maar incomplete deelnames:*
  - Sommige deelnemers zijn begonnen aan de raadpleging, maar hebben deze niet volledig afgemaakt. Alle deelnemers die hebben meegedaan aan de PWE-keuzetaak (het onderdeel met de tien doelen over samenleven), zijn meegenomen in deze raadpleging. Ook de deelnemers die er voor hebben gekozen om de keuzetaak over te slaan maar de overige vragen wel in te vullen, zijn meegenomen in deze raadpleging. Dit is 140 keer gebeurd.

Figuur 8.3. Vraag in de raadpleging, over de code

Kader 8.4. Multiplicatief wegen

Voor het herwegen gebruiken we de methodiek multiplicatief wegen* (ook wel 'raking' genoemd). Dat gaat in drie stappen:

1. We delen deelnemers op in drie groepen voor opleiding (praktisch/ toegepast/ theoretisch), drie groepen voor leeftijd (tot 35 jaar, 35 tot 65 jaar en 65 jaar en ouder) en twee groepen voor gender (vrouw en man).
2. We vergelijken de verdeling van de deelnemers over deze groepen vergeleken met de verdeling in de populatie van de gemeente Houten.
3. We koppelen een wegingsfactor aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten.

Om representatieve uitkomsten te kunnen rapporteren hebben we de uitkomsten van de gesloten raadpleging herwogen

- De deelnemers die mee hebben gedaan met de unieke code (de gesloten raadpleging) vormen een steekproef voor de gemeente Houten met een kleine kans op selectiebias. Waar de samenstelling van deze steekproef afwijkt van de populatie, herwegen we de resultaten. Daardoor zijn de resultaten van de herwogen code-versie representatief voor de bevolking in de gemeente Houten op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding. Hoe werkt herwegen? Zie Kader 8.4.
- De samenstelling van deelnemers aan de code-versie komt deels, maar niet geheel, overeen met de bevolkingssamenstelling van de gemeente (zie Figuur 2.3, p.11). Dat kunnen we afleiden met de standaardmethode voor het bepalen van statistische representativiteit: een Chi^2-toets. Hiermee hebben we de verdeling van de deelnemers op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding vergeleken met de verdeling van de gemeente (CBS, 2022). We zien dat de samenstelling van de deelnemers aan de code-versie significant verschilt van de populatie op de kenmerken leeftijd, gender en opleiding.
- Omdat er een significant verschil is kunnen we de gegevens herwegen. Het doel hiervan is te zorgen dat alle groepen in de gemeente een stem naar rato krijgen. Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Daarbij zijn geen gegevens of antwoorden verwijderd.

* Zie ook deze publicatie van CBS: Wegen als correctie voor non-respons

We schrijven een rapportage op basis van kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de antwoorden van respondenten

- De basis voor deze rapportage is de *kwantitatieve* analyse van de antwoorden die deelnemers hebben gegeven op de PWE-keuzekaart (het toekennen van punten aan de doelen rondom samenleven met nieuwkomers) en de aanvullende stellingen.
- Deze kwantitatieve resultaten hebben we aangevuld met *kwalitatieve* duiding, op basis van de motivaties die deelnemers hebben gegeven, onder andere bij hun keuzes in de keuzetaak. Hierbij hebben we alle motivaties gebruikt om de meest voorkomende hoofdargumenten te bepalen.
- In deze rapportage gebruiken we citaten van deelnemers aan de raadpleging. We gebruiken citaten om deelnemers letterlijk aan het woord te laten en zo de onderzoeksbevindingen te illustreren. Soms maken deelnemers taalkundige fouten in hun toelichtingen. Het is belangrijk dat citaten authentiek zijn en dus zo min mogelijk bewerkt worden. Deelnemen aan een onderzoek is immers geen dictee. We maken alleen aanpassingen wanneer de lezer van deze rapportage de boodschap anders moeilijk kan begrijpen. Onze uitgangspunten:
  - We geven citaten zo letterlijk mogelijk weer.
  - Correcties zijn uitzondering, niet regel.
  - Authenticiteit weegt zwaarder dan netheid.
- Deze rapportage is opgesteld door Populytics. Er heeft een vragenronde plaatsgevonden, waarbij gemeente Houten heeft meegelezen op de eerste resultaten, vragen heeft kunnen stellen en suggesties heeft kunnen doen voor aanvullende analyses. Populytics blijft onafhankelijk in de rapportage en verantwoordelijk voor alle uitkomsten en uitspraken.

Kader 8.5: Omgang met persoonsgegevens (AVG)

- De vragen in deze raadpleging waren allen in overeenstemming met de privacywetgeving (Algemene verordening gegevensbescherming, AVG). Omdat de raadpleging anoniem is zijn de gegevens die we verzamelen geen persoonsgegevens. Dat betekent dat de AVG als uitgangspunt niet van toepassing is. Een anoniem onderzoek mag vragen stellen over leeftijd, gender en opleiding, zonder dat de AVG van toepassing is.
- Ook in een anoniem onderzoek kan de AVG in sommige gevallen toch van toepassing zijn. Bijvoorbeeld als het antwoord op een vraag (of de antwoorden op een combinatie van vragen) herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder. Dan is er sprake van een persoonsgegeven. In dat geval is de AVG van toepassing. Een voorbeeld is vragen naar postcode-4. Er zijn enkele (vaak landelijke) postcode-4-gebieden waarin zich minder dan drie huishoudens bevinden.
- In deze raadpleging is geen gegeven, of combinatie van gegevens, verzameld die herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder in Nederland.
- Elke deelnemer aan de raadpleging kon verder zelf bepalen welke informatie hij/zij wilde delen. Alle vragen over persoonlijke kenmerken bevatte de antwoordoptie 'zeg ik liever niet'.
- De gegevens voor deze raadpleging blijven bewaard.

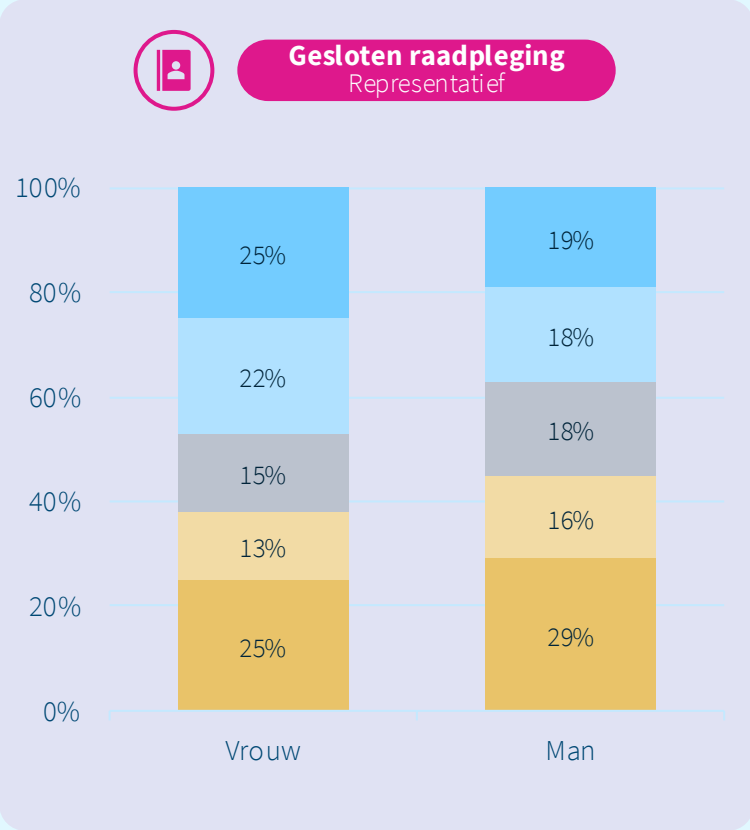
9 Bijlagen

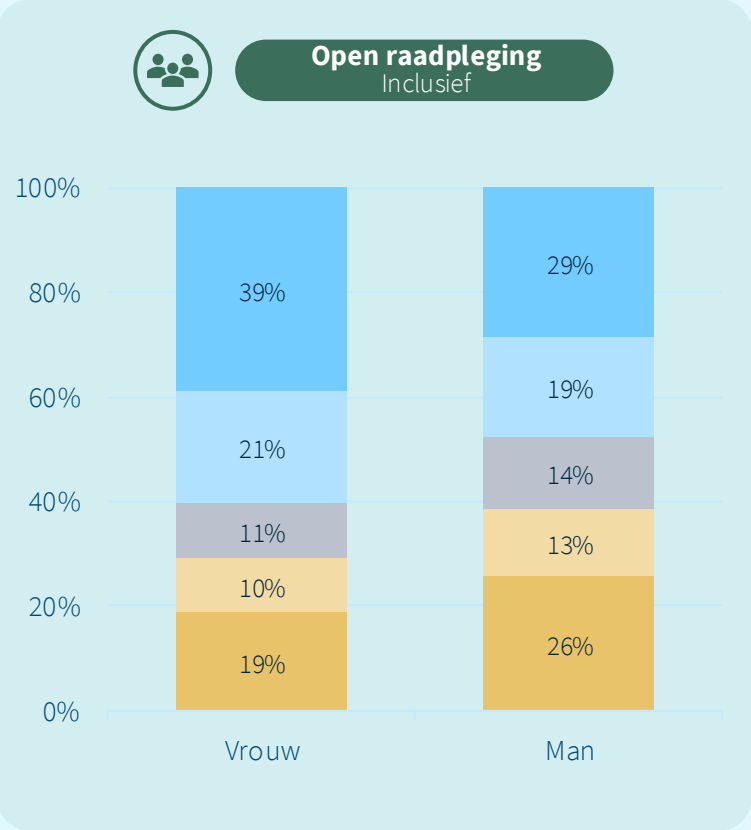
- Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen naar gender, leeftijd, opleiding en dorp/kern
- Aanvullende uitkomsten vanuit de open raadpleging

Figuur 9.1. Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen – Naar gender

Gesloten raadpleging (n=1.484) & Open raadpleging (n=1.476)

"Hoe kijk je aan tegen nieuwkomers in de gemeente Houten?"
(0 = negatief, 100 = positief) *

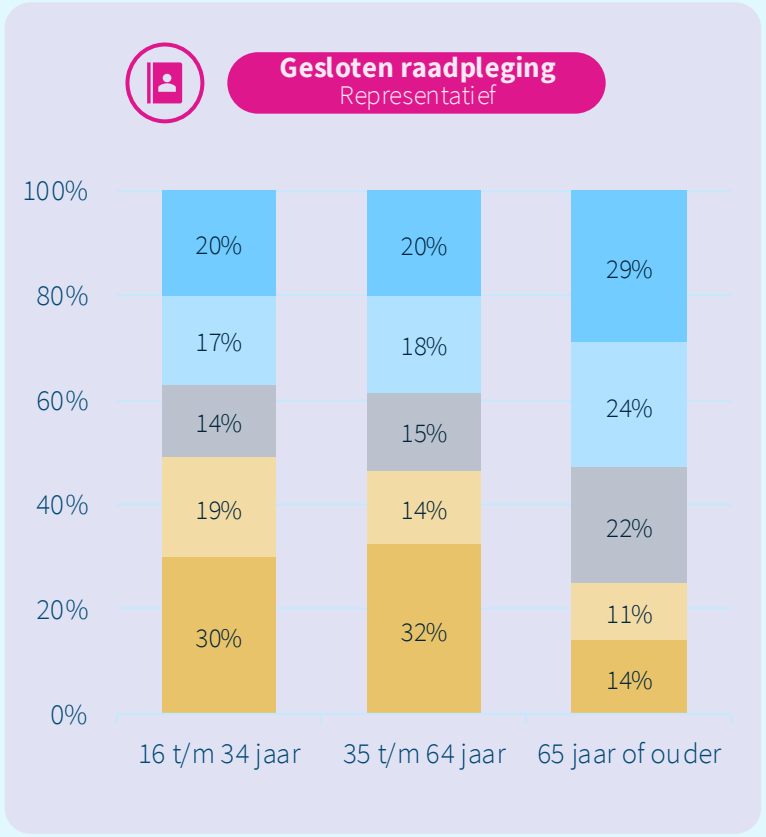
Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

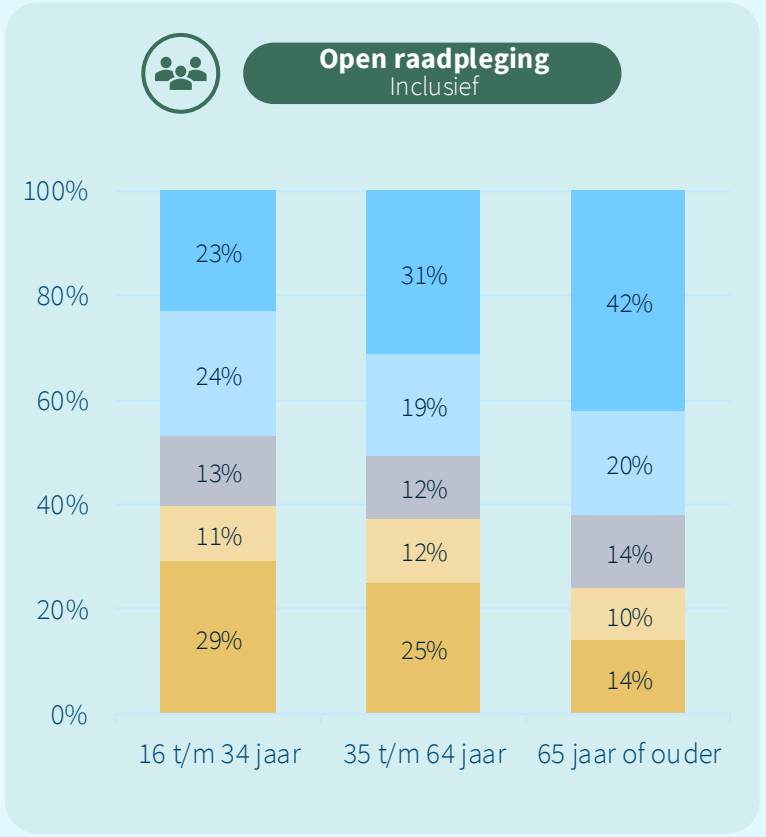
* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

Figuur 9.2. Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen – Naar leeftijdsgroep

Gesloten raadpleging (n=1.484) & Open raadpleging (n=1.476)

"Hoe kijk je aan tegen nieuwkomers in de gemeente Houten?"
(0 = negatief, 100 = positief) *

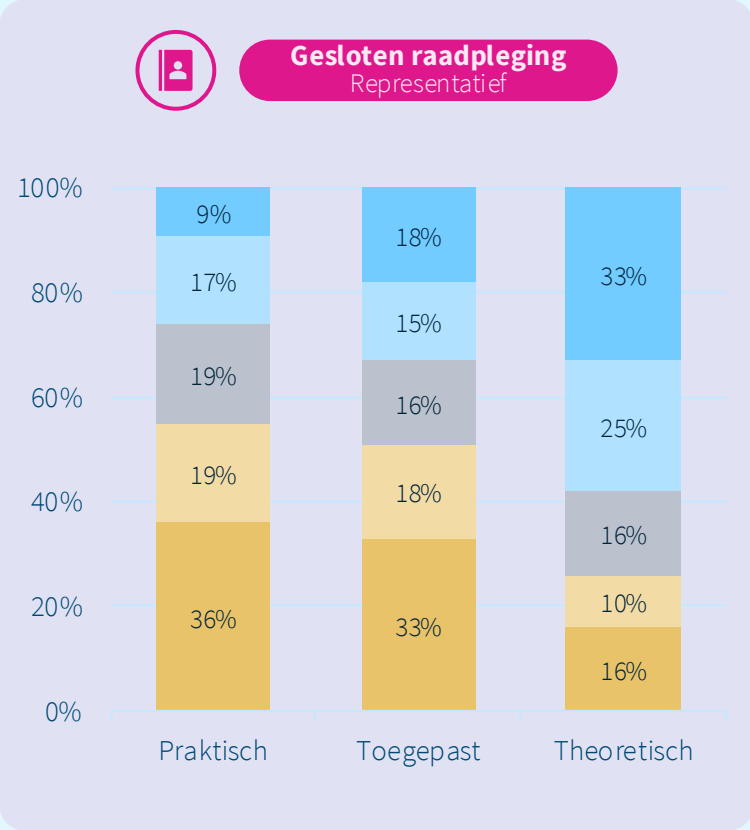
Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

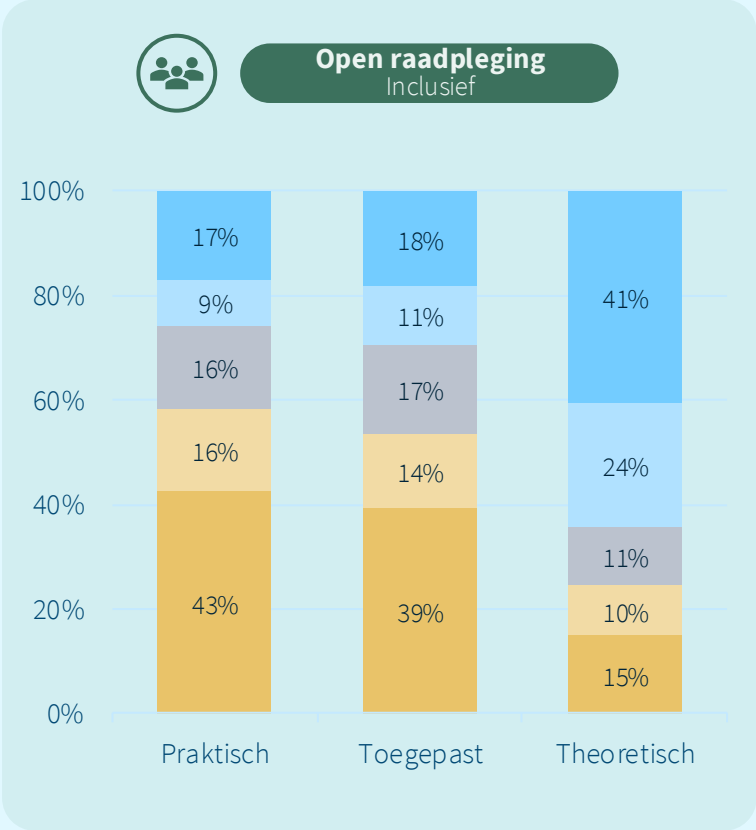
* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

Figuur 9.3. Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen – Naar opleiding

Gesloten raadpleging (n=1.461) & Open raadpleging (n=1.459)

"Hoe kijk je aan tegen nieuwkomers in de gemeente Houten?"
(0 = negatief, 100 = positief) *

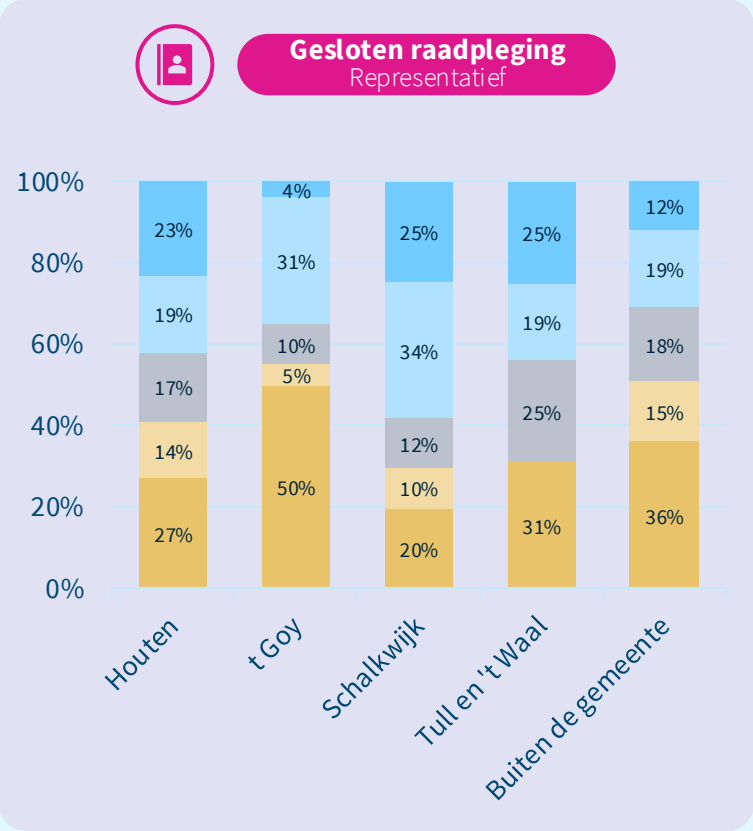
Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

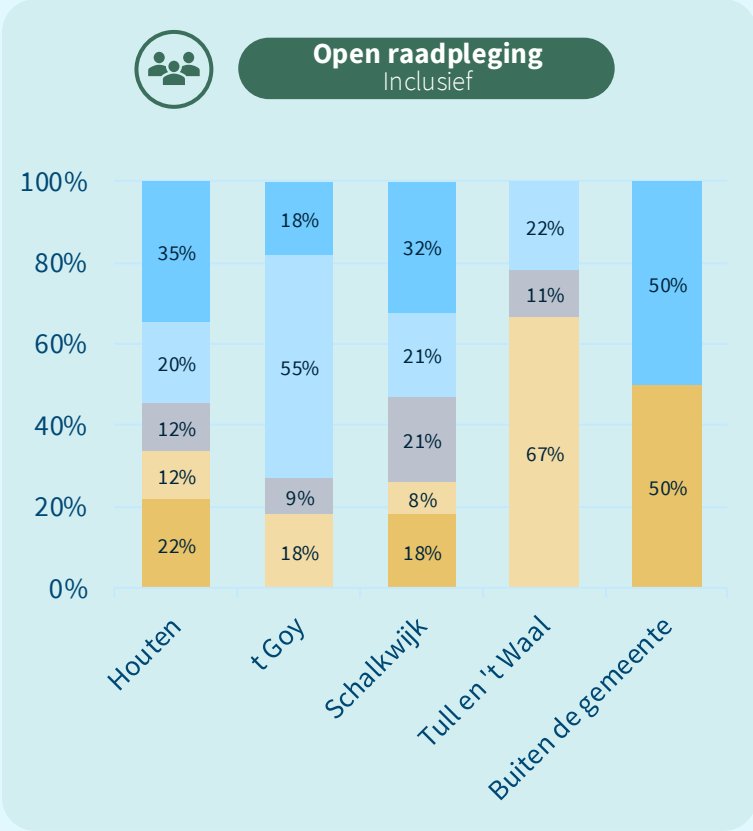
* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

Figuur 9.4. Houding tegenover nieuwkomers in het algemeen – Naar dorp/kern

Gesloten raadpleging (n=1.415) & Open raadpleging (n=1.476)

"Hoe kijk je aan tegen nieuwkomers in de gemeente Houten?"
(0 = negatief, 100 = positief)

Negatief (0-19) | Licht negatief (20-39) | Ca. neutraal (40-60) | Licht positief (61-80) | Positief (81-100)

* Percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding

populytics.nl